

Nr 2 märts-aprill 2010

RADAR

Politsei- ja Piirivalveameti ajakiri

Raivo Küüt: „Hindan meeskonnatööd“

Meie juures on turvaline

Odessa päikese alt Eesti vanglasse

Palju maksab teksapaar Kabuli turul?

Politsei- ja piirivalveorkester

kutsub kontserdile!

26. juunil Tabasalu Jazz Fest

- 18.00 Tabasalu noored džässimuusikud
19.00 Politsei- ja piirivalveorkestri Big Band ning Gerli Padar, dirigent Siim Aimla
20.30 „Kummardus Adolphe Saxile“ Villu Veski (saksofon), Raivo Tafenau (saksofon), Eno Kollom (löökpillid), Jürmo Eespere (klahvpillid), Mihkel Mälgand (bass)
21.45 Carmen Cuesta & Chuck Loeb Quartet (Hispaania–USA)

Pilet: 200.–/150.–
Info: www.tabasalujazz.ee

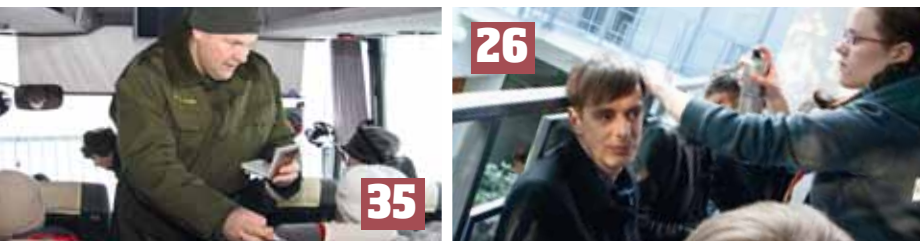

9. juulil „Seitsme linna muusikafestivali“ avakontsert Saka mõisas

Festivali avab politsei- ja piirivalveorkestri *tattoo*-programm, dirigent Arvi Miido.
Politsei- ja piirivalveorkestri Big Band ning Gerli Padar esinevad säravate *funky*-rütmid, roki- ja svingiklassikaga, dirigent Siim Aimla.

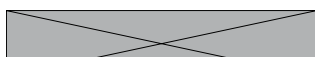
Pilet: 120.–/90.–
Info: www.concert.ee

NB! Politsei- ja Piirivalveameti töötajatel on võimalus osta kohapeal enne kontserti töötöendi ettenäitamisel sooduspilet.
Lisainfo: Eerika Kurm,
eerika.kurm@politsei.ee.

Sisukord

- 4 Uudised** Avati uus Politsei- ja Piirivalveameti siseveeb
- 6 Luubi all** Meie juures on turvaline
- 10 Mõte** NATO kohtumine läks teie abil hästi
- 12 Persoon** Helen Perli, tervise tooja ja isetegija
- 16 Võti** Odessa päikese alt Eesti vanglasse
- 20 Intervjuu** Raivo Küüt: „Hindan meeskonnatööd“
- 23 Analüüs** Narkosüüteoed ja nende mõju kuritegevusele
- 26 Reportaaž** Kuidas sünnivad „Kelgukoerte“ mõrvalood?
- 30 Teoksil** Miks ja kuidas hindame ametikohti?
- 32 Läheme külla** Palju õnne, Ferdinand Vilimäe!
- 35 Töövari** Idapiiril valvuriks
- 38 Varjupaik** Mis maksavad teksad Kabuli turul?
- 40 Liiklus** Liikluspolitseinike ühendaja
- 42 Kultuur** Uute traditsioonide loomise aasta
- 44 IT** SMIT - Saate Mis Iganese Tuge?
- 46 Haridus** Sisejulgeoleku magistriprogramm alustab teist aastat
- 48 Merepääste** Et merel oleks tore
- 50 Vorm** Vorm muudab kandjat
- 52 Sport** Laskurklubil POLK tuleb tegus aasta
- 54 Galerii** Vabariigi aastapäev
- 56 Mälumäng** Kes on pildil?
- 57 Ristsõna** Kuidas ühendatud Politsei- ja Piirivalveametis asi sujub?
- 58 Raamatud** Lugemisaasta 2010
- 59 Summary** Kokkuvõtte inglise keeles

on kuus korda aastas ilmuv Politsei- ja Piirivalveameti ajakiri.

Toimetus

Peatoimetaja: Nelli Pello **Keeletoimetaja:** Ene Sepp
Kaanefoto: Rene Suurkaev/Eesti Päevaleht **Tagakaas:** Jaan Rõõmus
Küljendus ja makett: Profimeedia **Trükk:** Pajo trükikoda **Tiraaž:** 7000

Kolleegium

Raivo Küüt, Tõnu Hunt, Raigo Haabu, Tarmo Miilits, Merike Jürilo, Vilve Kalda, Elmar Vaher, Aldis Alus, Tarmo Kohv, Priit Suve, Andres Kahar, Priit Männik, Toomas Sildam

Kontakt

Ajakiri Radar | Politsei- ja Piirivalveamet | Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn
Telefon: 612 3055, 517 3093 | **E-post:** radar@politsei.ee
Veebis: issuu.com/ajakiri_radar

Jõuproov

NATO välisministrite kohtumisest kaanelugu kirjutades avanes mul suurepärane võimalus näha Politsei- ja Piirivalveameti erinevate valdkondade tööd. Uhke tunne oli jälgida, kuidas Lõuna-Eestis taastatakse piirikontroll, veidi hiljem aga seista juba Tallinna südalinnas kõrvuti politseinikuga, kes aitab inimestel muutunud liiklusolukorras leida kiireimat koduteed. Midagi tõeliselt südantsoojendavat oli selles teadmises, et kõik nad on minu kolleegid, üks tohutu suur meeskond, kes pingutab terves Eestis ühise eesmärgi nimel.

Meedias on kaheldud, kas NATO välisministrite mitteametlikku kohtumist võib pidada tippkohtumiseks, kuid väikese Eesti jaoks oli see kahtlemata ajalooline suursündmus ning ürituse korraldamine tõsine jõuproov. Kogu NATO tuli meile kaheks päevaks külla. Meie ülesanne oli mitte ainult olla hea võõrustaja, vaid näidata ka selgelt, et meie sõbrad võivad end siin tunda niisama turvaliselt kui kodus – et me igas mõttes kuulume sellesse väarikasse seltskonda. Ja me saime oma ülesandega hakkama. Kõrged külalised märkasid ning tunnustasid meie tublit tööd.

Selles, et suuri, tõsiselt meie jõudu katsuvaid asju suudame ära teha, nagu elaks meid siin Läänemere kaldal kümneid kordi rohkem, on midagi nii eestilikku. Kui selgub, et meil ei ole nii suurt lauda, et selle taha kõik külla tulnud kõrged külalised mahuks maailmaasju arutama, siis me teeme niisuguse laua. Kui meil pole kuskilt võtta kümneid tuhandeid politseinikke, et tagada rahvusvahelise suurkohtumise turvalisust, siis pingutab igaüks mitme eest.

Sellise mastaabiga ürituse turvalisuse tagamine oli kahtlemata tõsine jõuproov, kuid meietunne, mis sellest ühisest pingutamisest tekkis, on nii noore asutuse jaoks kulda väärt. Ainult neli kuud koos toimetanud organisatsioonist sai ühes rütmis hingav meeskond. Olen uhke, et saan olla selle liige.

Nelli Pello

Radari

peatoimetaja

Avati uus Politsei- ja Piirivalveameti siseveeb

6. mail alustas tööd uus ning ühtne Politsei- ja Piirivalveameti siseveeb, mis on kõigil organisatsiooni töötajatel automaatselt internetilehitseja avalehekülj.

Uus siseveeb on personaliseeritud. See tähendab, et kõik töötajad on oma nimega sisse logitud ning keskkond saab aru, kus inimene töötab (nt kas Ida või Lääne Prefektuuris), ja selle põhjal avaneb nii uudiste aken kui ka struktuuriüksuste info. Siseveebi uudiste voog jaguneb kaheks: vasakpoolsest reast näeb kasutaja kronoloogilises järjekorras kõiki organisatsiooni uudiseid ning teisest, kitsamast alast on näha ainult vastava prefektuuri või ameti uudised.

Uue võimalusena saab siseveebis infot vahetada teadetetahvli kaudu, kuhu töötajad võivad postitada mitmesuguseid teateid (nt Soovin sõita homme Tartusse. Kas keegi on minemas?). Uus on ka personaalsete valikute ala, mis jaguneb kiirviideteks, dokumentideks, rakendusteks ning lisaviideteks. Kõik vanad siseveebid jäävad arhiividena alles, viited neile leiab uuest siseveebist kiirviidete alt.

Sirp kiidab politsei- ja piirivalveorkestrit

23. aprillil ilmus Sirbis politsei- ja piirivalveorkestri esimese kevadkontserdi arvustus. "Vast liidetud politsei- ja piirivalveorkestri esimene kontsert näitas, et neil on arenguruumi sümfoonilise muusika vallas ja potentsiaali bigbändina. Uus koosseis peab leidma oma koha Eesti muusikaelus. Tundub, et selleks on bigbändimuusika, eriti selle karmim ja rokiikum osa," kirjutab Heili Vaus-Tamm artiklis "Kuhu läheb uus orkester?".

Kiiruskaamerate süsteem alustas tööd alates 10. maist

28. aprillil toimus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis liikluskomisjoni koosolek, kus anti teada, et kiiruskaamerate süsteemi töö algab täielikult alates 10. maist.

Liikluskomisjon kiitis heaks ka järgmiste kiiruskaamerate paigaldamise. Võimalike asukohtadena nähakse Tallinna-Narva maanteel Jõhvi-Narva ning Tallinna-Pärnu maanteel Pärnu-Are lõiku. Liikluskomisjonis anti ülevaade 2010. aasta esimese kvartali liiklusolukorrast ja tõdeti, et Eesti

üldine liikluskultuur on oluliselt paranenud. „Vähenenud hukkunute arv ei tohi mingil juhul tekitada meis arusaama, et olukord on hea ja jääv. Liiklusohutusprogrammi tervikuna, liiklushariduse ja liiklusjärelvalve edendamist ning täiustamist tuleb jätkata,“ ütles liikluskomisjoni esimees Juhan Parts. Kui veel aastal 2007 hukkus Eesti teedel kokku 196 inimest, siis aastal 2009 registreeriti 100 liiklussurma. Vähenenud on ka inimvigastustega liiklusõnnetuste ning neis vigastada saanute arv.

Kiiruskaamerad alustasid tööd.

Tulekul on kriminaalpolitsei kutsemeisterlikkuse võistlused

27. ja 28. mail peetakse Lääne-Viru maal Lammasmäe puhkekeskuses neljandad kriminaalpolitsei kutsemeisterlikkuse võistlused.

27. ja 28. mail korraldatakse Lääne-Viru maal ajalooliselt põnevas ja looduslikult kaunis Lammasmäe puhkekeskuses neljandad kriminaalpolitsei kutsemeisterlikkuse võistlused. Esimesel päeval on võistlused individuaalsed, kuid arvestus toimub meeskonniti. Teisel päeval on lõppvõistlus esimese päeva kuuetele parimale võistkonnale. Nagu ikka, on tegemist vaatamängulise, põneva, oskusi ja osavust vajava „kuriteo“ lahendamisega maastikul. Võistlustele on oodatud kaks kolmeliikmelist võistkonda Politsei- ja Piirivalveameti kriminaalpolitseiosakonnast ning prefektuuride kriminaalbüroodest. 28. mail on teretulnud

Lõuna Prefektuuri kriminaalpolitsei kutsemeisterlikkuse võistlused 2007. aastal olid esimesed omanäolised kogu riigis.

pealtvaatajateks ja kaasaelajateks kõik kriminaalpolitseinikud, kelle tööülesanded seda võimaldavad. See on võimalus saad kokku kolleegidega tervest riigist, ajada tõrts tööjuttu ning lõõgastuda.

Meie juures on turvaline

Aprilli lõpus toimus Tallinnas senikogematu ulatuse ja tähtsusega välispoliitiline sündmus – **NATO välisministrite mitteametlik kohtumine**. Meie inimeste jaoks tähendas see tõsist tööd selle nimel, et Eesti tõestaks kogu maailmale – oleme vääriline partner.

Esmaspäev, 19. aprill – üks suunurk naerab, teine nutab

Valga valmidusüksuse toimkonna roheline minibuss keerab aeglaselt Valga raudteejaama ja jääb ootama hommikust Läti rongi. Kell on pool kümme. Väljas puhub tige tuul, mis sunnib mantlikrae püsti ning salli tihedalt vastu kaela. Valga rongijaamal pole sest sooja ega külma. Tema seintel tervitavad külalisi iga ilmaga kuues võõrkeeles sõnad „Tere tulemast!“. Vaksali katuse alla on sätitud pääsukesega linna tunnuslause „1 linn, 2 riiki“. Läti rongile on tulnud lisaks piirivalvuritele vastu kaitseliitlased ja tolliametnikud, sest kaks päeva tagasi hakkas kehtima ajutine piirikontroll. Rong jõuab jaa-

ma ning reisijad juhatatakse dokumentikontrolliks toimkonna bussi, millest on saanud ajutine piiripunkt. Reisilisi on vähe, koos rongisaatjate ja vedurijuhiga vaid seitse inimest. Reisijate seas on üks noor turist, kelle suured seljakotid annavad põhjust oletada, et ta kuulub vilunud passinäitajate liigasse. Noormehe nagu ka kõigi teiste dokumendid on korras ning toimkond sõidab tagasi valmidusüksusesse. Töö kiire ja korralik.

Valmidusüksuses, mis asub kõrvuti Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsiooniga, tervitab meid valmidusüksuse juht Rain Kuus. Küsime talt parajasti, millistesse piiripunktidesse võiks minna, kui heliseb telefon. Saabub vajalik info: Valga-1 piiripunkti sõidavad Läti poolt tulevad autod suure kii-

rusega sisse. See on hea aeg nentida, et infoliikumine nii lõunanaabrite kui ka omadega toimib kui kellavärk. „Meil on otsekontakt liikluspatrullidega ja side välijuhtidega töötab 24 tundi. Teame, kellele helistada,“ räägib Rain Kuus ning jätkab meie marsruudi kirjutamist. Punase pastakaga saab kirja järjekord: Sõpruse tänava piiripunkt (liikluseks suletud, ainult kassid poevad vabalt läbi piirete), Valga-3 piiripunkt, Valga-2 piiripunkt (täna puhas naiste toimkond), Põhja tänava piiripunkt (liikluseks suletud), Valga-1 piiripunkt ja Mõisaküla piiripunkt.

Valga-3 piiripunktis toimetab lõbusa olemisega vanempiirivalvur Jaan Parmask. Tema selja taga seisab pruun piiripunktihoone, mida ei ole mitu aastat köetud. Veesüsteemi majas

FOTO: MATI TINT

NATO välisministrite kohtumisele tulnud delegatsioonide saatmine eskordi saatel lennujäämast kesklinna oli oluline osa politseiooperatsioonist.

ei ole, seda asendab suur sinine tünn kopsikuga. Võtmed saadi linnavalitsuselt. Jaan lausub, et seni on möödunud kõik rahulikult ja et päevas läbib piiripunkti paar-kolmsada inimest. „Hooti tekib järjekord. Inimesed ei taha eriti dokumente kaasas kanda,“ ütleb Jaan. „Oleme teinud paar hoiatust.“

Pärastlõunaks jõuame Ikla piiripunkti. Oleme sattunud justkui ajamasinaga Schengeni-eelsesse aega. Läti poolt lookleb eredas päikesevalguses pikk sõidukite järjekord, piirivalvuritel on dokumentide kontrollimisega tuli takus, parklas kihistab seltskond noori ekskursante, Ikla kantiini letilt kaovad saiakesed nagu või ahjust tulnud leivakäärul. „Üks suunurk naerab, teine nutab,“ tunnistab piiriametnik Janek Pinta, kes on tulnud korraks tööpostilt pausile, et anda olukorrast ülevaade. „Laupäeval kell 21 alustasime piirikontrolli. Muidugi on see kõigile üllatus, et liiklus, mis sujub tavaliselt teiselt poolt piirikontrolli ala, tuleb nüüd katuse alt läbi ja piirivalvurid kontrollivad riiki sisenemise dokumente. Numbreid praegu peast ei tea, aga keskeltläbi saabub ööpäevas riiki 3000 inimest. Sellest üks kolmandik on sõidukid.“ Janek selgitab, et piiri ületavate inimeste hulk on kindlasti tavapärasest suurem, sest laupäeval oli Riias Metallica kontsert. Oma osa on ka Islandi vulkaanipurskel, sest need, kes lennukiga reisida ei saa, teevad seda maad mööda. Peale selle on liikvel Riias õppustelt tulevad Scoutsataljoni kolonnid. Kõige märkimisväärsmaks peab Janek eileõhtust sündmust, kui piiripunkti sõitis üks Rumeenia päritolu Mercedese sõiduauto, mis osutus Hispaanias tagaotsitavaks. „Andsime auto Pärnu politseile üle. Autojuhil polnud selle vastu midagi, tema oli pikalt roolis olnud ja jäi rahulikult sööklasse puhkama.“

Ikla piiripunktis käib hoogne dokumentide kontroll

FOTO: JAAN RÖÖMUS

Piirivalvur tervitab külalisi Valga -3 piiripunktis.

FOTO: MATI TINT

Prefektuuridest appi tulnud politseinikud registreerivad end Viru hotelli, mis sai kohtumise päevadeks paljude politseinike koduks.

Kolmapäev, 21. aprill - jääge rahulikuks, politsei tuleb kohe

Kell üheksa õhtul on Tartu maantee sild Ülemiste keskuse juures ilmselgelt üle rahvastatud. Mööduvate veoautode võngetest väriseval sillal seisab kuus meest ning kaks kolmjalg, millele on sätitud foto- ja videokaamerad. Need on PPA kommunikatsioonibüroo töötajad, kes on tulnud koos fo-

NATO välisministrite kohtumine 22. ja 23. aprillil Tallinnas

1. Turvalisuse ja avaliku korra tagamiseks taastati Eestis 17.–23. aprillini ajutine piirikontroll. Kohtumise päeval muudeti Tallinna kesklinnas liiklus- ja parkimiskorraldust.

2. Pealinna tuli avalikku korda ja liiklusturvalisust tagama suur hulk politseiametnike kogu Eestist. Samaaegu ei jäänud tähelepanuta turvalisus regioonides. Kokku

oli neil päevil kogu Eestist turvalisust tagamas ligi 5000 politseiametnikku.

3. NATO välisministrite kohtumine möödus suuremate vahejuhtumiteta. Eesti piiri ületanud külalised suhtusid ajutise piirikontrolli taastamisesse üldiselt mõistvalt. Politsei- ja Piirivalveamet tänab inimesi mõistliku suhtumise eest liikluspiirangutesse.

toograafi ning Filmimehe operaatoriga „varitsemata“ peagi saabuva NATO peasekretäri Anders Fogh Rasmusseni autokolonnist saabumist. Veerand tunni pärast hakkab sadama. Tõmbame kaameratele kiled peale. Äkitselt pöörduvad meie tähelepanu silla alla. Üks sõiduauto kaldub vastassuunavööndisse ja sõidab täpselt silla alla eraldusriba peale ning jääb ratastega kivide vahele kinni. Juht proovib kõigest väest välja pääseda, aga masin on kindlalt paigas. Autost väljub auväärses eas vanapaar ja jääb nõutult auto kõrvale seisma. Põhja Prefektuuri kommunikatsioonijuht Harrys Puusepp, kes seisab samuti sillal, võtab kohe kõne Tõnis Sulule, kes koordineerib kohtumise ajal delegatsioonide liikumist. „Head inimesed!“ hõikab Harrys sillalt otsekui kõrgem vägi. „Jääge rahulikuks, politsei tuleb kohe.“ Samal ajal on peatunud mööda sõitev väikebuss, mis asub hätta jäänud autot välja tõmbama. Koos liiklust reguleerima asunud patrulliga aidatakse vanapaar tagasi õigele teele. Papi näitab tunnustavalt politseinikele põialt ning istub autosse tagasi. Täpselt kell 22.33 sõidab sealt samast mööda Rasmusseni korteež ja kaob kesklinna poole, helikopterid kannul. Eskordi tuled ning tänavalaternad sillerdavad märjalt asfaldilt vastu. Mati Tint Lõuna Prefektuuri fotoklubist klõpsutab ilusad pildid.

Neljapäev, 22. aprill - linn on ilus ja turvaline

Kell näitab 10.25, kui jõuame Tallinna lennujaama haldushoonesse. Siin asub lennujaama välisperimeetri sektori staap, mida juhivad Tarvo Ingerainen. Staabis on kronoloog ja sidepidaja ning Kaitseliidu ja teiste koostööpartnerite esindajad. Tarvo näitab seinalt

staabi vastutusala kaarti. Laudadel leavad toidukarbid. Saame teada, et kõige kiirem aeg on lennuväljal kell 11–14, kui maanduvad delegatsioonide lennukid. Delegaatidel on vastas mustad BMWd, mis viivad nad lennujaama vippide pääslasse. Seejärel liituvad eskordiga patrullautod ning ekipaaž liigub mööda Tartu maanteed kesklinna hotellidesse. Lennujaamas on vaikne. Üksikud lendajad jalutavad ootesaalides ja vaatavad televiisoritest uudiseid Euroopa pooleldi suletud õhuruumist. Alles Riiast tulnud Baltic Airi lennuk tekitab väikest elevust. Reisijad sammuvad otsejoones üle passikontrolli joone, nii et piirivalvur peab klaasi tagant hõikama: „Teie dokumendid, palun!“ Samal ajal mängib lennujaama kohvikus televiisor. Paet ja Rasmussen räägivad NATO tulevikust – kohtumine on alanud.

Keskpäevase Tallinna südalinna vallandub seninägematu värvide mäng. Hallidele ja külmadele tänavatele ning kõrghoonetele vastanduvad sinistes vormides ja neonkollastes ohutusvestides korrakaitsejad. Neid on palju, väga palju, peagu igal tänavanurgal. Linn on ilus ja turvaline. Kokku on pealinnas tuhandeid korrakaitsejaid, kellest paljud on tulnud appi prefektuuridest. Üks paljudest on piirkonnapolitseinik Arno Kits, kes valvab korda Välisministeeriumi taga Ants Lauteri ja Kauka tänava ristmikul. Arno töötab Tartu konstaablijaoskonnas, kuid alustas karjääri Tallinna kesklinna politseiosakonnas. Seega on mehel linnas liikumine selge ning möödujatele on hea infot jagada. NATO kohtumine on vaheldus toisesse rutiini, tunnistab Arno. Linnas on kõik endiselt rahulik.

Veerand tundi enne kella viit, kui enamik kontoriinimesi mõtleb vaik-

FOTO: MATI TINT

Turvalisuse huvides valgustati Tallinnas Kivisilla tänaval sõidukeid läbi

Südalinnas kehtisid kohtumise ajal liikluspiirangud

Hillary Clinton sisenemas Estoniasse.

Politseinik aitab leida inimestel muutunud liiklusolukorras kiiremat koduleed.

FOTO: MATI TINT

selt öhtusele võileivale, astun Põhja Prefektuuri peamajja operatiivstaapi. Kahe pika arvutitega kaetud laua taga istuvad mehed ja naised. Nende seas on näiteks sidepidaja, kronoloog, sekretär, logistik, demineerija, eriuksuse esindajad ning teised koostööpartnereid. Nende nägudelt võib aimata väikesi väsimuse ja adrenaliini märke. Laudadel seisavad tühjad kokakoola pudelid ning pooltühi kommikauss räägib enese eest. „Magusat läheb kastide kaupa, eriti öisel vahetusel,“ räägib operatsiooni juht Kristian Jaani. Operatiivstaabist juhitakse politseioperatsiooni, monitooritakse ja langeatakse kiireid otsuseid. Kõige rohkem sagimist on staabis Tõnis Sulul, kes juhib ligi 50 delegatsiooni autokoloni liikumist. Kristiani sõnul on möödunud päev oluliste vahejuhtumiteta. Veidi ärevust tekitas vaid kella 11 ajal kesklinnas Kivisilla tänava autopäaslas ühe kaubiku kastist paberite hävitamiseks mõeldud konteiner, mille läbivalgustamisel tekkis pommikahtlus.

Kristian rõhutab delegatsioone saatvate sideohvitseride rolli operatsiooni õnnestumisel ja tõstab esile logistika tähtsust, sest mured saavad alguse väikestest asjadest – kas ei jõua toit õigel ajal kohale või on kellelgi vaja autokummi vahetada. Miks on aga staabis nii rahulik? „Sest eeltöö on korralikult tehtud,“ selgitab Kristian. „Tegelikult on iga suur politseioperatsioon ühesugune. Erinevus on suuruses ja kestuses.“

Mõni minut pärast kuut korrastab üks mees Estonia teatri ees pika kepi-ga tuule käes sasitud lippe. Delegaadid hakkavad saabuma teatrisse kultuuri-programmile ja tööõhtusöögile. Kerget vihmapiisad potsatavad teatri ette laotatud punasele vaibale. Kell 19.11 sõidab aeglaselt teatri ette Ameerika Ühendriikide riigisekretär Hillary Clintoni eskort. Pealtvaatajad ootavad pikisilmi autost väljuvat külalist, kuid autokolonn ei mõtlegi peatuda, vaid sõidab ootamatult väikese ringiga eemale ning jääb trollipeatusesse kümneks minutiks seisma. See on haruldane võimalus olla tunnistajaks USA eriteenistuse turvataktilale. Teisel korral jääb kolonn teatri ette paika, Clinton astub Chevy Suburbanist välja ning astub elegantselt lillasse jakki rietatuna Estoniasse.

Reede, 23. aprill - hakkame pakkima

Kell pool viis öhtul sõidab USA riigisekretäri 13 autost koosneb korteež nagu looklev ussike lennujaama väravate vahelt otse lennuki juurde. Kui Clinton on lennukisse astunud, sõidavad autod tagasi väravatesse ning USA ja Eesti turvameeskond suruvad üksteisel tunnustavalt kätt. Sinivalge lennuk suundub hoovõturajale, tõuseb õhku ja kaob sinisesse taevasse. Hakkame pakkima.

Nelli Pello
Radari peatoimetaja

Politseijuhtide tänusõnad

NATO välisministrite kohtumine oli PPA jaoks tõsine katsumus. Nüüd võime tõdeda, et pool aastat ettevalmistust, viis päeva tugevdatud piirikontrolli ning kaks ja pool päeva üritust Tallinnas möödusid meie jaoks küll väga tõiselt, ent samas igati hästi ja edukalt. Ürituse õnnestumisel oli võrdset oluline roll kõigil töötajail – nii politseinikel, kes tagasid korda Tallinnas ja inimressursi nappuses teistes prefektuurides, kui ka neil, kes tegid oma tööd piiril, migratsioonijärelevalves ja tugitegevustes.

Peadirektor Raivo Küüt hindas kõrgelt meie ühist pingutust, mis aitas kindlasti kaasa organisatsiooni ühtsustunde suurendamisele. Peadirektor tunnustas piirivalvurite operatiivset ja sujuvat tööd ajutise piirikontrolli taastamisel ning kri-

minaalpolitseinikke, kes kandsid Estonia teatri tõisel õhtusöögil väärikalt välja nendest paljude jaoks uue isikukaitse rolli.

PPA tegevusi juhtinud Tarmo Miilitsa sõnul tõestasime välisdelegatsioonidele, et Eesti saab tipptasemel kohtumise turvalisuse tagamisega suurepäraselt hakkama – meie juures on turvaline. Miilits oli kindel, et NATO välisministrite kohtumise planeerimine ja korraldamine lähendas organisatsiooni erinevaid valdkondi ning koostööpartnereid.

Politseijuhid olid ühel meelel, et iga politseiorganisatsiooni töötaja saab taas uhkust tunda – oleme tõestanud, et suudame Euroopa mastaabis suuroperatsiooniga igati väärikalt hakkama saada.

NATO kohtumine I

Suur-suur aitäh kõigile, kes aitasid kaasa NATO välisministrite kohtumise õnnestumisele Tallinnas. Kohtumisel osalenute **tagasiside on olnud väga positiivne**, sealhulgas turvalisuse tagajatele. End õigustas ka piirikontrolli taastamine esimest korda pärast Eesti Schengeni viisaruumiga ühinemist.

Tänu politseiametnike ning kõigi teiste korraldajate ja toetajate heale tööle ei häirinud ministrite kohtumise sisulist poolt miski ning sai keskenduda NATO erinevate tulevikuaspektide arutelule. Nii arutati 22. aprillil esimest korda ministrite tasemel NATO strateegilise kontseptsiooni ettevalmistust ehk seda, milline on NATO edasine areng ja tulevik. Seni töötas strateegilise kontseptsiooniga ekspertrühm, keda juhib endine USA riigisekretär Madeleine Allbright. Ekspertrühm esitab enda töö tulemusdokumendi keskpaigas.

Eestile on NATO toimimise peamine alus kollektiivkaitse ja usutav heidutus ning loomulikult Põhja-Atlandi lepingu

artikkel viis ja selle töökindlus. Seega peavad kõik muudki võimalikud arengusuunad lähtuma sellest põhimõttest, nagu näiteks sünergia leidmine väljaspool NATO riikide territooriume toimuvate missioonide ja kollektiivkaitse võime tagamise vahel. Strateegiline kontseptsioon peab andma selge arusaama, kuidas aitavad väljaspool NATO toimuvad missioonid täita alliansi põhiülesannet.

Oluline osa selles, et meie seisukohad uue strateegilise kontseptsiooni loomisel kõlaksid, on Eesti, Läti ja Leedu esindatus eelmainitud ekspertrühmas oma esindajaga. Kinnituseks selle eksperdi Aivis Ronise professionaalsusest on kas või see, et temast on nüüdseks saanud Läti uus välisminister.

Teine NATO tulevikku käsitlev tähtis teema on alliansi edasine laiendamine. Eesti toetab igati NATO avatud üste poliitika jätkumist, sest näeme, et see tugevdab Euroopa julgeolekut. Konkreetne otsus on Bosniale ja Hertsegoviinale liikmesuse tegevuskava ehk MAPi andmine.

NATO ja Venemaa suhted

NATO välisministrid arutasid ka NATO ja Venemaa edasisi suhteid. Venemaa on NATO oluline partner, kellega püütakse teha vastastikuselt huvist kantud praktilist koostööd. Siiski on olukorras, kus Venemaa ei käsitse NATOt partnerina, vaid pigem ohuna, reaalne koostöö raskendatud. Samas on eriarvamused loomulik osa dialoogist. Siiski on teemasid, kus koostöö on juba praegu võimalik, näiteks võitlus terrorismi ja narkokau-

NATO välisministrite kohtumine Tallinnas oli eriline võimalus nii alliansi tutvustamiseks Eestis kui ka Eesti tutvustamiseks NATO-s.

Ameerika Ühendriikide riigisekretär Hillary Clinton ja Eesti välisminister Urmas Paet

Ääks teie abil hästi

banduse ning piraatluse vastu, ent ka Venemaad läbiv transiit Afganistani missiooni toetuseks.

Euroopa julgeoleku tagamisega seotud teemade ringi kuulusid Tallinna kohtumisel ka raketitõrje ja tuumaheidutus. Raketitõrje puhul on ennekõike oluline, et rajataks NATO raketikaitse-süsteem, et kaitsta kogu alliansi elanik-konda ja territooriumi, ning et kavan-datav NATO raketikaitse-süsteem oleks kooskõlas ja -toimes USA omaga.

Muidugi toetab ka Eesti püüdlusi liikuda tuumarelvata maailma poole. Samas tuleb jääda realistiks olukorras, kus mitu riiki ei ole ühinenud tuuma-relvastuse piiramise leppega, Iraan ja Põhja-Korea mängivad tuumaküsi-mustes rahvusvahelise üldsusega kas-si-hiiremängu ning lisaks on tekkinud oht, et tuumarelvad või materjalid või-vad sattuda terroristide kätte. Pealegi on traditsioonilistel NATO-välistel tuumariikidel jätkuvalt märkimisvää-rsed tuumaarsenalid ning esile on ker-kinud uued tuumariigid. Tuumarelvade leviku tõkestamise nimel tehakse küll jõupingutusi rahvusvaheliste kok-kulepete ning kontrollmehhanismide säilitamiseks ja tugevdamiseks, kuid

➤ Eesti toetab igati NATO avatud uste poliitika jätkumist, sest näeme, et see tugevdab Euroopa julgeolekut.

seni kinnitab reaalsus, et Euroopa-põ-hine tuumaheidutus peab säilima ning ühepoolseid järeleandmisi ei saa teha.

Olukord Afganistanis

Olukord Afganistanis oli teema, mil-lest rääkimiseks sõitsid Eestisse peale NATO välisministrite teisedki Afga-nistani julgeolekujõududesse ISAFis-se ja ülesehitusse panustavate riikide esindajad kogu maailmast. Nii olid kohal näiteks Austraalia ja Afganistani välisminister ning delegatsioonid Uus-Meremaalt ja Lõuna-Koreast. Arutati võimalusi ja tingimusi, mis lubaksid alustada julgeolekuvastutuse järkjär-gulist üleandmist Afganistani enda võimudele. Eesti nagu NATO lähtub Afganistani-suunalises tegevuses sõ-jalise panuse kõrval arengukoostöö

vajadustest. Afganistani ülesehituses on osa ka Eesti politseieksperdidel, et aidata kaasa Afganistani politseijõu-dude väljaarendamisele.

Rahvusvahelised kohtumised on võimalus suhelda kolleegidega. Nii koh-tusid pikemalt Ameerika Ühendriikide riigisekretäri Hillary Clintoni, Prant-susmaa kolleegi Bernard Kouchneri, Austraalia välisministri Stephen Smithi, Afganistani välisministri Zalmai Ras-souli, Makedoonia ja Albaania kolle-gide Antonio Miloski ja Ilir Metaga. Norra välisministri Jonas Gahr Størega oli meil ühiselt tähistada aga töövõit – Eesti ja Norra ühise pingutusena on NATO võtnud aruteluks naiste ja laste kaitsmise konfliktipiirkondades.

Eesti kuulumist NATOsse toetab harva esinev üksmeel. Neil päevil sai kinnitust, et tahe, koostöö ja hea õnn suudavad võidelda kõige, ka loodus-jõududega. Aitäh teile veel kord, kes te kõigist Eesti paikadest andsite oma panuse Eesti julgeoleku ja maine tu-gevdamiseks NATO välisministrite kohtumise hea korralduse kaudu.

Urmas Paet
välisminister

NATO kohtumine tõi lisaks peasekretär Anders Fogh Rasmussenile Tallinna enamiku liikmesriikide välisministrid. Mõned riigid olid siiski esindatud saatkondade tasemel.

Hel tervise to

Pikk, sihvakas, alati kena ja stiilne - selline on Helen Perli. Esmapilgul tahaks osa inimesi liigitada teda tibide hulka, kuid lähemal tundmaõppimisel jäävad nad pika ninaga. Ei ole asja, millega Helen hakkama ei saaks - inimeste ravimisest ventilatsioonitoru remondini.

FOTO: TIIT ILLUS

Tänu Helenile on Lõuna Prefektuuril oma arstikabineti. Kui vaja, teeb meditsiiniõe haridusega Helen ise vajalikud vaktsineerimised ja vererõhumõõtmised.

Helen Perli

oja ja isetegija

Helen on see, kes saadab Lõuna Prefektuuri meililisti teateid vabade arstiaegade, doonoripäevade, ohutusvahendite ja muude töötervishoiuteemade kohta. Tema hoolitseb, et töötajatel oleks kõik ohutuks töötegemiseks vajalikud vahendid olemas, vaksineerimised tehtud, arsti juures käidud. Tänu temale saavad Lõuna Prefektuuri töötajad lipsata vajaduse korral peamajas asuvasse arstikabinetti, vältides mitme arsti vahel jooksmist ning meditsiinasutustes järjekordades seismist.

Ega töötajate harjutamine korrapärase arstliku kontrolliga oma majas ei ole olnud lihtne, tunnistab Helen. Kui ta 2004. aastal prefekti referendist töötervishoiu peaspetsialistiks sai, tuli kolleegide pikemalt taga ajada, et vajalikud süstid ja terviseuringud tehtud saaks. Kardeti, et terviseandmed jõuavad kolleegide ja juhtide kätte. Nüüd, kus selja taha on jäänud veenmist ja selgitamist täis aastad, ei sea keegi enam Heleni oskusi ja teadmisi kahtluse alla.

Meditsiiniõest referendiks

Hariduselt ongi Helen meditsiiniõde. Pärast kooli töötas ta viis aastat Tar-

tu Ülikooli Kliinikumi kardiokirurgia intensiivravi osakonnas. Ega ta isegi enam täpselt tea, mis tuuled teda politseisse töid, kuid tagantjärele paneb ta selle nooruse ja uljuse arvele. Ju oli vaja end teises ametis proovile panna ning jultumust lihtsalt uksest sisse astuda, teadmata isegi prefekti nime, pole igapähele. Eks see tekitas mõneski ukse taha jäävas kibestumist ja alatut klatši, kuid säärastest piasjadest ei saa lasta end häirida. Referendi amet oli intensiivravi tööga võrreldes hoopis rahulikuma tempoga ning initsiatiiv ja lisäülesannete küsimine viisid selleni, et vajadusest tulenevalt loodi töötervishoiuspetsialisti ametikoht.

Kui Tartu Politseiprefektuurist Lõuna Politseiprefektuuriks liitunud asutus kolis uude suurde majja Riia tänaval, tuli juhtkond ühelt Venemaa reisilt tagasi ideega töötervishoidu politseitöötajate seas veelgi rohkem väärtustada ning Helenile anti ülesanne välja mõelda selleks parimad variandid. Siit sündiski mõte sõlmida TÜ Kliinikumi arstidega lepingud politseitöötajate vastuvõtmiseks politseimajas, kuhu kohandati selleks spetsiaalne kabinet. Arst on kogu prefektuuri töötajate jaoks olemas igal nädalal üks

kuni kaks korda. Kui vaja, tuleb Helen ise kohale, süstal käes, ning teeb vajalikud vaksineerimised. Esimesena Lõuna Prefektuuris ellu viidud arstikabineti idee on nüüdseks üle võtnud ka Põhja Prefektuur.

Arstikabineti kõrvale seati Lõuna Prefektuuris sisse lõõgastustuba kahe massaažitooli, meeleolule vastava muusika ja värviteraapia võimalusega. Kõik ikka sellel eesmärgil, et töötaja saaks hetkeks aja maha võtta ning vaimu puhata.

Tahab vaielda

Heleni ülesanne on peale oma töötajate tervise ka arestimaja asukate tervise eest hea seista. Koos arestimaja juhi Helmer Hallikuga püütakse leida mõistlik ja odavaim lahendus sealgi tervisekabinet avada. Terviseprobleemid ei küsi, kes sa oled, ning elementaarset abi ja ravi peavad saama kõik.

Asutuste ühendamiseks loodi töökeskkonna ja -tervishoiutalitus kokku 11 töötajaga. Lõuna Prefektuuri jäi teenindama paraku Helen üksi ning hakkama tuleb saada lisaks politseinikele ka piirivalvurite ja kodakondsuse-migratsiooniametnikega. „Olen

Politsei rattamatkal 2008. aasta juunis

FOTO: ERAKOGU

Piraatide saar Gramvoussa Kreetal

FOTO: ERAKOGU

Enne ei saa keegi rajale, kui pole kontrollitud tehnilist seisundit.

FOTO: LÕUNA PREFEKTUURI ARHIIV

Teised Helenist

Märksõna, millega iseloomustada Helenit ja tema toimetamisi, on põlemine parimas mõttes, mida see sõna endas kätkeb. Põlemine tähendab Heleni puhul suurt pühendumist seatud eesmärkide saavutamisele ja ülesannete täitmisele – mitte ainult hästi, vaid väga hästi. Suure sisemise põlemisega on üles ehitatud ja toimima pandud kõik see, mis puudutab Lõuna Prefektuuri ametnike töötervishoiu korraldamist, olgu see töötervishoiu arstide vastuvõttude korraldamine või taastusraviks võimaluste leidmine.

Riho Tamm

Lõuna Prefektuuri koordinatsioonibüroo staabiametnik

Kui mina politseisse tööle tulin, üllatas Helen mind oma initsiatiivi, intelligent- suse, sihikindluse ja energilisusega. Helen on väga pühendunud oma tööle ja seisab alati hea selle eest, et töötajatele oleks tagatud ohutu töökeskkond. Ta on väga hea vestluskaaslane, kellega jätkub juttu kauemaks. Tean, et saan alati Heleni abile loota. Helen on väga väärtuslik töötaja meie organisatsioonile, sest just tema tuli ideele rajada politseis oma tervisekabinet, mis tagab parema teenusekvaliteedi ja nii töötaja kui ka tööandja saab tervisekontrollidest põhjalikuma tagasiside.

Katrin Saar

PPA töökeskkonna ja -tervishoiu- talituse töökeskkonna peaspetsialist

Helen Perli

Sündinud 22. juunil 1977 Hiiumaal Kärdlas.

Õppinud Pärnus II L. Koidula nime- lises keskkoolis, Tartu Meditsiinikoolis õe erialal, hobina Räpina Aianduskoolis maastikuehituse erialal.

Töötanud SA Tartu Ülikooli Kliini- kumis kardiokirurgia osakonna inten- siivravipalatis õena, Tartu Politseipre- fektuuris ja Lõuna Politseiprefektuuris referendina, Lõuna Politseiprefektuuris töökeskkonna peaspetsialistina. Alates 1. jaanuarist 2010 PPA töökeskkonna ja -tervishoiutalituse töökeskkonna juhtivspetsialist Lõuna Prefektuuri töö- piirkonnas. Paralleelselt aastast 2008 Sihtasutuse Lõuna Koolitus juhatuse liige.

Hobid on reisimine, matkamine, kõik kunstiga ja kujundusega seotud tege- vused.

loodud talituse üle väga rõõmus, sest nii on ikka õlg õla tunne ning üksteisele nõu ja jõuga abiks olles suudame rohkem. Meeskond on suurepärase ja omavaheline koostöö laabub taker- dusteta. Kõige raskem oligi „võõras asutuses“ üksi tegutseda – kõigil on ju oma meeskonnad, omad tegemised, oma töövõidud ja see oma tunne. Pol- nudki kellegagi tööteemade üle vaielda ja ega keegi vist minu valdkonnas vas- tu vaielda ei julgenudki,“ räägib He- len. „Vahel aga sooviks, et keegi an- naks nõu ka mulle või vaidleks vastu.“

Turnib lae all, trell käes

Kui palju Helen ise oma tervisele ja toitumisele tähelepanu pöörab? „Eks ma ikka pööran,“ tunnistab ta. „Üldi- selt sünnin kõike, tean ka McDonaldsi asukohta, kuid püüan toitu valides arvestada pigem mitmekesisust, toite- väärtust, värskest, kvaliteeti ja toidu päritolu. Minu jaoks ei tähenda ter- vis ainult toitumist, vaid hindan vaba aega, looduses palju liikumist ja samu- ti vaimutoitu.“

Pühapäeva hommikul teeb Heleni peres pannkooke abikaasa Remo ning Helenit võib näha hoopis lae all tur- nimas, trell käes. Tema on nimelt see pool perekonnast, kes suisa armastab nokitseda remonttööde kallal. Korter- i sisekujunduse puhul on taas tegemist stereotüüpide ümberlükkamisega. Ni- melt tõestab Helen, et tüüporterist

on võimalik kujundada omanäolist ja trendikat kodu. Tavapäraste lihtsa- koeliste värvitud või tapeeditud seinte asemel on seinamaalingud või vedel- tapeedist mustrid, jättes üldmulje siis- ki rahuliku ja koduse. Ideed tekivad ootamatult ning inspiratsiooniks võib olla mõni nähtud ese. Kauni kodu konkursile pole Helen veel kandidee- rinud, kuid mõtleb selle üle. „Oma kodu on kindlus ja tehtud vaid meile sobivaks. Ma pole kindel, et see rah- vale kritiseerimiseks tuua on parim variant, kuid häid mõtteid võiks ju ja- gada küll,“ leiab ta.

Kätt harjutab Helen ka Pärnus 190 aasta vanuses majas korterit renoveeri- des. Sellises hästi säilinud ja miljöövää- rtuslikus kohas asuvas hoones on paras proovikivi põimida vana ja uus, et säili- tada hoone pikka eluiga. „Väga nukraks teeb meele, kui näen väärakaid puithoo- neid, mis on teadmatusel rikutud ma- terjalidega, mis tapab puidu. Inimesed ei mõtle sageli, et nende kodu eluiga ei pruugi olla sellisel moel kuigi pikk.“

Kadakad, kivid ja meri

Ilma kadakate, kivide ja mereta ei taha Helen teips mitte elada. Loodust ja rahu oskab Hiiumaal sündinud ning üle mere Pärnusse kooli suundunud naine hinnata. Hiiumaal puhkamata ei möödu ükski suvi. „See hetk, kui mandrilt praami peale astun ning ni- nasõõrmetesse värske mereõhk ja päi-

FOTO: ERAKOGU

Huvi haljastuse vastu viib Heleni välisreisidel kohalikke iluaedu uudistama. Eelmisel aastal käis ta Ameerikas Philadelphias 425 hektaril laiavas Longwoodi aias, mis kuulus Ameerika tuntud suurtöösturile Pierre du Pontile.

Ilma kadakate, kivide ja mereta ei taha Helen teps mitte elada.

kesekiired tungivad, on midagi erilist. Alati on kurb sealt lahkuda, seetõttu oleme isegi arutanud, et võib-olla kunagi pensionipõlves sinna jäädagi, siis kui siin on kõik tehtud,“ unistab ta.

Esiialgu nokitsetakse mehe vanemate pärandatud maakodu kallal Põlvamaal, kuhu on plaanis tulevikus elama kolida. Uus maamaja on veel paberil joonistena ja seda loomulikult enda sulest. Haljastuspisik läks koguni nii suureks, et õigeks maastikuplaneerimiseks läbis Helen töö kõrvalt 2,6-aastase õppe Räpina Aianduskooli maastikuehituse erialal, mille lõpetas kiitusega. „Ekslikult arvatakse, et istutad taimed ritta ja ongi haljastus. Taimede istutamine on nagu kardinat riputamine – need on viimased sisustuselemendid.“ Lähiaastatel plaanib Helen ise ehitada maakividest väliköögi. Nii ei pea Helen kellelegi selgitama, miks peab üks kivi olema täpselt nii ja mitte teisiti.

Välisreisid iluaedadesse

Ei saa jätta küsimata, miks tegeleb Helen meditsiini, mitte kunstiga. „Olen väiksest peale kunstiringides käinud ja

kunsti huvi on olnud alati olemas, kuid lõpetamise ajal võidutses ratsionaalsus. Kunst tundus kuidagi ebapraktiline, see ei olnud nagu päris töö. Seega valisin teise meeldiva valdkonna – meditsiini. Pealegi tähendas see meeskonnatööd ja palju suhtlemist ning kõige olulisem – sai midagi kellegi heaks teha. Kunst, sisekujundus ja haljastus on pigem hobid,“ seletab Helen.

Huvi haljastuse vastu viib Heleni välisreisidel kohalikke iluaedu uudistama. Vahel tuleb abikaasa Remol kannatlikult päev läbi lilli vaadata, kuid temagi leiab sageli huvitavat sealsest ajaloost, sest ükski suur aed ei ole ilma mõisata ja selle ajaloolise peremehega. Eelmisel aastal võeti ette reis Ameerikasse, kus nähti meie botanikaaedadega võrreldes mitu korda mastaapsemaid aedu. Vaimustav oli näiteks Philadelphias asuv 425-hektariline Longwoodi aed, mis kuulus kunagi ühele kuulsale ja tuntud Ameerika suurtöösturile Pierre du Pontile. Nüüd on see mõisaaed kuulus ka oma sügiseste purskkaevude ja ilutulestiku etendustega. Abikaasa sõnul lähevad kõik Heleni külvatud seemned ja istutatud taimed kasvama.

Üks huvitav fakt, mida paljud kolleegid ei tea, on see, et Heleni õmmeldud on mitmed politsei siseüritustel kasutatud esinemiskostüümid ja lavakujunduslikud elemendid. Olid ajad, mil Helenil ei olnud kapis vist ühtegi poest ostetud asja, nüüd on osakaal

muutumas. Eks selle süü saab edukalt ajapuuduse kaela veeretada.

Mida raskem matk, seda võrtsikam

Puhata meeldib Helenile matkates ning uusi paiku avastades. Eriti köidab tundmatust, olgu selleks kodusaare avastamata rannajoon või 16 km pikkune jalgsimatk lõõmavas kuumuses Samaria mäekuruse Kreetal. Mida raskem matk, seda võrtsikam, spontaansused lisavad elule värvi. Välisreisidel otsitakse avastamisrõõmu pigem matkates, mitte hotelli basseini ääres vedeldes, vihmavarjukesega roosa jook käes.

Helenist kui looduslapsest räägivad ka prefektuuri töötajate orienteerumisel osalenud kolleegid. Enamik ei julgenud kahtlase soisel maastikul mülgaste vahel uppumise ja usside kartuses metsast läbi murda, kuid Helen läks mättalt mättale hüpatas ja oksid eest lükates edasi ning jõudis õigesse sihtkohta kuiva jalaga. Heleni sihikindlusest said kunagi aimu ka Tallinna-Tartu maanteel liiklejad, kes olid tunnistajaks vaatepildile, kui kõrge kontsaga kingades neiu autol rehvi vahetas. Pole asja, millega hakkama ei saa – nii võiks kõlada Heleni moto. Peamine on tahtejõud ja sihikindlus ning seda tal jätkub.

Liina Pissarev

Lõuna Prefektuuri pressiesindaja

1. aprillil 2008 kihas Tehnika ja Toompuiestee tänava nurk ajakirjanikest, kes tahtsid teada sama, mida Põhja Prefektuuri mõrvarühm – mis oli juhtunud?

FOTO: MARIANNE LOORENTS / SL ÕHTULEHT

FOTO: MARIANNE LOORENTS / SL ÕHTULEHT

Kriminalistid alustasid esmast tööd sündmuskohal tund pärast südapäeva ning lõpetasid hilja õhtul.

FOTO: MARIANNE LOORENTS / SL ÕHTULEHT

Selle lombardi ukse taga pani tapja oma elust panti 19 aastat ja 8 kuud.

Odes Eesti

Naljapäeva, 1. aprilli hommikupoolik, aasta on 2008. Lugejad otsivad leheveergudelt pilauudiseid, muidu töötab tulla päev nagu iga teinegi. Tund pärast südapäeva saabub aga **teade, mida iga päev ei kuule** – Tallinna kesklinnast Tehnika tänaval asuvast pandimajast leiti tapetuna teenindaja.

Tehnika tänava pandimaja kuulub mehele, kelle nimi ei ole võõras neile, kes hoiavad silma peal kuritegelikel grupeeringutel ja nende tegemistel. Pandimaja omanik on heades suhetes ärimehega, kes abistab lisaks pandimajale veel mõnda teist väikeettevõtlusvormi „spetsiifilistes“ küsimustes. Hommikupoolikul oli kõik nii nagu alati. Pandimaja avas ukseid kell 10, miski ei vihjanud sellele, mis oli pärastlõunaks juhtunud – omaniku naine oli tapetud ning pandimaja röövitud.

Põhja Prefektuuri mõrvarühma uurijad ja jälitajad leiavad tagaruumi põrandalt surnud naise. Tema käed ja jalad on kinni seotud ning eluks vajalikud hapnikukraanid teibiga kinni tõmmatud. Tund pärast südapäeva alanud esmane töö sündmuskohal lõpeb hilisel õhtutunnil. See tähendab kriminalistidele sentimeeterhaaval

sa päikese alt vanglasse

sündmuskohalt kõikvõimalike bioloogiliste jälgede otsimist ning jälitajatele esmase info kogumist. Elu pahupoolega aastaid kokku puutunud mõistatus- lahendajad teevad järeldusi. Esiteks, naist ei ole silmnähtavalt ohjeldamatult pekstud, ta on kinni seotud ja jäetud tagaruumi. Tegemist on tagasihoidliku puhkenurgaga, kus saab juua kohvi ja pandimaja asju ajada. Ühtlasi seisab toanurgas seif, kus on väärtuslikumad kuld- ja muud väärisesemed. Pandimaja eesruum on kerge saak halbade kavatsustega inimestele – leti tagant saab suurema vaevata haarata kõike hoiule antut: telefone, fototehnikat, väiksemaid kuldesemeid ja muud seesugust.

Millimeetrite haaval tõele lähemale

Kui tapetu isik ja tema lähedaste ringkond on kindlaks tehtud – tegemist ei ole kriminaalpolitseile tundmatute inimestega –, hakkavad sündmuskohal töötavate kriminaalpolitseinike peades arenema kiirelt esimesed versioonid, miks kohta rööviti ja naine tapeti: juhuslik klient kasutas võimalust, omaniku võimalikud probleemid, omaniku „äripartneri“ probleemid või lihtsalt „bezpridelniku“ (vabatõlkes „ükskõikse“) töö ehk siis tavaline rööv, mis läks nagu läks.

Mõrva lahendavad politseinikud on rahul sündmuskoha töötulemustega, kuid kogutud infopagas on veel justkui vanakooli foto, mis tuleb ilmutada. Mõrvarühma töö võib olla nagu filmis, aga tund koos reklaampausiga ei ole reaalsus. Aega on tarvis märksa rohkem. Uurimisrühm kontrollib ja välistab versioone ning hangib uut infot. Politseile oma varasema „äritegevusega“ tuttava pandimaja omaniku

➤ **Mõrvarühma töö
võib tunduda nagu
põnevusfilmis, aga
tund koos reklaami-
pausiga ei ole reaalsus.
Aega on tarvis märksa
rohkem.**

ja tema äripartneri asjasse puutumine hakkas kaduma, kandma hakkas pigem tavalise röövi ning kasuliku tapmise versioon.

Sündmuskohalt kogutud mahukas infopagas lastakse käiku võimalikult laialt, et teenida uue info hankimise võimalusi. Selle juhtumi puhul kehtib vana ütlemine: kes püüab kõigest väest, saab üle igast mäest. Erandlikuks võib vahest pidada asjaolu, et tegelikkuses viisid röövmõrvarini kogupildi analüüsi tulemusena üsna mitu rada korruga. Öeldakse, et kõik teed viivad Rooma. Seekord viis tee Odesasse ja tagasi, aga sellest juba veidi hiljem. Lisaks sündmuskohalt kogutud DNA-materjalile aitasid kõneeristused. Kriminaalpolitseiniku tugevaima relvaga, mõistuse vahedusega, viisid saadud andmed ühe nimeni – Jüri Jaskelainen. Oma rolli mängis kindlasti kurjategija viga anda pandimajast võetud telefonid oma lähedastele kasutada. Edasine on juba nüüdistehnika ning oskus märgata ja luua seoseid. Samal ajal saabuvat DNA vastet kurjategijate andmetega võrreldes teadsid politseinikud juba ette, kes võiks esile kerkida. Kohtuekspert oli üllatunud, kui seekord ei öelnud mitte tema kurjategija nime, vaid tegemist oli pigem etteütluks, kus osavad õpilased juba teadsid, mida neile ette öeldakse. DNA

tõi kriminaalpolitseile kindla usu, et ollakse vägagi õigel teel.

Pahaaimamatult Pärnu politseisse

Sõelale pidama jäänud nimi viis aga tõdemuseni – tõenduslik baas hakkab ilmet võtma, nüüd on vaja mees kätte saada. Jaskelainen nimi ei ole kriminaalpolitseile sugugi tundmatu. 90ndate algusest Permi grupeeringusse kuulumine loob hea eelduse politsei huviorbiidis tiirlemiseks. Kokkupan- davast mosaiigist sai teha oletuse, et kahtlusalune ei viibi enam Eestis. Küll olid veel Eestis aga Jaskelaineni tütar, tema elukaaslane ja autojuht, kes olid teel Vilniusse. Mõrvarühma kriminaalpolitseinikul, kogenud „krimkahundil“ Igor Zahharovil õnnestus aga n-ö legendeeritud ettekäändel meelitada pahaaimamatu reisiseltskond Pärnu politseisse, kus neid ootas kinnipidamiskamber ja tublisti selgitamist, kuidas on nende kätte sattunud mõr- vapaigalt leitud mobiiltelefonid.

Samal ajal, kui reisikaaslased esitasid huvitavaid lugusid, oli Jaskelaineni kogenud kurjategija mõistus tütre väljalülitatud mobiiltelefoni kaudu valusa tõe läbi hammustanud – politsei on tema tütre röövmõrvaga seoses kinni pidanud. Isegi vanglas karastunud mõrvarit ei jäta külmaks parajas meheleminekueas tütre võimalik seotus millegagi, mille tema oli korda saatnud. Teiselt poolt oli Eestisse jäänud suur osa sellest, mille pärast veretöö ette võeti. Väärtuslikum osa pandimaja „teemast“ tuli veel rahaks teha.

Miks üldse Jaskelaineni tütar Vilniusesse teel oli? Selge, et Eestis polnud mehel enam ruumi ja jalgealune oli väga kuum. Pandimaja omanik võis olla rentaabel mees, et oma nai-

ne pandimajja tööle ajada – kindel, et ei varasta ja palka ei pea ka maksma –, kuid ta oli siiski tema naine. Tappa niisuguse mehe naine oli lõpp sinsele sotsiaalsele kapitalile. Kiire minek tähendas aga rutakaid lahendusi. Kas Jaskelainen tahtis oma tütart korralikult instrueerida, kuidas väikest varandust rahaks teha, või oli ta mures tütre turvalisuse pärast, ei ole tänini teada.

Tagasiteed ei ole

Veidral kombel jäidki väga erinevaks pandimaja kui varalise kahjus saaja ning Jaskelaineni versioon sellest, kui suur tema röövsaak oli. Röövel oli kindel, et ta sai pandimajast ligi kilo kulda, kuid pandimaja ametlikes kahjudes seisab kogusena ligi 100 grammi. Seega poleks vale järeldada, et see varandus ei pruukinudki nii väike olla. Küll aga mõistis Jaskelainen hästi, et nii kaua, kui politsei tema tütart ei tü-

niuse bussi pealt maha astudes, kes tal vastas on. Nii nagu talle endale oleks kui otsaette kirjutatud „kurjategija“, on Igor Zahharovi näost raske mitte märgata seadusesilma olemust. Staažikas uurija Zahharov ja korraliku „erialase“ elulooga Jaskelainen mäletasid ühist ajalugu kuumadest üheksakümnendatest. Mõrvar sai aru, et lolli mängimine oleks mõttetutu, ning pidas targemaks oma lugu ise rääkida, kui lasta tõenditel jutustada. Mõrvar ei olnud tapetuga võõras, ta küllastas ikka ja jälle tulevast kuriteopaika, jõi pandimaja perenaisega kohvi ning jutustas eluolust. Heast läbisaamisest enamaks läbikäimine siiski ei kujunenud – hoolimata võrdlemisi oskuslikest suhtlejaomadustest jätsid mehe voorused naise külmaks. Siiski oli mees ikka ja jälle oodatud külaline, kellega mõnusalt tööpäeva õhtu poole veeretada, sest ega pandimaja kliendid ole valdavalt esimese Eesti vapiloomad, kes laiutavad laia silmaringiga meeldivat vest-

FOTO: PÕHJA PREFEKTUURI KRIMINALISTIKATEENISTUS

Pandimaja röövimine oli lihtne jalutuskäik kogenud kriminaalkurjategijale.

Tapetud naise kinnisidumiseks ei pidanud röövel paljaks kasutada oranži teipi ja arvutihire juhete.

FOTO: PÕHJA PREFEKTUURI KRIMINALISTIKATEENISTUS

Pandimaja perenaise tuttavana teadis tapja hästi seifivõtte asukohta.

FOTO: PÕHJA PREFEKTUURI KRIMINALISTIKATEENISTUS

lita, on ka temaga kõik korras. Nüüdseks on teada ja seda mees omal moel ka kohtus tunnistas – ta tuli Eestisse tagasi tütre pärast. Politsei oli jõudnud võsukeseni enne teda. Kogenud mehe- na elas Jaskelainen kiirelt üle „sõbralikud terekäed“ Põhja Prefektuuri mõrvarühmaga ning ees ootas sõit jutuajamisele, kust Igor Zahharov sai mõrvarilt kätte esimese ja päris usutava selgituse, miks ja kuidas ta tappis keskealise naise, kes oli pealinna politseile tuttav varasemast bordelliärist.

Jüri Jaskelainen teadis kohe Vil-

lust arendades. Kas ahvatles meest kuriteole pandimaja allapoole arvestust turvarežiim või mõni muu seni teadmata asjaolu, kuid tõsiasi oli, et seni valdavalt kelmitamistega tegelenud ja 90ndate alul röövimisega hakkama saanud Jaskelainen läks 1. aprillil pandimajja mitte viima, vaid võtma.

Jutud nagu varrukast

Ühe kinnitamata võimaluse kohaselt oli ta kord pandimaja tagaruumis märganud midagi sellist, mille oma-

mine võis talle kinnisideeks saada. Vahendeid ta selle juures väga ei valinud. Naise taharuumi saamine polnud varasema kokkupuute tõttu keeruline ning jõudude tasakaalu asend oli selgelt Jaskelaineni poole kaldu. Sidunud naise kinni, aetas mees vähest vastupanu osutanud perenaise põrandale. Seejuures sidus ta tähelepanu tõmbava oranži värvi teibiga kinni kõik naise hingamisavad. Oma hilisemates katsetes üritas Jaskelainen uurijaid, prokurööri ja kohut veenda, et ta ei tahtnudki naist tappa. Aastaid kinni

Ukselt on võetud sõrmejäljed.

FOTO: MARIANNE LOORENTS / SI ÕHTULEHT

istunud mehel „tegelikult juhtunud versioonidest“ puudu ei tulnud. Kui algul rääkis ta oma loo päris tõetruult, siis kohtuvaidlusele eelnenud ajal ning juba istungil vestis ta jutte nagu varukast: küll oli naine röövis osaline, aga hukkus lihtsalt õnnetult, siis polnud tema üldse röövija, vaid leidis naise lihtsalt pandimajast ja püüdis teda tegelikult aidata. Kuna tal on aga kuritegelik taust, siis oli ta mõistnud, et teda võidakse süüdistama hakata, ning hoopis põgenes sündmuskohalt. Huumorirubriiki kuuluva asjaoluna

väitis Jaskelainen, et temalt ära võetud telefonis on lindistus, kuidas ta oli tapetuga vestelnud, ning seal on kogu tõde olemas, politsei pole lihtsalt seda versiooni kontrollinud. Loomulikult mingit lindistust ei olnud. Sellel telefonil polnud diktofonivõimalustki. Viimase kaardina üritas ta välja käia versiooni, et politsei on lindistuse ära kustutanud.

Tõendid olid aga veenvamad kui Jaskelaineni tühivaljas jutt. Nimelt oli mees tapetut kinni sidudes olnud parajalt hooletu. Kui teibi peal olevat DNAd saab veel jutuga tõetruult selgitada, siis proovi sa selgitada seda, kuidas satub sama mehe DNA teibikihtide vahele. Lisaks olid sündmuskohalt saadud tõendid kohtu jaoks veenvad, et Jaskelainen käis seifi kallal, ning kui juttu oli suurest päästmisest, siis oli varastatud telefonide sattumine Jaskelaineni lähedaste kätte ikka väga jäme viga. Vana kooli vead, aga tegemist on ka üpris kandilise mehega, kelle tegumood oli läbiv pigem 90ndate algul.

Kavatses jäädavalt kaduda

Kuriteo avastamise kõrval väärrib tähelepanu kurjategija kiire tabamine ning viis, kuidas seda tehti. Nüüdisajal po-

litsei tsiviilmissioonil viibiv Tanel Tiks ja praegugi raskeid roimasid uuriv Igor Zahharov suutsid korraliku kombinatsiooniga saada Eestisse tagasi kurjategija, kes Odessa avarustes jäanukski vahest teadmatuid radu käima. Tõsi-asi, et tema asjade hulgast leiti Ukraina mobiiloperaatori kõnekaart, näitab, et mehel oli kindel kavatsus jäädavalt kaduda, kuid ajaloole otsa vaadates tõenäoliselt vaid esimese eksimuseni. Paraku leidsid kriminaalpolitseinikud võimaluse, kuidas mees Eestisse toimetada ning panna ta vastutama selle eest, milleks kellelgi õigust ei ole: võtta inimeselt vägivaldselt tähtsaim – elu.

Nii ei pigistanud Jaskelainen seekord kivist vett välja, küll suutis ta aga ennast üsna mitu korda süüdi mõista lasta ning siis edasi kaevates taas alustada pendeldamist maa- ja ringkonna kohtu vahet. Veebruaris 2010 luges ringkonnaprokurör Jüri Kasesalu kohtuvaidluse lõppenuks. Riigikohus teatas, et Jüri Jaskelaineni avaldust menetlusele ei võeta ning ringkonna kohtu poolt karistuseks mõistetud 19 aastat ja 8 kuud tuleb mehel vangla-leiba süüa.

Harrys Puusepp

Põhja Prefektuuri pressiesindaja

Raiv

„Hinda

„Kuigi Politsei- ja Piirivalveameti töö alustamine on toonud kaasa keerdküsimusi, on **meil läinud hästi**,” kinnitab peadirektor Raivo Küüt.

Politsei- ja Piirivalveameti sünnist on möödunud neli kuud. Kuidas meil on läinud?

Võin öelda, et meil on läinud plaanipäraselt. Juriidiliselt oleme liitunud, kuid käimas on ühinemine. Peame endale aru andma ja mõistma, et see on pikaajaline protsess, mis võtab rohkem aega kui aasta. See protsess ei saa kulgeda lihtsalt, vaid peab olema selgelt juhitud. Nüüd hakkame seadma iga valdkonna pikaajalisi sihte ning strateegiaid. Nende strateegiatega ühine väljatöötamine ja elluviimine ongi see, mis meid järjest rohkem liidab. Alles siis saame öelda, et oleme sisemiselt ühtseks saanud ning oleme uus organisatsioon. Kuna praegu toimime paljuski endiste ametite seni kehtivate regulatsioonide ja tavade järgi, siis tekitab see kahtlemata segadust ning üksteise valesti mõistmist. Me peame seda arvestama ja olema sallivad. Mul on hea meel näha, et inimesed püüavad igas valdkonnas uute regulatsioonide väljatöötamise ja rollide määratlemise nimel. Üldiselt on meil hästi läinud, kuigi on ka probleeme.

Eriti hea meel on mul meie põhivaldkondade hea toimimise üle. Just nendes põhivaldkondades, mis tagavad inimestele sisejulgeoleku, esialgu väga olulisi muudatusi ei olnud. Täiesti uude olukorda on sattunud aga tugivaldkonnad ehk administratsioon,

Peadirektor usub, et tema otseseid alluvaid innustab usaldus ja selge vastutusala.

FOTO: PRESSIFOTO

O Küüüt: n meeskonnatööd"

mis on praegu kahtlemata ka minu põhitähelepanu all. Administratsioon on nüüd keskselt juhitud, mis annab võimaluse olla ressursiga paindlikum. Keskne juhtimine tähendab seda, et kõik protseduurireglid on ühetaolised kogu meie ametis, kuid vajalikud teenused peavad olema kättesaadavad kohapeal, seal, kus neid vajatakse. Säärane muudatus on väga mastaapne ja nõuab aega, et asi käima saada. Sisuliselt tähendab see muudatus, et administratsioon on nagu vastsündinu ning ees seisavad kõik eluetapid. Näiteks uus finantssüsteem, mis näeb ette väga täpset planeerimist väiksemate üksuste tasemel, on olnud tõsine proovikivi, aga me ei ootagi kerget ülesandeid, sest tahame olla parimad. Esimesed kuud on näidanud, et suunavalik on olnud õige ning järgmine kuu, kvartal, aasta on eelmisest kindlasti targem. Kõige tähtsam on, et inimesed on olnud tublid ja aktiivsed kõikide keerdküsimuste lahendamisel.

Kuidas Politsei- ja Piirivalveameti töötajad end praegu tunnevad?

Olen kuulnud ja näinud nii rahulolematust kui ka rahulolu. Rahulolematust on eeskätt tingitud uute rollide ning regulatsioonide puudulikkusest. Vanad tavad ja kombad ei toimi, tekib tunne, et miski ei toimi. N-ö masinavärk ei tööta veel õlitatult. On sisseseiduperiood. Kindlasti on neid kohti, kus on palju küsimusi, aga nende üle arutletakse ja neid lahendatakse. Määramatus põhjustab konflikte, kuid lahendamatu küsimusi ei ole. Olen kindel ja näen iga päev, et see töö ja soov neid keerdküsimusi lahendada pakub meie töötajatele jätkuvalt huvitavaid ülesandeid ning motivatsiooni. Meid on kõiki visatud vette ja me peame üheskoos ujuma õppima. Kellelgi

➤ **Täiesti uude olukorda on sattunud aga tugivaldkonnad ehk administratsioon, mis on praegu kahtlemata ka minu põhitähelepanu all.**

tuleb see välja hästi ja kellelgi väga hästi. Kahjuks on ka neid, kes sellega hakkama ei saa.

Mida positiivset on muudatud kaasa toonud?

Mina tunnen rõõmu inimestest, kes iga päev aktiivselt kaasa löövad. Neid on palju ning näiteid leiab igast valdkonnast. Inimeste suhtumine on olnud märksa positiivsem, kui oleksin julgenud arvata, sest masinavärgi kiire käivitamisega on seotud palju riske. Teiseks saavad paljud nelja valdkonna vahelised küsimused kiiremini lahenduse. Tekkinud on valdkondadevaheline teadmine, millega üks või teine tegeleb. Kui varem tuli omavahel suhelda kirja või posti teel ning kokku saime nõupidamistel ainult aeg-ajalt, siis praegu on igal hommikul ühine operatiivnõupidamine, kus on kohal valdkonnajuhid ning asju lahendatakse operatiivselt. See muudab valdkondade toimimise elanike jaoks operatiivsemaks ja paindlikumaks. Jälgime ka teadlikult valdkondade dubleerimist, et seda vähendada ja lõpetada. Lõimumine jätkub täie hooga.

Mis on need igapäevased asjad, mida on võitnud inimesed Politsei- ja Piirivalveameti loomisest?

Kõigepealt paindlikkus. Kuna kõik

eriteenistujad on ühesuguse pädevusega, on meil parem võimalus reageerida erinevatele juhtumitele. Kui näiteks on piirivaldkonnas juhtunud mõni sündmus ja sealsamas lähedal on toimetamas piirkonnapolitseinik, siis saab ta minna kohe seda küsimust lahendada ning vastupidi – lähim piirivalvur saab reageerida sündmusele, mis varem oluks puhtalt politseispetsiifiline. See on täiesti uus võit. Enam ei ole ka juhtumite menetluskäikude omavahelise ülevõetmisega seotud bürokraatiat ega vaidlusi.

Väga käegakatsutav ja mugav on see, et inimesed saavad teha karistusregistri päringuid kõikides kodakondsus- ja migratsioonibüroode teeninduslettides. Kindlasti on igaühe jaoks väärtus uus kliendiinfotelefon 612 3000, kust saab küsida infot lubade, viisade, dokumentide ja organisatsiooni kohta. Inimestel on hea teada ka seda, et nende kui maksumaksjate raha läheb üha rohkem põhitegevuse peale, sest me oleme tugitegevusi integreerinud ja liitnud kokku ka hooned ning see protsess on alles alguses. Need ongi asjad, mis on elanike vaates väärtuslikud. Oma mõju hakkavad avaldama veelgi rohkem siis, kui organisatsioon toimib õlitatult. Selle kallal pingutame iga päev.

Millised ühiskondlikud tegurid meid lähiajal mõjutavad?

Väga tugevalt mõjutab meid NATO välisministrite kohtumine. Hindan seda väga heaks asjaoluks, et meile tuli niivõrd tähtis ülesanne just praegu, sest see pani meid intensiivselt üheskoos toimetama. Kohtumine pani proovile meie organiseerimisvõimekuse, uued toimetamisloogikad, logistilise ja tugipool. Leidsime üles vead ning õppisime tundma oma tugevusi. Järgmine

proovikivi on euro tulek. See on prioriteetne ja suure riskiastmega tegevus, kus tuleb jällegi olla igas valdkonnas tasemel. Niisugused n-ö rutiinivälised küsimused on vägagi päevakorras. Järjest rohkem peame olema valmis globaalseteks ootamatuteks sündmusteks, olgu need siis ebaseaduslikud siseränded või globaliseerumisvastased ülesastumised. Igatahes nõuavad need uusi lahendeid, taktikaid ja vaatenurki. Samal ajal peab olema tagatud ruutinne töö.

Möödunud sügisel rääkisime poliitsei eetikakonverentsil muudatustele reageerimise etappidest, milleks on eitamine, viha, depressioon, kauplemine ja leppimine. Paljud ütlesid toona, et nad on kauplemise staadiumis. Kus me praegu oleme?

Nii suures organisatsiooni ei oskagi kindlat joont tõmmata. See võib olla erinevates teemades erinevas kohas. Võime olla praegugi kauplemise staadiumis, sest nagu ma ütlesin, diskussioonid käivad. Praegu on väga tähtis kujundada organisatsioonikultuuri, mis on pikaajaline projekt. Meil on umbes 7000 inimest, kes on tulnud erinevatest organisatsioonidest, millel on olnud kultuurilised eripärad ja tugevad identiteedid. Nende muutmine ei tohi ega saagi käia nipsust. Tahame vaadata pikaajalises perspektiivis PPA-d kui terviklikku organisatsiooni, s.o kelleks ta kujuneb, kes ta on, kelle jaoks, mida ja kuidas teeb. Pikaajaline visioon paika saada eeldab kõikide rollide selgeks rääkimist ja ühiste väärtuste kujundamist. Iga tasandi juhid on vastutajad ja eestvedajad, aga sisuga täidetakse väärtused üheskoos. Nüüd ei pea tippjuhid tegema enam massiliselt kiireid operatiivseid otsuseid. Masinavärk on liikuma lükatud ja asjad on õiget rada pidi liikuma hakanud. Nüüd saavad nad keskenduda pikaajaliste strateegiliste visioonide ning eesmärkide kujundamisele. Võib-olla oleme kauplemise faasis veel pikalt.

Kuidas sa tunnend end Eesti suurima riigiasutuse juhina?

Mul pole aega mõelda, kui suured me oleme. Selgelt on olemas valdkonnad, millega ainult meie tegeleme. See on meie vastutusala riigis. Inimesed loodavad meie peale ja ootavad meilt

FOTO: SCANPIX

➤ Sisejulgeoleku valdkonnas on kritiseerijaid palju ning kriitika läheb ikka hinge, kuid iseenast peab oskama motiveerida.

teenust. Tunnan vastutust selle ees, et asjad toimiksid ning et teenus oleks pakutud. Mul on hea meel, et meil on palju inimesi, kes tunnevad muret protsesside pärast ja pakuvad lahendeid, kuidas teha paremini. Lahenduste pakkumine ning arutelu on need asjad, mida oma meeskonnas hindan. Meil on igal nädalal nõupidamised, kus arutame väga erinevaid küsimusi. See on loomulik protsess, mis rikastab. Ega ühe asutuse peadirektor pole kõikvõimas, ka temal on omakorda juht ja juhtkond. Hindan kõrgelt

meeskonnatööd, mitte soolotsemist. Informatsioon peab liikuma alt üles ja ülevalt alla. Nii sünnivadki parimad otsused, mida ka meeleldi ellu viiakse ning mida on hea ellu viia. Võib-olla on tekkinud esimeste kuude jooksul mõnel inimesel tunne, et otsuseid on langetatud liiga kiiresti ja resoluutselt, aga see on just praegusest murrangulisest ajast tingitud refleksi.

Kuidas sa end ja teisi motiveerid?

On tõsiasi, et tippjuhid on justkui üksi ja motiveerijaid on vähe. Sisejulgeoleku valdkonnas on kritiseerijaid palju ning kriitika läheb ikka hinge, kuid iseenast peab oskama motiveerida. Olen pikka aega olnud juhi rollis ja innustun, kui minu otsustel alluvatel on läinud hästi, mis omakorda tähendab, et tänavatel, piiridel ja teeninduslehtides töötavad ametnikud on hästi hakkama saanud. Sellest tunnen ka ise uhkust. Usun, et minu otseseid alluvaid innustab usaldus ja selge vastutusala.

Mis kell sinu tööpäevad lõppevad ja kuidas töömõtted maha raputad?

Üldiselt olen seda tüüpi, et töö ajal peab saama töö tehtud ning muul ajal peab saama eraelu elada, kuigi alati ei ole see võimalik. Tänapäeva tehnoloogilisi vahendeid ja võimalusi arvestades pole vahet, kus oled. Olen oma meeskonna liikmetele alati kättesaadav nii öösel kui ka päeval nii telefonitsi kui ka meilitsi. Kui võtan telefoni vastu ja näen, et sinna on tulnud e-kirjad, ega ma siis neid lugemata ei jäta. Üldiselt ei hinda ma inimesi selle järgi, kui kaua nad tööl on, vaid selle järgi, kui efektiivsed ja tulemuslikud nad oma töös on. Meil on palju kohusetundlikke töötajaid. See ei jää mulle märkamata.

Minu töö seisneb suures osas suhtlemises erinevates küsimustes. Vahel need pikad nõupidamised ja arutelud väsitavad. Mulle meeldib teha tervisejooksu, sest siis saan olla üksinda ning nautida vaikust ja mõtlemist. Mulle meeldib ka koos perega reisida. See on täiesti teine keskkond ja olukord, mis nõuab täielikku keskendumist, ning siis jäävad töömõtted kõrvale.

Nelli Pello

Radari peatoimetaja

Narkosüüteod ja nende mõju kuritegevusele

On väikesed valed, suured valed ning statistika ehk lühike ülevaade uuringust „Narkosüüteod ja nende mõju kuritegevusele Eestis 2006–2008”.

FOTOD: CORBIS

Narkosüüteod on oma olemuselt latentsed. Suur osa nende tuvastamisest ja avastamisest sõltub politsei professionaalsusest. Mida vähem politsei sellele valdkonnale tähelepanu pöörab, seda väiksemad arvud statistikas kajastuvad. Siiski ei saa seda väidet alati ega igas kontekstis esile tuua. Meelevaldne narkokuritegude statistika tõlgendamine sisustabki pealkirja populaarse mõttearenduse valedest ja statistikast. Ilmselgelt ei tähenda narkokuritegude registreerimise vähendamine seda, et neid kuritegusid vähem toime pandaks.

Narkoprobleemide ohjamine on

olnud politsei prioriteet juba kümme aastat. On täiesti õigustatud küsida, kui edukad me oleme olnud ja kuidas olemasolevaid ressursse senisest efektiivsemalt kasutada. Mis probleemi lahendamisele fookustada, et saavutada suurimat mõju? Möödunud aasta lõpus valmiski mahukas analüüs narkokuritegevuse mõjudest, mis on jätkuks Politseiametis aastal 2005 valminud uurimusele „Narkosüüteod ja nende mõju kuritegevusele Eestis 1999–2004”. Mõlema uuringu põhieesmärk on kaardistada narkosüütegusid nende mitmemõõtmelisuses ning tuvastada

narkokuritegevuse mõju ühiskonnale. Uuringus on vaatluse all narkosüütegude registreerimine ja menetlemine ning nende eest rakendatud karistused, narkosüütegijate profiil ning narkopolitseinike profiil.

Surmavad üledoosid

Narkokuritegevuse mõju ja mõõdet on tihti väga raske hoomata ning fikseerida. On selge, et salakaubavedu üle riigipiiri on enamiku narkootiliste ja psühhotropsete ainete käitlemise osa, seega peaks iga suurema partiiga kaasnema teatud rahvusvaheline mõju (narkootikumid liiguvad ühte riiki,

raha või muu maksevahend teise). Siiski jääb ühe või teise nn võtmeisiku tabamisega kaasnev mõju pigem spetsialistide hinnanguks kui mõõdetavaks suuruseks. Ometi on viimaste aastate jooksul aset leidnud üks oluline sündmus, mis tekitas täiesti ootamatu rahvusvahelise resonantsi väga kõrgel tasemel. Nimelt jõudsid 2009. aasta jaanuari keskel Eestis kolme suurema päevalehe vahendusel lugijateni artiklid riigivisiidile saabunud president Ilvest „tervitanud“ piketist Bakuus, kus nõuti aseri päritolu narkootikumide salakaubaveoga seotud ärimeeste Ahliman Zeinalovi ja Mirza Jamalovi vabastamist. Väidetavalt oli piketis osalenuid olnud sadakond, seega täiesti arvestatav protestiaksioon, mille kokkukutsumine nõuab tõsist korraldustööd.

Kuna käesolev uurimus on sarnane 2005. aasta uurimusega, on paljud uurimistulemused ja tendentsidki sarnased. Näiteks panevad narkomaanid endiselt toime kolmandiku kõigist avastatud kuritegudest. Uurimuse suurim avastus oli aga asjaolu, kui palju inimesi sureb

➤ Surmavate üledooside arv on rahvusvahelises praktikas tähtis narkoproblemaatikat iseloomustav parameeter.

Eestis igal aastal üledoosidesse. 2009. aastal suri Eestis üledoosi 140 inimest. Võrdluseks: samal aastal suri liikluses 100 ja tulekahjudes 63 inimest. Veelgi kõnekam on fakt, et üledoosidesse suremus on kasvamas, samas kui liiklusõnnetustes ja tulekahjudes hukub inimesi üha vähem.

Ressursi raiskamine?

Surmavate üledooside arv on rahvusvahelises praktikas tähtis narkoproblemaatikat iseloomustav parameeter, kuid Eesti pole kurvale statistikale tähelepanu pööranud. Siit tekibki küsimus, mida pädevad ametkonnad ja organisatsioonid narkomaania ohja-

miseks ette võtavad. Jagades narkomaanidele tasuta süstlaid ja metadooni, antakse neile selge märk, et nende hälbivat käitumist sallitakse. Niisugune tegevus on sama efektiivne kui joomaritele hommikupoolikul tasuta väikese õlle ja seljanka eraldamine lootuses, et nii viisi sunnitakse neid oma pahest loobuma. Teisisõnu – ressursside raiskamine ilma tulemuseta.

Narkoprobleemide tasakaalustatud käsitus on rahvusvaheliselt tunnustatud paradigma, mis on sisse kirjutatud ka Eesti riiklikusse narkostrategiasse. Kahjuks tuleb jätkuvalt tõdeda, et nõudluse vähendamisega meil eriti hakkama ei saada ja nii ei jäägi politseil, tollil ega prokuratuuril muud üle kui leppida kurva tõsiasjaga, et narkokuritegevuse vastu võitlemine sarnaneb Heraklese rassimisega Augiase tallides selle vahega, et kuskilt pole võtta Alpheiose ja Peneiose jõge, mida tallidest läbi juhtida.

Uuring tõstatab palju probleeme ning tulemuste põhjal esitati politsei-tegevuse tõhustamiseks hulk ettepanekuid, mida arvestatakse PPA pika-

Uuringu tulemused

Narkosüüteoed on oma olemuselt latentset. Suur osa nende tuvastamisest ja avastamisest sõltub politsei professionaalsusest.

ajaliste arengukavade koostamisel. Analüüs on täies mahus loetav ALISE keskkonnas. Täna Merli Kleini ja Ain Borodini koordinaatsioonibüroo analüüsitalitusest, kellega koos käsitletud uuring valmis.

Risto Kasemäe

Politsei- ja Piirivalveameti
kriminaalpolitseiosakonna
juhtivkriminaalametnik

1. Narkosüütegusid registreeriti 2009. aastal võrreldes 2007. ja 2008. aastaga vähem. Vähenemine võib olla suhteline, kuna 2007. ja 2008. aastal oli registreeritud varasematest aastatest märksa rohkem kuritegusid. Väärtegude registreerimise vähenemise taga on otseselt kahanenud korrakaitsepolitsei ressurss, kuivõrd on vähendatud patrullide väljapanekuid ning on oluliselt rohkem pühendatud liiklusele.

2. Enim on narkokuritegusid registreeritud Tallinnas, Tartus, Vasalemma vallas (Murru vangla asukoht), Narvas, Pärnus, Sillamäel, Kohtla-Järvel ja Viiljandis.

3. Kõige rohkem registreeriti 2006.–2009. aastal (kuus kuud) narkoväärtegusid Tallinnas (70%), Narvas (7%), Kohtla-Järvel (3,4%) ning Tartus (2,8%).

4. Aastail 2006–2008 avastati igal aastal kaks narkolaborit, 2009. aasta kuue kuu seisuga oli neid avastatud juba neli.

5. Aastail 2006–2008 määrati kohtus narkokuritegude eest karistusi 1508 korral 1446 isikule. 43% juhtudest määrasid kohtud karistuseks vangistuse ja 48% juhtudest tingimisi vangistuse. Enamikul juhtudel olid kvalifikatsioonid KarSi § 183 (13%) ja § 184 (83%).

6. 2005. aasta uuringu põhjal olid 2002.–2004. aasta keskmised vangistused KarSi § 183 rikkumise puhul 13 kuud ning § 184 puhul 32,3 kuud. Käesoleva uuringu järgi on vastavad näitajad 18,2 ja 44,9 kuud.

7. Narkoväärtegude puhul kasutati 95% juhtudest üldmenetlust ning 4,9% juhtudest kiirmenetlust. Hoiatusmenetlusi oli marginaalselt. Karistusteks määrati 90% juhtudest kas rahaträhv või arest, kusjuures arestide osakaal otsustest on vähenenud aastast aastasse.

8. Väärtegude eest määratud keskmine rahaträhv on 2006.–2009. aasta kuue kuu põhjal 2087 krooni.

9. Väärtegude eest määrati areste perioodil 2006–2009 (kuus kuud) 4109 korral. Keskmine määratud aresti pikkus oli 7,9 päeva.

10. Aastail 2006–2008 pani narkosüütegusid toime 8258 isikut, kellest 87% olid mehed ja 13% naised.

11. Esmase narkosüüteo ajal oli suurim hulk toimepanijaid 19aastased (8,9%).

12. Umbes 40%-l narkosüütegijaist, kes 2002.–2005. aastal narkosüüteo toime panid, pole vähemalt kolm aastat pärast esimest narkosüütegu rohkem narkosüütegudega politsei huviobjektiks sattunud. See osakaal on säilinud ka 2006.–2009. aasta kohta. Iga kümnes narkokurikkuja, kes jätkab narkosüütegude kordasaatmist, lõpetab surmaga üledoosi tõttu, igale teisele määratakse vangistus, igale teisele tingimisi vangistus.

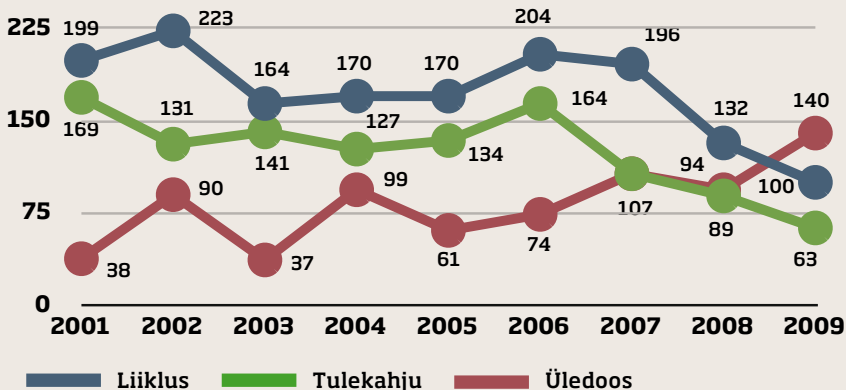
13. 22%-l narkosüütegijatest oli algharidus, 39%-l põhiharidus ning 25%-l keskharidus.

14. Narkosüütegijate poolt korduvate narkosüütegude toimepanemise puhul kasvab üldiselt narkosüüteo korduvuse suurenedes väärtegude osakaal ning kahaneb kuritegude osakaal, kuid seda mitte märgatavalt.

15. Kõigist aastail 2006–2008 avastatud kuritegudest on ülnimetatud isikut toime pannud 24%. Kõige rohkem avastatud kuritegudest panid toime narkosüütegijad vargusi 8146, kelmusi 866, omavolilist sissetungi 513, avaliku korra rasket rikkumist 458 ning röövimisi 446.

16. Aastail 2007 ja 2008 on väljakutsed narkomaanidele Tallinnas olnud teisel kohal peale haavu ja pindmisi vigastusi. Probleemi ulatusest annab ilmeka näite tõsiasi, et käe- ja jalaluumurrud kokku annavad natuke vähem väljakutseid kui narkomaanidele tehtud. Tallinna kiirabi andmetel kulub aastas narkomaanide turgutamiseks umbes 1,7 miljonit krooni.

Suremus üledoosidesse on tõsine probleem. Eestis suri 2009. aastal üledoosi 140 inimest.

Kuidas „Kelguko mõrvalood sünn

Hubane Nõmme erama ja on täis paksu suitsu. Kiirabi toimetab minema keskealise naise laiba. Ometi ei ole tegu päris tulekahju, vaid tossumasinaga ning **surnud ei ole keegi** – nii filmitakse hoopis järjekordset „Kelgukoerte“ mõrvalugu.

Mõni kuu tagasi korraldati „Kelgukoerte“ koduleheküljel lugude konkurss, kuhu kõik soovijad oma traagilise või elu muutnud loo saata võisid. See, mille sünnist siit lugeda saab, ongi krimilugude konkursi võitja, mis räägib sellest, kuidas meeleteitel mahajäetud naine, keda mängib Kiiri Tamm, vingumürgitusse sureb. „Tavaline Eesti lugu, kus mees vahetab vana pilli uue vastu, sest see näeb ilusam välja, sõidab paremini ja kiiremini, aga võtab ka rohkem bensiini,“ viskab sarja produtsent Toomas Kirss nalja, et uued autod ja naised on tööpõhimõttelt samasugused. Nimelt oli surnud naise mees hiljuti noore armukese juurde kolinud ning saavat

tollega peagi uuesti lapsevanemaks. Auhinnaks parima krimiloo kirjutamise eest pandi välja roll „Kelgukoertes“ ja nii mängib selle mõrvaloo kirjutaja samas episoodis arsti.

Sarja filmimine on töömahukas ja nõuab ülimat täpsust. Näiteks filmitakse stseeni, kus elutuba on tossu täis ning turvafirma alarmi peale koju jooksnud poeg otsib keset silmi valutama panevat ja kõhahoogete tekitavat suitsu oma ema, vähemalt kuus korda järjest ning see võtab peaaegu tund aega. „Hõika kõvemini „ema“! Vannu ka, su ema on kadunud, sa ei näe midagi ja koperdad! Ütle kurat,“ juhendab Kirss poega ehk Kristjan Uusküla. Tänu pidevale tossumasina

FOTOD: ARTUR SADOVSKI

Võtete vahepeal istuvad Juhan Ulfsak ja Taavi Eelmaa maha ning kordavad teksti. Rakvere Teatri näitlejal Eduard Salmistul on sõnad seevastu peas.

Meigikunstnik Iris Saluri on üks nendest, kellela „Kelgukoerad“ ei sünniks, sest sarjas nähtavad laibad ning veri on just tema käetöö. Pildil maalib ta Eduard Salmistule ehmunud ja kaamet ilmet.

Edukat ärimeest kehastavat Salmistut tabab kontoris ränk uudis - tema naine ja armuke on surnud.

erte“ ivad?

vajutamisele näeb elutuba välja nagu diskosaal ja see ajab kõhima ka need, kes seda tegema ei peaks. Võtete ajal peab aga valitsema täielik vaikus ning produtsent manitseb üleliigseid inimesi hoopis õue minema.

Sarjatöö käib nädalavahetustel

Järgmisse võttepaika sõidame koos Kirsi poja Keniga, kes juhib luksuslikku haagissuvilat, mille peale on kleebitud silt „Kelgukoerad“. „See on mõnus koht – siin saab pikutada ja teed juua, kui õues filmitakse ja külm on,“ räägib ta. Tegelikult kasutatakse kööginurga, laudade-toolide ning suu-

„Kelgukoertest“ on saanud interaktiivne kaubamärk

Sarja produtsendi Toomas Kirsi sõnul eristab „Kelgukoeri“ konkureerivatest sarjadest asjaolu, et nad suhtlevad veebilehe kaudu oma vaatajatega, on loonud Facebooki oma fännilehekülje ning loosivad selle külastajate vahel pidevalt auhindu välja. Samuti kaasavad nad vaatajaid sarja tegevusse. Näiteks said vaatajad saata sarja tegijatele enda väljamõeldud või oma elust inspireeritud krimiloo, mis juba sel hooajal ekraanile jõuab, ning korraldati ka Felixi konkurss. Viimasega otsiti paar aastast lõbusat poissi, kes mängiks sarjas Posti poega Felixit. Selle osa

sai Markko Aduson, kes sobis Kirsi hinnangul rolli ideaalselt ning kohanes ruttu ka võttemeeskonnaga. Felixiga osa jõuab ekraanile aprilli lõpus.

Kuidas sobivad aga Posti ja Kõsta rolli Juhan Ulfsak ja Taavi Eelmaa ning miks nad Ivo Uukkivi ja Mait Malmsteni vastu vahetati? Kirsi sõnul klappisid neil uute näitlejatega lihtsalt ajad paremini ning tagantjärele vaadates on see sarjale võib-olla isegi kasuks tulnud. Eelkõige sellepärast, et Ulfsak ja Eelmaa on inimestele tuttavad nimed, neid ei ole üheski telesarjas enne kasutatud ning tänu andekatele teatrinäitlejatele on ka näitlemise kvaliteet tõusnud.

FOTO: KANAL2

Krimisarjas ajavad kurikaelu taga Madis Milling, Taavi Eelmaa, Kalju Komissarov, Juhan Ulfsak ning Priit Võigemast.

Et sari oleks visuaalselt huvitav, ronivad kaameramehed kas või lae alla. Et mitte alla prantsatada, hoiab redelit kinni mitu meest.

„Kelgukoerad“

Sarja peategelased on keskkriminaalpolitsei komissar Kelk (Kalju Komissarov) ning tema parimad uurijad Post (Taavi Eelmaa) ja Kõsta (Juhan Ulfsak). Meeskonna vanikumatu alustala on politseifotograaf Mart (Madis Milling), kelle eluunistus on ühel päeval samuti uurijaks saada. Sarja kõrvaltegelastest määravad sündmuste kulgu veel kohtuekspert Rops (Olaf Suuder) ja politsei sisekontrolli juht Liisbet (Kaie Mihkelson). Seitsmendal hooajal liitus meeskonnaga noor uurija Pulk (Priit Vöigemast). Sarja idee autor ja produtsent on Toomas Kirss, režissöör Raivo Maripuu ja stsenaarist Eleonora Berg. Sarja toodab OÜ Duubel 3. „Kelgukoerad“ on Kanal2 eetris reedeti kell 21.30.

re pehme voodiga autot näitlejatele grimmi tegemiseks ja einestamiseks, sest „Kelgukoerte“ tegijaid on kokku viieteistkümne inimese ringis ning koos on ringi sõidetud ja filmitud nii Eesti erinevates kohtades kui ka välismaal. „Jah, tööpäevad on meil tõesti pikad,“ tunnustab Ken ning lisab, et kuna kõigil meeskonnaliikmetel on argipäeviti muud tööd ja tegemised, siis filmitakse tavaliselt nädalavahetustel ning tööpäevad on vähemalt kaksteist tundi pikad. „Nädalavahetused sobivad Taavile ja Juhanile ka paremini, sest siis ei ole neil etendusi,“ märgib ta. Hiljuti Ivo Uukivi ja Mait Malmsteni asemele Posti ja Kõstat mängima tulnud näitlejad on Keni sõnul äärmiselt hea huumorisooniga ning juba paari võttepäeva järel saadi omavahel väga hästi läbi.

Palju verd ja tulistamist

Sõidame läbi varakevadise Tallinna ning jõuame Nõmmelt vanalinna. Peagi saabuvad kaameramehed ning linti hakatakse võtma stseeni, kus isa helistab pojale ja ütleb, et tema ja poisi ema vahel on kõik läbi. Kuna stsenaariumi järgi töötab poeg parklavalvurina, võtame kohad sisse ühes vanalinna parklas ning muhe keskealine härra, kes tegelikult sellel ametipostil töötab, teeb meiega kohe juttu. „Noh, mis siin siis juhtuma hakkab? Palju verd ja tulistamist,“ küsib valvur Kirsilt. „Ei-ei-ei,“ vastab too kindlalt. „Meie sarja vaatavad väga paljud lapsed, vanemad võtavad kohe puldid käest ära, kui asi liiga julmaks kisub.“

„Kättemaksukontor“

Kodumaise krimisarja uus hooaeg toob kaasa värsked kriminaalsed lood, mida lahendab „Kättemaksukontori“ naispaar Frida Arrak (Marika Vaarik) ja Marion Pärn (Kadri Adamson).

Mõrvade uurimisel löövad kaasa konstaabel Gerth Maango (Märt Avandi), postipolitseinik Kaspar Tuvi (Ott Sepp), ärimees Martin (Sepo Seeman) jt.

Krimisarja „Kättemaksukontor“ stsenarist on Mihkel Ulman, režissöör Ain Prosa. Sarja toodab BEC. „Kättemaksukontor“ on TV3 eetris neljapäeviti kell 21.30.

Meigikunstnik Iris Saluri annab Kõsta tegelaskujule viimast lihvi.

Samal ajal on valvuriputkas koha sisse võtnud poeg, kes peab isaga tõsisest vestlust ning aeg-ajalt tõkkepuud üles tõstab. „Ema on omadega täiesti läbi! Ta ei ole seda mitte kuidagi ära teeninud,“ lausub ta. „Su ema on täiskasvanud inimene. Ta peab ise oma tunnetega toime tulema,“ kõlab telefonist vastuseks.

Pärisvalvur vaatab toimuvat huvi- ga pealt, ise samal ajal suitsu kimudes. Küsimusele, kas ta on ka „Kelgukoer-

te“ vaataja, vastab mees, et ei ole. „Ma ei vaata eriti üldse telekat. Kui, siis ainult uudiseid. Aga minu naine on tõeline „Kelgukoerte“ fänn. Oleks ta vaid siin, küll tal võiks praegu huvitav olla. Näeks, kuidas seda asja päriselt tehakse,“ räägib ta.

On juba pärastlõuna ning parklastseeni filmimine aina venib. Ühel filmimehel tuleb autoga vähemalt kümme korda edasi-tagasi sõita, et võimalikult tõetruu ümbruskond

luua. Seda autosõitu võetakse mitme nurga alt.

Peale parklastseeni filmitakse veel ühes kesklinna kontoris, kus töötab surnud naise abikaasa. Seal selgub, et ka tema armuke on looja karja saadetud. Pärast seda sõidab võtterühm juba Viimsi haiglasse, kus tulevad mängu Post ja Kõsta, kes topeltmõrva lahendama hakkavad.

Karilin Engelbrecht
Postimehe ajakirjanik

Krimilood läbi huumoriprisma

„Kuigi Eestis on palju häid näitlejaid, usun ma siiralt, et meie sarjas mängivad parimad,“ tõdeb „Kättemaksukontori“ produtsent Raivo Suviste. Aga hea sarja valem olevat mehe sõnul hoopiski see, kui mitu head asja kokku langeb. „See tähendab, et ainult headest näitlejatest ei piisa,“ usub ta ning lisab, et suurt rolli mängib ka Mihkel Ulmani stsenaarium, millega on tabatud naelapea pihta ja mis valmistab nii sarja vaatajatele kui ka tegijatele palju nalja. „Ega teist sellistaolist sarja praegu turul ei ole,“ tõdeb ta. „„Kelgukoerad“, millega meid pidevalt võrreldakse, on natuke teistmoodi – nagu kuidagi tõsisem.“ Sel hooajal on aga jõutud niisugusele tasemele, kus Emori vaadatavuse edetabelis on kaks sarja enam-vähem võrdsed.

Kuidas sündis

idee segada krimisari huumoriga? Suviste sõnul võeti šnitti välismaa sarjadest ning istuti koos tegevprodutsent Kädi Rammula, lavastaja Ain Prosa ja stsenarist Mihkel Ulmaniga ning arutati, mis võiks inimestele meeldida.

„Kelgukoeri“ ja „Kättemaksukontorit“ produtsendi sõnul võrrelda ei maksa, sest tegemist on täielikult erinevate toodetega. „Meie võrdlemine oleks sama, mis iluuisutamise ja peotantsu võrdlemine,“ muigab ta.

„Aga „Kelgukoeri“ vaatan ma alati, kui peale juhtun. Minu arust on nad väga tublid!“ Enda sarja tugevaks küljeks peab Raivo Suviste seda, et ollakse mitmetahulisemad ja pööratakse palju tähelepanu tegelaste eraelule – nii saavad vaatajad tegelaskujusid justkui paremini tundma ja mõistavad neile rohkem kaasa elada.

Sarjas toimuv on produtsendi sõnul päris politseitööga näiliselt üsna sarnane. „Meil on võib-olla vabamad käed kui „Kelgukoertel“, sest meil käib asi rohkem läbi huumoriprisma, aga loomulikult tuleb mingitest punktidest kinni pidada ja relva peavad näitlejad kindlasti oskama käsitleda,“ kinnitab ta. Politsei- ja Piirivalveametiga tehakse selles osas koostööd ning näitlejad on ka koos professionaalidega harjutamas käinud.

Pildil on Marika Vaarik, Ott Sepp, Kadri Adamson ja Märt Avandi.

FOTO: TV3

Miks ja kuidas hindame ametikohti?

Õiglase ning põhjendatud palga- ja karjäärisüsteemi kujundamiseks hindame sel aastal kõigi Politsei- ja Piirivalveameti **politseiametnike ja teenistujate ametikohad**. Oluline on rõhutada, et hinnatakse ametikohta, mitte inimest, kes sellel kohal töötab.

FOTOD: MATI TINT, JAAN RÖÖMUS, ARHIIV

Praegu on politsei ja piirivalve seaduses mõningad vastuolud, mis tekkisid politseisüsteemis töötanud politseinike ametinimetuste vastavusse viimisel teenistusastmetega. Vastuolude vähendamiseks ning PPA-le sobiva karjääri- ning palgasüsteemi leidmiseks vajame analüütilist käsitlust, milleks on ametikohtade hindamine. See võimaldab mõõta erinevate tööde väärtust organisatsiooni jaoks ja teeb need võrreldavaks. Kindlasti vähendab analüütiline käsitlus subjektiivsust (põhjendamata arvamust) tööde väärtuste hindamisel ning loob selge aluse võimalikult õiglase ja põhjendatud palgasüsteemi kujundamiseks. Ametikohtade hindamine aitab meil selgitada, kas tänapäeval ühele või teisele ametikohale kinnitatud kõrgeim teenistusaste peab olema just selline. Võib juhtuda, et teenistusaste peaks olema nüüdsest madalam või kõrgem.

Ametikohti hinnatakse spetsiaalselt avaliku teenistuse jaoks loodud metoodika järgi, mida kirjeldab „Avaliku teenistuse ametikohtade hindamise käsiraamat“. See metoodika on kasutusel mitmes riigiasutuses ning annab võimaluse võrrelda riigiasutuste töid omavahel. Sama metoodika järgi, mis valmis 2006. aastal Rahandusministeeriumi, Riigikantselei ja ASi Fontes PMP koostöös, on ametikohti nii politseis, piirivalves kui ka kodakondsuse ja migratsiooni valdkonnas kord

juba hinnatud. Kuna toona hindas iga organisatsioon ainult oma töid, aga praegu on meil neli valdkonda, mida tuleb vaadata kogumis, ongi vaja uut hindamist.

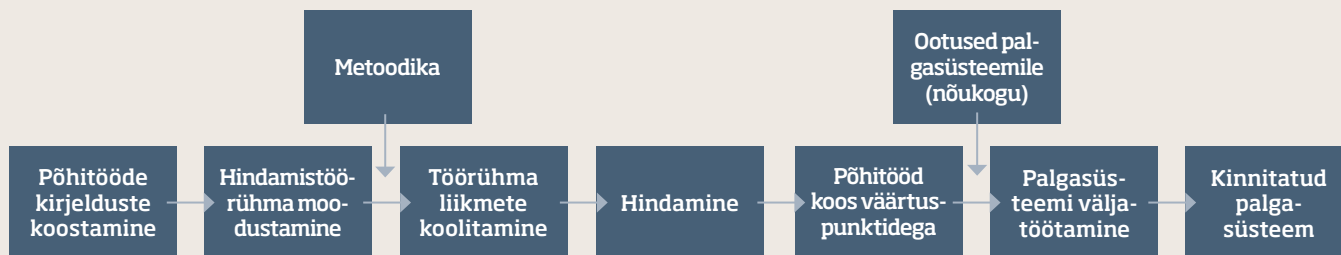
Milline on metoodika?

Ametikohti hindab töörühm, mis koosneb nelja põhivaldkonna, prefektuuride ning PPA personalibüroo esindajatest, keda on koos asendusliikmetega kokku 22 inimest. Töörühma juhib PPA politseijuhtivametnik Erki Nelis. Kõik töörühma liikmed on saanud ametikohtade hindamise metoodika järgi vajaliku praktilise väljaõppe.

Esimene samm ametikohtade hindamisel on põhitööde kirjeldamine. Struktuuriüksuste juhid ja politseiasutuste juhid täidavad selleks vastavad ankeedid, kus on kirjas põhitöö nimeetus, nõuded põhitööle (haridus, eelnev töökogemus, juhtimiskogemus), ametikoha põhieesmärk ja -ülesanded, regulaarne koostöö põhiülesannete täitmiseks ning alluvate arv. Põhitööde kirjeldamisel lähtutakse kehtivatest politseiametnike ametikohtade ja teiste teenistujate põhitööde nimetustest. Juhul kui uute struktuuride loomisega on tekkinud olukord, kus sama ametikoha nimetusega ametikohtade põhieesmärgid, haridusnõuded ja eeldatav varasem töökogemus on sisuliselt erinevad, vormistatakse need uute põhitöödena.

Palgasüsteemi väljatöötamine

Ametikohti hinnatakse hindamiskoosolekutel, kus töörühm hindab ametikohti esitatud põhitööde kirjelduste alusel erinevate kriteeriumide kaupa. Vajaduse korral kutsutakse hindamiskoosolekule ametikoha tutvustaja, kellelt küsitakse hindamise ajal lisaküsimusi. Ametikohti hinnates lähtutakse järgmistest põhimõtetest: kõige olulisem on põhimõte, et hinnatakse ametikohta ehk töö sisu, mitte inimest, kes sellel kohal töötab; lähtutakse ametikoha töö sisust, mitte ametikoha nimetusest; hinnatakse normaalset keskmist tööd, mitte ideaali; juhi ametikoht ei pea saama kõigis kriteeriumides oma alluvate ametikohtadega võrreldes rohkem punkte; hinnatakse tööd, nagu ta on praegu, ametikoha minevik ega kujunemislugu ei ole oluline; ei arvestata praegust palka; ei arvestata varasemaid hindamisi, kui neid on eelmistel perioodidel tehtud. Metoodika järgi hindavad töörühma liikmed ametikohti alljärgnevate kriteeriumide kaupa: haridus ja erialane kogemus; töö reguleeritus; mõtlemisülesande keerukus; juhtimine ja/või koostöö; vastutus tööprotsesside eest; otsuste mõju.

Igale ametikohale antakse teatud

➤ *Hinnatakse ametikohta ehk töö sisu, mitte inimest, kes sellel kohal töötab.*

hulk punkte, mille tulemusena muutuvad ametikohad võrreldavaks. Politseinike ametikohti hinnatakse mais ja juunis toimuvatel hindamiskoosolekutel. Teiste teenistujate põhitööde kirjeldused valmivad 1. septembriks ning hindamiskoosolekud toimuvad septembris ja oktoobris.

Kuidas kasutame hindamistulemusi?

Hindamistulemusi analüüsib kuueliikmeline nõukogu, kuhu kuuluvad kõikide osakondade arendusbüroode juhid ja administratsiooni juht. Nõukogu esimees on PPA koordinatsioonibüroo juht Peeter Moora. Nõukogu ülesanne on sõnastada uuele palga- ja karjäärisüsteemile üheselt mõistetavad ootused ja sellele vastavad eesmärgid, ning näidata ära politseiametnikku motiveeriva liikumise tee karjääriradelil nii valdkonna sees kui ka vald-

kondade vahel. Nõukogus arutatakse läbi ka hindamise töörühmas tekkinud võimalikud eriarvamused. Nõukogu tööle järgneb hindamistulemuste kasutamine olemasoleva palgasüsteemi analüüsimiseks ning uue karjääri- ja motivatsioonisüsteemi rakendamiseks, et töötada välja vajalik palgakorraldus. Nagu eespool öeldud, on ametikohtade hindamise peamine eesmärk saada ühtne, võimalikult objektiivne ja selgetel argumentidel põhinev alus palgasüsteemi arendamiseks.

Oktoobris, mil ametikohtade hindamine on jõudnud lõpusirgele, oleme saanud vajalikud sisendid meie karjäärisüsteemi kohta. Võib juhtuda, et ametikohtade hindamise tõttu on vaja muuta seadust, kuid siis saame lähtuda argumenteeritud teadmistest, mitte kujunenud emotsioonidest. Soovin kõigile ametikohtade hindamises osalevatele kolleegidele tarka visadust! Infot hindamise kohta jagame jooksvalt siseveebi või ajakirja vahendusel.

Erki Nelis

Politsei- ja Piirivalveameti politseijuhtivametnik, ametikohtade hindamise töörühma esimees

Mida näitavad ametikohtade hindamise kriteeriumid?

- Haridus näitab, millist haridust on vaja tööülesannete täitmiseks.
- Erialane kogemus näitab, milliseid kogemusi on vaja tööülesannete täitmiseks. Punktide arv tuleneb töökogemusest kindlal erialal või valdkonnas ja juhtimiskogemusest.
- Töö reguleeritus näitab, kui detailselt on reguleeritud töökeskkond, ülesanded, meetodid ja tööprotsessi keerukus.
- Mõtlemisülesande keerukus näitab otsustusmehhanismide keerukust, võimaluste hulka otsuseid tehes, informatsiooni hulka, mis tuleb läbi töötada, ja tööks vajalikku loovust.
- Koostöö ja/või juhtimine näitab koostöö/juhtimise ulatust ning iseloomu. Punktide arv tuleneb koostöö iseloomust ja juhtimisrolli olemasolust ning koostöö/juhtimise ulatusest.
- Vastutus tööprotsesside eest kirjeldab ametikoha juhtida olevate protsesside hulka organisatsioonis, struktuuriüksuste suurus ja hulka, mille tulemuste eest ametikoht vastutab.
- Otsuste mõju näitab, kuidas laiahaardeline mõju on ametikoha tehtud otsustel organisatsiooni erinevate ressursside jaoks.

Allikas: „Avaliku teenistuse ametikohtade hindamise käsiraamatu“ järgi

Palju õnne, Ferdinand Vilimäe!

16. aprillil tähistas oma **100. sünnipäeva** Eesti vanim politseiveteran Ferdinand Vilimäe.

Ferdinand elab Lääne-Virumaal Sõmeru vallas Kohala külas endise Kohala mõisa moonakamajas. Tee peal tervitab meid Ferdinandi tütar Urve Udu, kes elab lähedal ning on isale abi ja nõuga toeks. Majja sisenedes tuleb külalistele vastu ikka seesama Ferdinand, keda tema 98-aastaselt sünnipäeval õnnitlemas käisime – sirgelt silma vaatav, maailma asjadega kursis olev ning valmis vanu aegu meenutama.

Lapsepõlvest ja kooliteest

Ferdinand sündis 16. aprillil 1910. aastal Rakvere kihelkonnas Rakvere vallas Vahepere talus 11-lapselise pere üheksanda lapsena. Ferdinandi isa harris põldu ning ema kanda olid kodused toimetused ja laste kasvatamine. Talus oli kaks hobust, kuus lehma, 15 lammast, kuked-kanad ja koerad-kassid. 53-hektarilisest talumaast oli 17 hektarit põllumaa all ning kõik tööd tehti ära oma perega.

Kooliteed alustas Ferdinand 11-aastaselt. Kodunt kaasa võetud krihvel ja tahvel kaenas, nii see tarkuse taganõudmine algas. Neljale külakooliaastale järgnes kaks aastat Karitsa koolis, kus päev algas hommikupalvuse ja lauluga, mille sõnad kõlasid „... juba vaatab taevapiiril päike üle maa“. Õpetajad olid väga erinevad: nende hulgas oli nii tõsiusklikke kui ka selline

õpetaja, kes rääkis lastele joonistamistunniski kommunismi põhimõtetest. Mõnda aega õppis Ferdinand Rakvere Poeglaste Gümnaasiumis, aga õpingud jäid pooleli, sest talutööd nõudsid oma osa.

18-aastaselt otsustas Ferdinand, et asub õppima Tallinna Riigi Kunsttöötuskooli nahkehistöö erialale, kuid põllumehest isa ei toetanud poja pürgimusi. Linnas õppimine oleks ju söö-

Pilte Ferdinandi nooruspõlvest. Vasakul pildil on Ferdinand koos venna Pauliga, kes oli samuti politseinik. Paremal pildil on ta koos abikaasaga Salmega.

Ferdinand on alati valmis vanu aegu meenutama.

FOTO: AIN-AUGUST KÕRVEMAA

FOTO: KARI NISUJKE

Politsei peadirektor Raivo Küüt õnnitleb Ferdinandi 100. sünnipäeva puhul.

gi- ja üüriraha nõudnud. Isa soovitas küsitava kunstnikuleiva asemel kas või kingsepa oma valida.

Sõjaväest ja naisevõtust

1930. aastal astus Ferdinand sõjaväkke ning teenis aasta Tartus ratsarügemendis suusa- ja jalgratturite eskadronis, mis oli ratsarügemendi allüksus. See oli uhke elu. Suviti baseeruti looduskaunis Värskas. Peale aastat sõjaväes naasis Ferdinand kodutallu. Sellesse perioodi jäi ka naisevõtt. Oma tulevasega, Salme Sildmäega, sai Ferdinand kokku kohalikus koolis. Abielludes müüs Salme oma talu Veltsi külas maha ning kolis koos emapoolse vanaemaga ja talu varaga Paatnale. „Isa unistus oli jääda Paatnale alatiseks,“ meenutab tütar Urve. Hoolimata sellest, et talus oli alati töökäsi vaja, päris talu vanem vend ja nii kolis Ferdinand koos naisega 1939. aasta septembris Rakveresse. Ta asus tööle Siili veskisse möldri õpipoisiks, naine jäi koduseks.

Tööst politseis

Ferdinand liitus Eesti politseiga 1940. aasta veebruaris. Ajal, mil Eesti pinnal olid Vene sõjaväebaasid ja olukord oli ärev, võeti Eesti politseisse lisatööjõudu. Politseis tööle asujatele korraldati kuuajalised kursused. Ferdinand saadeti tööle Politseitalituse II politsei-

jaoskonda Kadriorus. Tema ülesanded olid tänavatel patrullimine ja korra tagamine. Mees sattus tööle olema ka sel ööl, kui Kadrioru lossist viidi ära Konstantin Päts.

1940. aasta suvepäeval tulid politsei jaoskonda tööriietes mehed, kes teatasid, et politseinikke pole enam vaja ning kõik võivad koju minna. Järgmise päeva varahommikul tulid samad mehed koju ja teatasid, et nüüd tuleb tööle tagasi tulla, küll aga korjati ära mundrid. Augustis Eesti politsei likvideeriti ning asemele loodi tööliste-talupoegade miilits. Ferdinand sai tööd Franz Krulli tehases, kus toodeti tööpinke ja vedureid, kuid peagi hakati teha Venemaal evakueerima. Töö seiskus, töölisi enam tehasesse ei lastud ning moodustati valvemeeskonnad, kelle ülesanne oli korda hoida ja seadmeid lahti monteerida ning teha ja selle territooriumi mineerida. Seejärel viidi mehed tööle sõjasadamasse, kus Ferdinand töötas Saksa okupatsiooni alguseni.

Tagasi politseis

1941. aastal sügisel sai Ferdinand oma vana töökoha Kadriorus Koidula tänav 10 asuvas politsei jaoskonnas tagasi. „Rahvas rõõmustas väga Eesti politseiametnike tagasituleku üle,“ meenutab politseiveteran. II jaoskonna ülesanded olid tollal juhtida liiklust Tallinna sadama ristumispunktis

Ferdinandile on nõu ja abiga toeks tütar Urve.

Narva maanteega, tagada avalikku korda tänavatel ja valvata Kadrioru lossi ümbrust. Ferdinandi valvata oli Kadrioru lossi territoorium.

Järgmisel aastal saadeti Ferdinand tööle Rakvere politseijaoskonda. 1943. aastal kolis pere Kohalasse nn politseimajja, millest sai nii töö- kui ka elukoht. 1944. aasta sügisel Vene okupatsiooni naastes sai Ferdinand ametist lahti. Pere kavatses välismaale põgeneda, kuid kodust jõuti umbes kolme kilomeetri kaugusel asuvasse Varese männikusse. Kui selgus, et vaenlased olid juba kodukohast läbi läinud, pöördui tagasi koju. Oktoobri keskpaigas saadeti Ferdinand nn tööpataljoni. Tallinnas Sitsi laagris elati Saksa sõjaväe mahajäetud barakkides ning tehti sadamas laadimis- ja koristamistöid. Selga anti Vene sõdurirüüetus.

Tänu Kohala rahvale

1945. aastal saadeti Ferdinand Koplise ehitus- ja montaažitöödele, seejärel Põllküla filterlaagrisse ja edasi Paldiski laagrisse. Jällegi traataed, toiduks hirsipuder, kalasupp ja leib. Toit muutus eriti halvaks pärast 1946. aasta ränka talve, kui söögiks oli peamiselt kapsategemise jäätmetest valmistatud porine supp. Hinge hoidis sees päeva peale antud kilo leiba ning Paldiski turunaiste müüdud kartulid.

➤ **Ferdinand sattus
tööl olema ka sel
ööl, kui Kadrioru
lossist viidi ära
Konstantin Päts.**

Ferdinandil on kuus lapselapselast. Pildil on ta koos 9-aastase Rose Marieta.

Sel ajal, kui Ferdinand oli laagris, kolis pere üle kümne korra perest perre, sest keegi ei julgenud politseiniku peret pikemat aega enda juures hoida. Vähene vara vahetati taludes toidu vastu. Urve hoiab senini alles ühte klaasist jalaga tordivaagnat ning mõrast savikaussi. „Kingin need oma lastelastele ja räägin, kui tänulik ma olen Kohala rahvale, et alles oleme!“ 1946. aasta oktoobris lasti Ferdinand laagrist koju.

1949. aastal kolis pere Kohala endise piiritusevabriku teisele korrusele piiritusemeistri korterisse. 1951. aastal sündis peresse poeg Ilmar ja järgmisel aastal kolis pere Põlulasse, kus Ferdinand töötas suviti tellisetehases ja talvel saeveskis. 1956. aastal kolis pere Kohalasse, kus elatakse tänini. Kuni 80. eluaastani töötas Ferdinand Uhtna kolhoosis elektrikuna. Täna tunneb Ferdinand rõõmu lapselastest ja lapselapselapselastest, kes kõik jõulude ajal ja sünnipäevaks koju jõuavad. Kui küsisin, kuidas Ferdinand keerulistest aegadest läbi tuli, vastab ta: „Oli tunne, et peab elama, ja töö tuli ära teha.“

Liivi Maalman

Ida Prefektuuri sisekommunikatsiooni vanemspetsialist

Täna abi eest Ferdinandi tütart Urve Udu, Ida Prefektuuri ajaloohuvilist Ain-August Kõrvemaad ja PPA juhtivspetsialist Mai Krikki.

Idapiiril valvuriks

Kell kaheksa oleme Ruthiga Jõhvis Ida Prefektuuri piirivalvebüroos, nagu olime kokku leppinud. Ruth Annus on Siseministeeriumi migratsiooni ja piirivalvepoliitika osakonna juhataja. Piirivalvekolonel Aimar Köss raporteerib olukorrast piiril ning juhatab meid riietuma. Varsti oleme rohelises univormis, mis on lume taustal kena vaadata.

Polegi pikka pidu, suundume Narva. Narva maanteepiiripunkti ülem piirivalvekapten Jaanus Lumiste instrueerib meid ning tööpäev piiril võib alata. Ruth asub jalakäijate dokumente kontrollima. Mina saan juhendajaks piirivalvevanemkonstaabel Tiit Polli ja lähen autode poolele. Narvast on Jaanlinna siirdumas buss, kus reisijad on peamiselt naised, kes erinevalt paljudest oma kaaslinlastest on minemas ostureisile bussiga. Reisijad on väga entusiastlikud ja osavõtlikud dokumentide kontrolli ajal. Vaatan järele, et keegi bussi tualetis ei redutaks. Dokumentid saavad kontrollitud ning enamik neist ka paremale lehe serva templi riigist väljasõidu kohta. Vasakule poole lüüakse see hiljem tagasi tülles.

Vahetame Ruthiga tööülesanded. Ruth siirdub autodega tegelema ja mina jalakäijate terminali Jaanilinnast tagasitulijaid kontrollima. Juhendaja on sedapuhku piirivalvekonstaabel Tiia Soppe. Liikujad on tavapärased. Neil on pakkuda kolm kohalikku passi: Eesti, välismaalase või Vene oma. Ühel proual on oma passiga viimane ots sooritada. Passis

pole lihtsalt enam ühtegi kohta, kuhu järjekordne pitsar lüüa. Muide, pitsar on igal piirivalvuril isiklikult kasutada. Keskmine Narva piiriületaja on naine aastates 35–60, vähemasti mulle tundub nii. Ühe mehe puhul tõrgub passilugemisaparaat andmeid lugemast. Ütlen selle omanikule: „Näete, teid pole olemas.“ Neljandal katsel aparaat toimib ja mees pääseb Eestisse tagasi.

Sikuska ja pardid

Edasi liigume Narva kordonisse, kus kamandatakse meid kohe rivisse, et instrueerida uut vahetust asuma jalgsipatrulli toimkonda Narva jõe kaldale. Minu paarimees toimkonnas on piirivalve ülemkonstaabel Raivo Metsma, Põltsamaa kandi mees, ametis aegade algusest. Meie teekond algab Narva linna piirilt Narva kindluse poole, kust liigume ülesvoolu vastu Narva teisele toimkonnale, kes alustas Sõpruse silla lähedalt Narva linna avalikult plaazilt. Jälgin binoklist vastaskallast. Olukord on üsna vaikne. Kaks kalastajat askeldavad vana vraki juures ning Vene piirivalve laevastikubaasis lõhub üks mees puid. Jääl kakerdavad pardid. Meenub Eesti märulifilm „Tulivesi“ piiritusevedajatest, kus piirivalvur vaatab binokliga merele ja raporteerib

FOTO: KARIS NISUKE

Siseminister ulatab Tallinn-Peterburi bussis reisijatele tagasi nende dokumentid ja soovib head reisi.

FOTO: ILJA SMIRNOV

Minister kontrollib Narva maanteepiiripunktis jalakäijate terminalis piiriületajate dokumente.

oma ülemusele: „Üks kajakas s... Eesti territoriaalvette.“

Oma poole peal kohtume kümnekonna pensionärist sikuskamehega. Vaatame dokumente ja Raivo annab kahele neist telefoninumbreid juhuks, kui nad midagi kahtlast märkavad. Raivo esitleb ennast Eesti politseinikuna, korrektne värk peale 1. jaanuari. Liigume kordonisse tagasi. Kanname nähtust ette ja saame osa piirivalvuri lõunast. 33 krooni eest saab kõhu kenasti täis.

Edasi järgneb ümbermaailmareis – Narvast Jõhvi kaudu Vasknarva. Oleks otsetee sõidetav, saaks poole lühema maaga hakkama. Vasknarva kordoni ülem on haigestunud ja meid võtab vastu naaberkordoni Alajõe kordoni ülem piirivalveleitnant Vello Karja, kes ka naaberkordoni majapidamist väga hästi tunneb. Sätime end saanipatrulli Peipsi järele. Soojad „kombed“ selga, kiiver pähe, instruktiaaz ja saanidele hääled sisse. Sõidame järvejärele postidega mahamärgitud kontrolljoonele.

Kalahuvilised Poolast

Vanemkonstaabel Tõnu Sepp näitab vanu saanijälgi ebaseaduslikust piiriületusest. Puurin jässe augu, ligi nelikümmend sentimeetrit jääd tuleb ära. Kalamehi jääl ei silma, sest õhtu on juba üsna hämar. Sõidame meiegi kordonisse tagasi.

Kordonis saab sooja sauna ja asja arutada. Meiega liitub ka Ida Prefektuuri prefekt Aldis Alus. Tema sauna ei tule. No ega ta pole pidanud ka külma käes Peipsi peal ringi sõitma. Piirivalvemajor Juhan Voist toob näha isa valmistatud lutsumänna, ebaseadusliku lutsupüügivahendi. Luts on kevaditi popp püügibjekt, ent tuleb ette, et nii mõnigi ei jõua kuidagi kevadet ära oodata. Kuigi terve päev on teenistuses oldud, ei tähenda see vaba õhtut. Piirivalvur on nädal teenistuses ja nädal kodus. Teenistuses oldud aeg tähendab väga erinevate ülesannete täitmist nii piirivalvamise koha pealt kui üldse. Uuest aastast on piirivalvur politseinik, kel tuleb teinekord peretüligi klaarida. Vajaduse korral on ta pritsimees, elude päästja, keskkonna-inspektor jne. Arvan, et võtaks ka sünnituse vastu, kui vaja peaks olema.

Tõnu on saanud keskkonnainspektsioonilt infot, et siinkandis võib

FOTO: VELLO KARJA

Peipsil tuleb ligi nelikümmend sentimeetrit jääd ära!

liikuda kalahuviline Poola numbriga auto. Peagi on auto peatatud ja kui kordonisse tagasi jõuame, on kaks Gdanski kandi meest keskkonnainspeksiooni inspektoreid ootamas. Põhjuseks on 1,6 tonni jahutatud ahvenat ja koha furgoonis. Kala päritolu paaberitega on aga kehvad lood. Meestel on ette näidata vaid kaks arvet, aga sellest ei piisa. Üks poolakatest annab vaneminspektor Margus Piirsonile telefoni, teisel pool kõneisikuks poolakate ülemus. Margus teatab, et ta on nõus ootama veel tund aega kala päritolu dokumente, ent kui neid ei saabu, läheb kala konfiskeerimisele.

Hommikune Peipsi

Kuna kell on juba üks ja homme ootab ees uus tööpäev, poen väsinuna süngi kenade roheliste linade vahele, millele on kirjutatud piirivalve. Hommikul selgub, et mingid dokumendid oli ikka toodud ja poolakad olid kalaga minema pääsenud. Loo kirjutamise ajal on aga teatavaks saanud, et keskkonnainspeksiooni menetlus jätkub ning asi kisub trahvi poole.

Meid Ruthiga ootab peale hommikusööki viimane teenistuskoh. Selleks on Alajõe kordon, kus saame ülevaate piirivalvurite käsutuses olevatest päästevahenditest. Alajõe kordonis on ka Eesti parim hõljukialane oskusteave.

Lumi on nelikümmend sentimeetrit paks, ega siin jala pole mõtet väga pikki otsi ette võtta.

FOTOD: ILJA SMIRNOV

Läheme hõljuki komandöri Armin Vaino ja 11-aastase hõljukiga Peipsi jääle. Hommikune elu Peipsil erineb oluliselt eileõhtusest. Jääl käib vilgas elutegevus. Kutselised kalurid on oma võrke kontrollimas. Lumi on nelikümmend sentimeetrit paks, ega siin jala pole mõtet väga pikki otsi ette võtta. Saan on hea abiline. Kõik, kes plaanivad kaldast kaugemale kui kilomeeter minna, peavad ennast kordonis registreerima. Meie poolt kontrollitud on seda ka teinud.

Meie piirivalvuri karjäär hakkab lõppema. Veel viimased kokkuvõtted kogetust ja Tallinna poole tagasi. Lõpetuseks küsib hõljuki komandör, milal ta uue hõljuki saab. Ei oska seda konkreetselt lubada, aga igatahes saab selgeks see, et mõni mu järeltulijatest peab selle hankimise kunagi ette võtma, sest ega jää neljakümnesendiseks jää, vaid kipub kevaditi sulama. Samaaegu on see kalameestele hea kalapüügiaeg, sest kala hakkab liikuma. Eelmisel aastal päätsid piirivalvurid Peipsilt kokku 96 kalameest.

Kell kaks ootab juba „Reporteritund“ ja Kaja Kärner, seejärel abipolitseiniku seaduse eelnõu esimene lugemine Riigikogus. Pilt piirivalvuri töös on selgem, igal juhul oluliselt enam kui mis tahes Powerpointi esitlust vaadates.

Marko Pomerants
siseminister, harrastuspiirivalvur

Mis maksavad teksad Kabuli turul?

FOTO: CORBIS

Endiselt on inimesi, kellele nende kodus asu ei anta. Fotol põgenikud 2001. aastal pärast Afganistani sõja puhkemist.

Inimesi, kes peavad mingil põhjusel oma kodust lahkuma ja teises riigis varjupaika otsima, on tänapäeval küllaga. Eestis on **põgenike probleem** pisike, kuid varjupaiga andmisega tegelevatel ametnikel tööd jätkub, sest kursis peab olema uskumatult peente detailidega.

Juba enne riikide teket oli neid, kelle peale kogukonnas hästi ei vaadatud, oli see siis erineva välimuse või mõttemaailma tõttu. Tänapäeval on olukord sama. Endiselt on inimesi, kellele nende kodus asu ei anta. Vahel kasvab vaen nii suureks, et elu muutub ohtlikuks ning on vaja endale uus ja turvalisem asupaik leida. Samuti juhtub vahel nii, et tuleb looduse tugevust tunnustada ning looduskatastroofi tagajärgede eest põgeneda. Tee tõotatud maale on aga sageli okkiline.

Kodakondsus- ja migratsiooniosakonna staatuse määramise büroo rahvusvahelise kaitse talituse peaspetsialist Anneli Viks ütleb, et Eestis on põgenike probleem pisike, kuid maailmas üldiselt üsna suur. Mingil põhjusel pole põgenikud siiani veel Eestit oma eelissuhtkohaks võtnud. Pigem suundutakse ikkagi Soome ja Rootsi poole, mida peetakse heolumaadeks ning kus põgenike vastuvõtmine pikka aega hästi toimunud on.

Genfi konventsioon, mis sätestab muuhulgas pagulase mõiste, võeti vastu 1951. aastal. Siis usuti, et põgenike probleem laheneb koos II maailmasõja mõjude lõpuga. Paraku see nii ei läinud. Pagulane on konventsiooni järgi „välismaalane, kes põhjendatult kartes tagakiusamist rassi, usu, rahvuse, sotsiaalsesse gruppi kuulumise või poliitiliste veendumuste pärast viibib väljaspool kodakondsusjärgset riiki ega suuda või kartuse tõttu ei taha saada sellelt riigilt kaitset või kes nimetatud sündmuste tagajärjel viibib kodakondsusetuna väljaspool oma endist asukohtariiki ega suuda või kartuse tõttu ei taha sinna tagasi pöörduda“.

Äärmuslikud meetodid

Anneli selgitab, et Eesti õigusruumis saab põgenikust pagulane alles seejärel, kui ta on siin pagulaseks tunnistatud. Enne kuskil riigis ametlikku varjupaiga ehk asüüli taotlemist on tegemist põgenikuga; kui Eesti riik tunnistab põgeniku varjupaiga taotluse põhjendatuks, saabki temast n-ö riigi kaitse all olev pagulane, mis tähendab Eesti elamisluba. Seni, kuni kodakondsus- ja migratsiooniosakond pole varjupaigataotluse kohta otsust teinud, on õiguslikus mõistes tegemist varjupaigataotlejaga. Selleks ajaks, kuni taotlusega tegeldakse, majutatakse

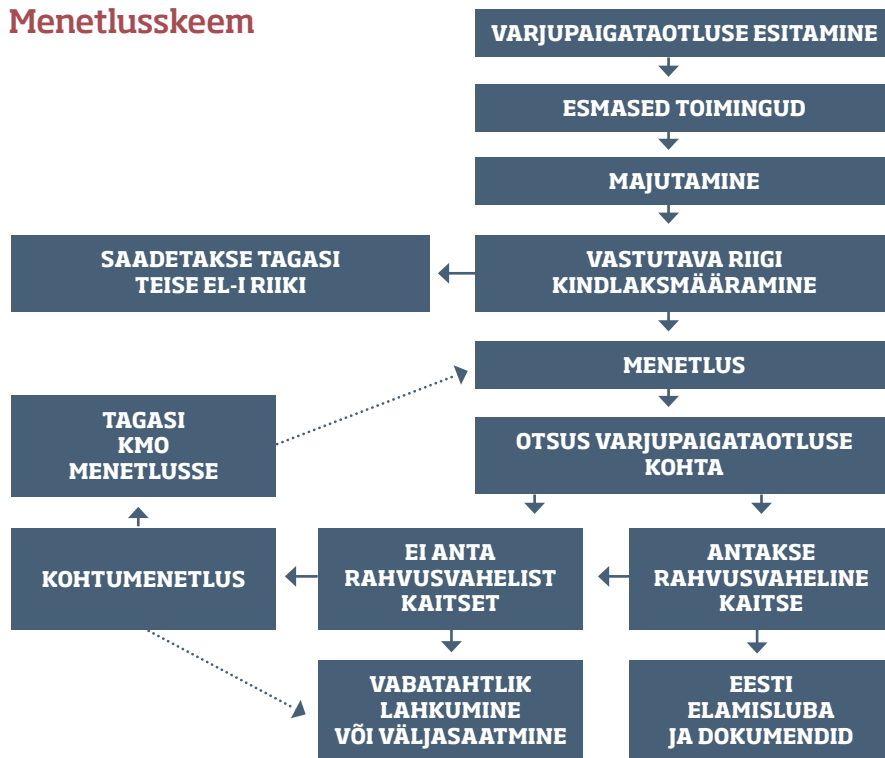
Varjupaiga taotlejad

Eestis aastail 1997–2010 varjupaika taotlenud välisriikide kodanikud

Venemaa 26 • Iraak 23
 Afganistan 22 • Türgi 17
 Gruusia 14 • Valgevene 11
 Süüria 9 • Pakistan 8
 Nigeeria 7 • Sri Lanka 4
 Ukraina 4 • Usbekistan 4
 Armeenia 4 • Alžeeria 3
 Aserbaidžaan 3 • Türkmenistan 2
 Kongo DV 2
 Gambia, Ghana, India, Jaapan, Kame-
 run, LAV, Leedu, Moldova, Mongoo-
 lia, Senegal, Sierra Leone, Somaalia,
 Uganda, USA, Sudaan 1

Eesti andis mullu varjupaika kahele Sri Lanka ja ühele Venemaa kodanikule. Eelmisel aastal taotles Eestis varjupaika 36 inimest, tänavu kolme kuuga liisandus kuus taotlejat.

Menetluskeem

se riiki jõudnud inimesi Ida-Virumaal Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskuses.

See, kuidas näiteks üks sõja või tagakiusamise eest põgenev inimene Eestisse jõuab, on alati väga erinev. Küll võib aga esile tuua teatavaid levinud põhimõtteid. Teada on näiteks see, et põgenikud liiguvad *persona non grata*’dena oma sihtkohariigi poole, kasutades samu teid ja vahendeid, mida kasutavad inimkaubitsejad. Üsna sageli ongi just inimkaubitsejad need, kes põgenikke üle riigipiiride toimetavad. Näiteks võidakse punt Nigeeria või Põhja-Korea põgenikke pista kaubavagunisse ja need siis mõne Euroopa riigi poole teele saata.

Mõned põgenikud liiguvad iseseisvalt, ületades öösiti salaja riigipiire ning varjates end võimude eest seni, kuni jõutakse sihtkohta. Eestisse on põgenikud siiani sattunud peamiselt Venemaalt, Valgevenest, Iraagist, Sri Lankast ja Afganistanist, viimastel aastatel ka Gruusiast. Suhteliselt palju on üksikuid Aafrika riikide kodanikke näiteks Somaaliast, Kongost, Ugandast, Sudaanist ja LAVist.

Kuidas siis üks inimene, kelle elu kodumaal põrguks on tehtud, jõuab üldse nii kaugele, et Eesti Vabariiki tal- le varjupaika annab? Alustama peab muidugi sellest, et riigist, kus inimest taga kiusatakse, on vaja põgeneda.

Loomulikult ei taheta üsna sageli sellist „ebamugavat kontingenti“ kuhugi laia maailma lubada, sest on ju selge, et midagi head nad seal oma koduriigist ei räägi. Anneli sõnul on vahel vaja piinamisest pääsemiseks või ellu jäämiseks kasutada ka äärmuslikke meetodeid. Näiteks vanglast põgenemiseks tappa vangivalvur ning tekkonnal sihtriiki end varguste abil elus hoida. Juhul, kui tegemist on tegeliku tagakiusamisega ja inimene tegutses ainuüksi ellujäämise ajendil, ei mõjuta sellised asjaolud kaitse andmist.

Vettpidavad väited

Kui põgenik on jõudnud Eestisse, on tal võimalus esitada varjupaigataotlus kas piiril või Tallinnas Politsei- ja Piirivalveameti kodakondsus- ja migratsiooniosakonnas Vilmsi tänaval. Varjupaiga- ja elamisloataotlus on üsna paks ankeet, mille täitmine võtab aega terve päeva, eriti siis, kui ankeedi täitjale on vaja seletada küsimuste sisu või kasutada taotleja emakeelset tõlki. Ankeedis küsitakse näiteks, miks ja kuidas päritoluriigist lahkuti, mis probleeme piiriületusel tekkis ning mis võib juhtuda, kui satutakse kodumaa ametivõimude kätte.

Peamine ongi see, et info, mida põgenik varjupaika taotledes annab, oleks usutav ja tõepärane. Kui ini-

mene väidab piiril, et jõudis Eestisse pool tundi tagasi üle Narva jõe ujudes, peaks tal olema ette näidata kott märgade riietega. Niisamuti peavad vettpidavad olema kõik muud väited, mida siinsetele ametnikele esitatakse. Et neid väiteid kontrollida, peavad staatuse määratlemise büroo töötajad olema kursis lausa uskumatult peente detailidega ning vajaduse korral teadma näiteks seda, kui palju maksab teksapaar Kabuli turul või mis värvi on Ghanas Volta järvel sõitev Kwadjokromi linnast väljuv praam. Niisuguse info saamiseks tehakse muuhulgas tihedat koostööd ÜRO Pagulasabi Ülemvoliniku Ametiga ja ELi liikmesriikide varjupaigaametite päritolumaa üksustega.

Enesestmõistetavalt ei tule staatuse määratlemise büroo töös kõne allagi see, et ühendust võetaks põgeniku päritoluriigiga. Menetluskäik on kõrvaliste tegelaste eest varjatud. Kogu varjupaiga taotlemise eesmärk on ju inimese turvalisus. Kui inimesel pole mingit muud võimalust vägivalla ja tagakiusamise eest pääseda, ei saa talle seda ka pahaks panna, kui ta turvalisemasse kohta jõudmiseks pidi kasutama ebaseaduslikke või äärmuslikke võtteid. Inimene peab ellu jääma.

Mihkel Loide

Politsei- ja Piirivalveameti pressiesindaja

FOTOD: MAIROLD KIKKAS

TISPOLi korraldatud politseiooperatsioon Saksa maal Kölnis, kus erinevate riikide esindajad tutvuvad Saksa politsei kaalubusside, tehnokontrolli, töö- ja puhkeaja kontrolli, kütusekontrolli ja koormate kinnitamisega.

Liikluspolitseinike ühendaja

Euroopa liikluspolitseinike ühendab organisatsioon nimega **TISPOL (European Traffic Police Network)**. Selle eesmärk on üheskoos vähendada surmajuhtumite ja vigastatute arvu Euroopa teedel.

TISPOL on liikluspolitseinike koostöö- ja infovõrgustik, kus vahetatakse positiivseid kogemusi ning tehakse tihedat koostööd seaduste ühtlustamiseks. Peamine eesmärk on ühtlustada sõidukijuhtide jooke kvalifitseerimist ja piirmäärasid Euroopas. Seaduste ning liikluse turvalisuse ohtude esiletoomiseks koostab organisatsioon ettekandeid ja ettepanekuid Euroopa Komisjonile. TISPOL töötab Euroopa komisjoni egiidi all ning

seaduste rahastatakse organisatsiooni vahenditest. Lisaks omavahel tihedalt vahetatavale informatsioonile ja politseiametnike vahetusprogrammi-

dele kogutakse ka parimat praktikat liiklusturvalisuse tagamiseks. Selleks on TISPOL loonud omaette andmebaasi. Hea näide rahvusvahelisest koostööst on TISPOLi heade ideede andmebaas (Good Practice Database), kus riigid vahetavad kasulikke kogemusi ellu viidud projektide kohta. Näiteks on USA-s kasutusel n-ö mustade plekkide Google Maps, kuhu on märgitud kõik registreeritud liiklusõnnetused. Kaardilt saab igaüks vaadata liiklusohutlikke kohti ja statistikat.

Uued kontaktid

Eesti politsei sai TISPOLi täisliikmeks möödunud aasta kevadel. Oleme kaasatud TISPOLi tegevustesse kahes osas – Riho Tänäk võtab osa nõukogu tööst ning Mai-

Saksa politsei näitab koormakinnituse demo.

Töörühmad ja projektid

1. *On-line* andmebaas „CLEOPATRA“ (Collection of Law Enforcement Operations and Police Activities To Reduce Traffic Accidents) – andmebaasi on kogutud info liiklustravalisuse kohta (alkohol, narkootikumid, kiiruse ületamine ja turvavarustus). Praegu on olemas info Rootsi, Soome, Saksamaa, Prantsusmaa, Hollandi ja Suurbritania kohta.
2. Projekt „Lifesaver“ – projektil on kolm põhilist suunda: kiirus, alkohol ja narkootikumid ning turvavarustus. Projektiga on seotud Ungari, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia ja Hispaania.
3. Projekt „DRUID“ (Driving under the Influence of Drugs, Alcohol and Medicines) – tegeldakse joobes juhtimise probleemidega, projektis osaleb üle 20 Euroopa riigi.
4. Tacho Web Group – kommertssõidukite sõidumeerikute ja nendega seotud tegemiste, eelkõige pettuste väljaselgitamine ja ärahoidmine.

TISPOLi seminaridel saavad kokku liikluspolitseinikud, kes vahetavad omavahel kasulikke kogemusi.

Saksa politsei näitab eeskju teleskoopjalale paigutatud fotoaparaadiga, millega saab 5,5 meetri kõrguselt pildistada avariikohti ja kontrollida veoautode koormakinnitusi.

rold Kikkas lööb kaasa operatsioonide rühmas (Operational Group). Sel aastal on plaanis osaleda aktiivselt organisatsiooni töös ja võtta osa seminaridest ning koolitustest. Tänavu osaleme kahel seminaril. Neist esimene on sõiduki juhi töö ja puhkeaja kontrollimise spetsialistide väljaõpetamine (*master class*), kus peatähelepanu suunatakse tahhograafi pettuste avastamisele. Projekt kestab 21 kuud. Teine seminar on ADRI (ohtlike ainete veo) kontrollimise koolitus, kus antakse täielik ülevaade Euroopas kehtivatest nõuetest ning enim toimepandud rikkumistest. Koolitusel osalejad saavad põhjaliku ettevalmistuse ohtlike ainete veo kontrollimiseks. TISPOLi seminaridel jagatakse tööks väga vajalikku infot. Teiste liikmesriikide ametnikega suhtlemine on hea võimalus luua kontakte ja laiendada tööalast silmaringi.

Parim praktika

TISPOL koosneb mitmest töörühmast. Neist kõige suurem ja tegusam on Operational Group, keda esindab Eestist Mairold Kikkas. Operational Groupil on võitluses maanteesurmade vähendamiseks neli tähtsamat prioriteeti: kiirus, alkohol ja narkootikumid, turvavarustus ning vanemad sõiduki-

juhid. Peale selle on rühmal järgmised tööd, mida tehakse liikmesriikide tasemel: TISPOLi partnerriikide koostöö arendamine; informatsiooni ja parima praktika vahetamine; töörühmade ja projektides osalemine, töörühmade tegemiste jälgimine ja koordineerimine ning nende tulemustest teiste Operational Groupi liikmesriikide informeerimine.

Igal aastal korraldab Operational Group vähemalt ühe 4–5päevase seminari, kus on võimalik TISPOLi kulul osaleda kahel n-ö teel töötaval

ametnikul. Operational Group organiseerib ka liikmesriikides politseiooperatsioone ehk nn teemanädalaid, kus kõik liikmesriigid tegelevad korraga ühel kindlal suunal terves Euroopas. Pärast ürituse lõppu kogutakse tulemused kokku ja esitatakse kokkuvõtete analüüs nõukogule. Operational Groupi kohtumistel antakse ülevaade liikmesriikides toimuvast ning tutvustatakse oma riigi parimat praktikat. Rühma liikmed vahetavad omavahel infot TISPOLi kodulehel www.tispol.org asuvate foorumite kaudu. Kui kellegi tekib küsimus, kuidas on mõni probleem lahendatud õiguslikult erinevates liikmesriikides, saadetakse see e-kirja teel rühma liikmetele aruteluks.

TISPOL võimaldab Eestil õppida Euroopa kolleegidelt ja praktiseerida rahvusvahelist liiklusohutuskoostööd. Igaüks TISPOLis on pühendunud elude päästmisele Euroopa teedel.

Riho Tänak

PPA korrakaitsepolitseiosakonna
koordinatsioonitalituse
juhtivkorrakaitseametnik

Mairold Kikkas

PPA korrakaitsepolitseiosakonna
liiklusjärelvalve
talituse liikluspolitseinik

Eesmärgid

1. Vähendada surmajuhtumite ja vigastatute arvu Euroopa teedel.
2. Tihendada Euroopa liikluspolitseinike koostööd ning vahetada kasulikke kogemusi.
3. Organiseerida üleeuroopalisi politseiooperatsioone ja kampaaniaid.
4. Edendada nõustamisel ja koolitusel baseeruvat uurimis- ning teadustööd, et teadmiste ja info baasil luua efektiivne ja sihipärane koolitus ning nõustamise programm.
5. Algatada ja toetada liiklusohutuse uurimistöid ja projekte.
6. Väärtustada liiklusohutust teadmiste põhjal ning koordineeritud tegevusega.

FOTO: PRIIT RAJU

PPA valdkondade identiteedi hoidmiseks peetakse aastas viis valdkondlikku konverentsi. Fotol möödunud sügisel toimunud eetikakonverents.

Uute traditsioonide loomise aasta

Ühe organisatsiooni jaoks pole olemas ainult töö, mida on vaja teha, vaid ka traditsioonid, mis **lisavad tööle väärtust** ning kannavad organisatsiooni identiteeti. Ka jõustruktuurides on traditsioonid mänginud alati suurt rolli. Politsei- ja Piirivalveamet loob sel aastal uued tavad ja kombesid.

Politsei- ja Piirivalveameti kultuurikalendri koostamisel on arvestatud küll endiste asutuste traditsioone, kuid eesmärk oli luua uued traditsioonid. Sel põhimõttel valmiski PPA kultuurikalender, mis koosneb kolmest sambast: vabariigi aastapäevast, mil tunnustame mentoreid ja oma kauaaegseid töötajaid; PPA aastapäevast, mis on aasta kõige olulisem ja pidulikum sündmus; ning viiest valdkondlikust konverentsist.

Vabariigi aastapäeva tähistasime tänava esimest korda 3. märtsil aktustega PPA ja prefektuurides, kuhu olid kutsutud kõik politseiteenisturistide saajad. Kuna aasta algus oli administratsiooni jaoks väga tõine, nihkus vabariigi aastapäeva tähistamine märtsi algusesse. Järgmistel aastatel

tähistame oma riigi sünnipäeva ikka õigel ajal. Vabariigi aastapäeval me ainult ei tunnusta pikaajalisi töötajaid, vaid teeme kummarduse oma riigile ja rahvale, kelle heaks me töötame. Kaitsejõudude paraadil esindavad meid politsei- ja piirivalveorkester ning politsei- ja piirivalvekolledži kadetid.

Kohtume konverentsil

Aasta tippsündmuseks kujuneb kahtlemata PPA aastapäev, mida sel aastal tähistame kokkuleppeliselt 5. novembril. Kuna nii politsei kui ka piirivalve loodi novembrikuus ning samas kuus peetakse kodanikupäeva, langeski valik novembrikuule. PPA aastapäev koosneb jumalateenistusest, aktusest ja õhtusest vastuvõtust, kuhu on oo-

datud kõik PPA töötajad ning on kutsutud ka meie koostööpartnerid.

PPA valdkondadele tähelepanu pööramiseks ning nende identiteedi hoidmiseks korraldatakse aastas viis valdkondlikku konverentsi: jaanuaris on kriminaalpolitseiosakonna aastapäev ja konverents, juunis piirivalveosakonna konverents, mis on pühendatud piirivalve rajajale ja kauaaegsele ülemale Ants Kurvitsale, septembris korrakaitsepolitseiosakonna konverents, oktoobris eetikakonverents, novembris tähistame kodanikupäeva ning peame kodakondsus- ja migratsiooniosakonna konverentsi. Valdkondlikel konverentsidel käsitletakse tänapäeva probleeme, vaadatakse tulevikku ning keskendutakse valdkonna arendamisele. Iseäranis esimesel

ühinemisaastal on konverentsid hea võimalus oma valdkonna inimestel kokku tulla ja tugevdada omavahe- list läbisaamist. Heaks eeskujuks on kriminaalpolitsei konverents, kus aru- tatakse väga konkreetseid kaasuseid, kuid samas kõneldakse ka tuleviku- suundadest. Selles stiilis võiksid jätk- ta kõik valdkonnad.

Selle aasta teine konverents, piir- ivalve konverents, toimub 4. juunil politsei- ja piirivalvekolledži Muraste koolis. Kindralmajor Ants Kurvitsa sünniaastapäevale pühendatud kon- verents tutvustab sel aastal piirivalvet, järgnevatel aastatel keskendutakse piirivalve valdkonna kitsamatele tee- madele. Valdkondlike konverentside veelgi praktilisem pool avaldub kut- semeisterlikkuse võitlustel, mis on samuti tähtis osa kultuurikalendrist. Juba selle kuu lõpus ehk täpsemalt 27. ja 28. mail panevad Lääne-Virumaal Lammasmäe puhkekeskuses oma pro- fessionaalsuse proovile kriminaalpo- litseinikud ning augustis teevad seda korrakaitsepolitseinikud. Ehk loovad samasugused traditsioonid ka piirival- veosakond ning kodakondsus- ja mig- ratsiooniosakond.

Kultuuri- kalendri põhimõtted

1. Uute traditsioonide loomine (va- bariigi aastapäev, PPA aastapäev).
2. Valdkondlikuks uueks traditsioo- niks on konverentsid, mis väärtus- tavad valdkonda ja keskenduvad selle aktuaalsetele teemadele. Kon- verentsid toimuvad valdkonnale olu- lisel päeval.
3. Au sees on mälestustseremoo- niad ning inimesed, kes on töötanud ja juhtinud meie endisi organisat- sioone.
4. PPA osakondadele on ühine va- bariigi aastapäeva ja PPA aastapäe- va üritus. Samad üritused peetakse igas prefektuuris.

Iga organisatsioon peab mäletama oma ajalugu ning kangelasi. Seetõ- tu on kultuurikalendris leidnud oma väärika koha teenistuskohustuste täit- misel hukkunud politseinike ja piiri- valvurite mälestustseremooniad ning endiste politsei- ja piirivalvejuhtide ning veteranide austamine. Rahva-

kalendrist oleme üle võtnud jõulude tähistamise ja seda eelkõige töötajate laste jõulupeo näol. Raha nappusel ei saanud kultuurikalendrisse kirja muud üritused ja tähtpäevad, nagu naiste- päev, vastlapäev või spordi- ja tervi- sepäevad. See aga ei tähenda, et neid ei peeta. Küsimus on vaid leidlikkuses ning ettevõtmises.

Loome ajalugu

Uute traditsioonide loomisel on loo- mulik, et tekib küsimus, kuhu kaovad vanad head traditsioonid, mida on aastaid tähistatud, nagu näiteks Eesti politsei taasloomise aastapäev 1. märtsil. See kuupäev jääb alatiseks üheks oluliseks ajalooliseks sündmuseks ja faktiks, mida saame meenutada sel- lest kirjutades, rääkides või seminare korraldades. Usun, et meie ajaloolis- te sündmuste väärika meelepidamise eest seisab hea PPA muuseum. Uue organisatsiooni loomisega tekivad uued traditsioonid, tekib uue organi- satsiooni ajalugu.

Helin Vaher

PPA nõunik, organisatsioonikultuuri meeskonna liige

Politsei- ja Piirivalveameti kultuurikalender 2010

Sündmus	Aeg
Vabariigi aastapäev	K, 3. märts (PPA)
Võidupüha, osalemine Harju Maakaitsepäeva paraadil	K, 23. juuni
Politsei- ja Piirivalveameti aastapäev	R, 5. november (PPA)
Konverentsid	
Kriminaalpolitseiosakonna konverents (kriminaalpolitsei aastapäev)	T, 5. jaanuar
Korrakaitsepolitseiosakonna konverents	N, 9. september
Piirivalveosakonna konverents (Ants Kurvitsa sünniaastapäev, 14. mai)	R, 4. juuni
Eetikakonverents	T, 12. oktoober
Kodakondsus- ja migratsiooniosakonna konverents (kodanikupäev)	R, 26. november
Kutsemeisterlikkuse võistlused	
Kriminaalpolitseiosakond	N, R, 20. ja 21. mai
Korrakaitsepolitseiosakond	33. nädal (august)
Mälestustseremooniad	
Hukkunud piirivalvurite mälestamine (sündmused Omedu külas 1938. a)	E, 8. veebruar
Hukkunud politseinike mälestamine (riigipöördekatse 1924. a; mälestustseremoonia Rahumäe kalmistul)	K, 1. detsember
Hukkunud politseinike mälestamine (Mäo risti sündmused 1994. a; mälestustseremoonia kõigi hukkunud politseinike mälestuseks Paide kirikus)	K, 15. detsember
Ajalugu ja traditsioonid	
Endised politsei- ja piirivalvejuhid (nõukogu)	november
Politsei- ja piirivalveveteranid	november
Rahvakalender	
Jõulud (sh laste jõulupidu)	detsember

FOTO: PRIIT RAJU

Sõltuvalt päevast registreeritakse SMITi kasutajates 200–500 pöördu-mist. Pildil kasutajate operaatorid, kes asuvad Põhja Prefektuuris.

SMIT

Saate Mis Iganen Tuge?

Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse (SMIT) loomisest möödus 1. märtsil kaks aastat, kuid aeg-ajalt küsitakse siiski: „Mida see SMIT siis ikkagi teeb?” või „Milleks SMITi üldse vaja on?”

Eestile omistatud tiitel „e-riik“ tähendab muu hulgas positiivseks eeskujuks olemist teistele Euroopa Liidu liikmesriikidele IT-valdkonnas. Põhjendatud on väide, et Eestis ning ka Siseministeeriumi haldusalas on sündinud palju edukaid IT-lahendusi, mis ei vaja pikemat tutvustamist isegi väljaspool Eesti riigipiire. Mainigem e-politseid, e-passi, SISi, VISi või isikutunnistuse projekti, millel põhineb e-riik.

Siseministeeriumi arvutikasutajate

hulk – 9600 teenuste lõppkasutajat – on suurimaid Eestis. Aja jooksul hakkas üha enam ilmne, et haldusala asutuste infokommunikatsioonitehnoloogia (IKT) valdkonna areng on erinev. Kohati valmistab probleeme ka asutuste koostöö ning arendusprotsesside koordineerimine oli komplitseeritud.

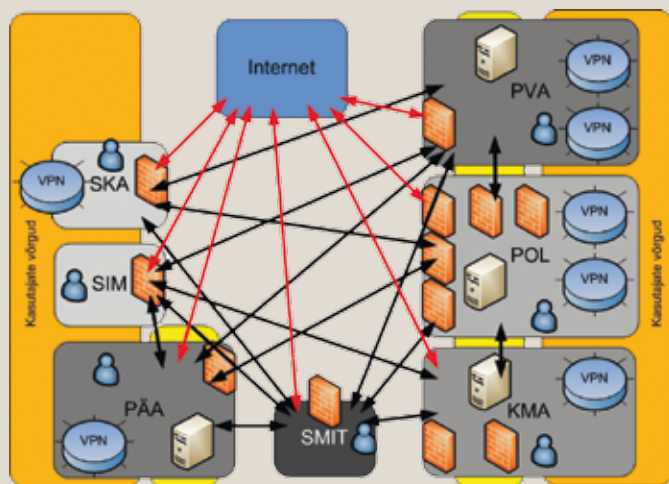
2007. aastal tellis Siseministeerium olukorrast ülevaate saamiseks auditi, mis keskendus infotehnoloogiliste protsesside ja organisatsiooni

analüüsile. Auditi järeldustes tõdeti, et ministeeriumi haldusalasse on vaja luua ühtne kompetentsikeskus. Järgmise aasta 18. veebruaril kirjutas siseminister alla käskkirjale SMITi loomise kohta. SMIT alustas 11 töötajaga tööd 1. märtsil 2008, missiooniga luua arenduskeskus, mille kaudu oleks tagatud Siseministeeriumi IKT kesksel koordineerimisel ning ühetaolised arendusprotsessid.

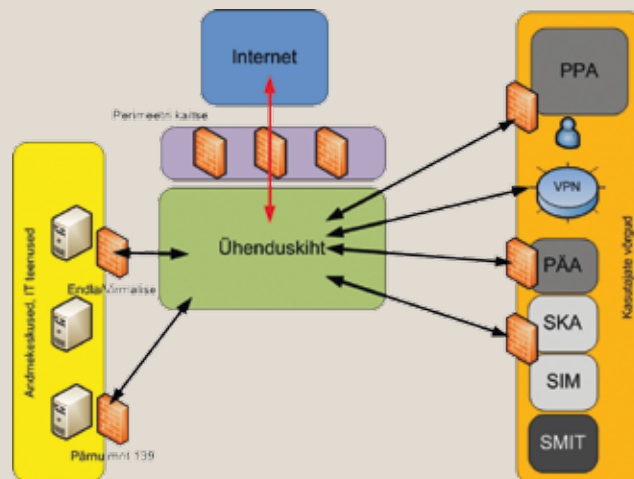
Mida SMIT teeb?

Kõige otsesem ja enim kasutatav kontakt SMITi ja tema teenuse tarbijate vahel on SMITi kasutajatugi, mis alustas tööd 31. detsembril 2009. Sellest on haldusala töötajatel tekkinud arusaam, justkui tähendaks SMIT üksnes kasutajatuge. Ometi ei piirdu SMITi tegevused ainult kasutajatoesse edastatavate murede lahendamise, vaid ta juhib ning haldab ka suuremahulisi protsesse, mille lõppesmärk on suunatud meile, lõppkasutajatele. Selleks, et meie saaksime paremini täita oma valdkonna põhiülesandeid, tegeleb SMIT muu hulgas haldusala IT-valdkonna arendustegevusega (näiteks Euroopa Liidu viisaeeskirja rakendamine, SIS, hoiatusmenetluse infosüsteem) ning hoiab korras infrastruktuuri.

SMIT koosneb viiest divisjonist, millel on erinevad eesmärgid. SMITi tööks on IKT arendustegevuse korraldamine, IKT projektide juhtimine, IKT infrastruktuuril ja tarkvaral baseeruvate teenuste pakkumine ning

Selline nägi välja andmesidevõrk Siseministeeriumi haldusalas 2009. aasta alguses.

Ja selline peaks välja nägema Siseministeeriumi uus andmesidevõrk 2010. aasta lõpuks.

loomulikult ka tehnilise- ja kasutajatoe osutamine.

Miks toimuvad võrgukatkestused?

Eelmisel nädalal kohtusin haldusala kolleegidega, kes avaldasid nõrdimust sagedaste võrgukatkestuste pärast, mille tõttu on raskendatud e-kirjade saatmine ja andmebaaside kasutamine. Miks sellised intsidendid üldse aset leiavad?

2008. aasta lõpus alustati Siseministeeriumi haldusala arvutivõrkude ümberehitamise planeerimist. Põhjuseid arvutivõrkude ümberehitamiseks jagus: uuendusi vajasis võrkude töökindlus, kiirus ja turvalisus. Suuri probleeme valmistas kasutajate ligipääs IT-teenusele (vaata joonist). Need probleemid on vaja kõrvaldada ning seetõttu toimuvad enne sisupoollega kokku lepitud võrgukatkestused, mis kahjuks võivad ajutiselt häirida igapäevast töörütmi.

Ümberehitustega luuakse eeldused arvutivõrgu töökindlaks toimimiseks, PPA ja teiste haldusala asutuste IKT teenuste arendamiseks ning küberrünakute mõju vähendamiseks. Lõppkasutaja jaoks muutub 2010. aasta lõpuks eelkõige arvutivõrkude kvaliteet ning töökindlus.

SMITi kaheksaliikmeline võrke ümber ehitav meeskond teeb võrgutöid nii töövälisel kui ka töö ajal. Küsimusele, miks ei võiks nad võrgutöid teha ainult töövälisel ajal, mil see ei häiriks nii paljude inimeste tööd, on

lihtne vastus. Juhul, kui võrgutööd põhjustavad teenuse katkemisi, peab kasutajatele olema tagatud teenuse kiire taastamine. Selleks on vajalik operatiivne kasutajatoe ja administraatorite tugi.

Kasutajatugi 3333

Nagu öeldud, alustas möödunud aasta viimasel päeval tööd SMITi ühtne kasutajatugi. See tähendab, et kõik haldusala IT-teenuste kasutajad saavad oma IT-muredega pöörduda kasutajatoe poole, helistades lühinumbril 3333 või saates e-kirja aadressil itabi@smit.ee. Samal ajal alustasid tööd ka SMITi tugidivisjoni regionaalsed üksused, mis on loodud selleks, et olla meie klientidele võimalikult lähedal ning pakkuda parimat teenust.

SMITi kasutajatugi kasutab samasugust lahendust nagu PPA juhtimiskeskus. Kõik pöördumised fikseeritakse. Kui kasutaja telefonikõnele ei ole võimalik vastata kohe, jääb sellest teavitus ning pöördujale helistatakse tagasi. Kasutajatugi on loodud selleks, et meie IT-teenuse kasutamine kulgeks tõrgeteta. SMIT kasutajatoe operaatori rolli täidab kuni 14 tehnikut, kes üle Eesti Siseministeeriumi haldusala töötajate e-kirjadele ja telefonikõnedele vastavad. Sõltuvalt päevast registreeritakse kasutajatoes 200-500 haldusala töötajate pöördumist.

2009. aasta augustis palus SMIT määrata haldusala asutustel nende üksuste asukohtade teenindusprioriteetid. See tähendab, et asutused andsid

SMITile vajaliku sisendi selle kohta, kui ruttu tuleb nende asukohtades ter- ves Eestis probleemidele reageerida. SMITi regionaalüksuste kasutajatugi paikneb Eestis kõigis kriitilise reageerimisajaga (15 minutit) asukohtades ja haldusala asutuste peakontorites või nende vahetus läheduses.

Kasutajatoesse on oodatud kõik pöördumised. Kuna SMITi jaoks on tähtis avatus, tuleb alati tekkinud probleemidest ning muredest märku anda, et saaksime neid lahendada.

Avatus, koostöö ja innovatsioon

SMIT lähtub teenuse pakkumisel kolmest olulisest põhimõttest: avatusest, koostööst ja innovatsioonist. Ajutised rahulolematused teenuse kvaliteediga ei ole tingitud SMITi hoolimatusest oma klientide vastu, vaid soovist pakkuda haldusala töötajatele lõppkokkuvõttes paremat teenust. SMITi ja asutuste koostöö peab rajanema üksteise usaldusel ning avatusel. Kõik meie teeme tööd riigi sisejulgeoleku toimimise nimel ning seetõttu peame mõistma, et ei ole erinevaid osalisi, vaid on ühtne Siseministeeriumi haldusala, kellel on täita ühine missioon.

Artikli pealkiri on viide siseminister Marko Pomerantsi kõnele Eesti Vabariigi 92. aastapäevale pühendatud SMITi aktusel.

Kaia Prillop
SMITi kommunikatsioonijuht

FOTOD: REIN VÄHER

Sisekaitseakadeemia sisejulgeoleku magistriõppe esimene lend kuulab loengut. Kokku alustas möödunud aastal õpinguid 40 magistranti, kes esindavad tervet sisejulgeolekusektorit ja kõiki asjassepuutuvaid ministeeriume.

Sisejulgeoleku magistriprogramm alustab teist aastat

Sisekaitseakadeemia sisejulgeoleku magistriprogramm, mis on **unikaalne terves Euroopas**, annab tervikpildi Eesti sisejulgeolekust, õpetab analüüsima sisejulgeoleku trende maailmas ning kannustab lahendama väga konkreetseid praktilisi probleeme.

President Lennart Meri on öelnud, et haridus on elukestev jada valmisolekute kujundamiseks. Ka valmisolek nüüdisaja tööturu karmidele nõudmistele vastav olla kuulub kahtlemata sinna alla. Üha suurenev kogus töötlemist vajavat infot ning järjest keerukamad ülesanded sisejulgeoleku valdkonnas on loonud olukorra, kus suure hulga ametnike jaoks ei piisa enam elementaarsest kõrgharidusest, et oma tööd hästi teha. Eks ole see ka põhjus, miks alates 2014. aastast muutub magistrikraadi olemasolu kohustuslikuks Politsei- ja

Piirivalveameti ning Kaitsepolitsei- ameti peadirektorile, asetäitjatele ja prefektidele. Seda nõuet on lähiaastail plaanis laiendada kõigile Siseministeriumi valitsemisala sisejulgeoleku valdkonna asutustele ja asutuste keskaparaadi struktuuriüksuste juhtidele.

Sisejulgeolekusektori tööturu nõudlusest kantuna alustaski Sisekaitseakadeemia 2009. aasta septembris koostöös partnerülikoolide ja -ametkondadega Euroopas unikaalset sotsiaalteaduste magistriprogrammi sisejulgeoleku valdkonnas. Tiheda konkursisõela läbimise järel õpinguid

alustanud 40 magistranti esindavad kogu sisejulgeolekusektorit ning kõiki asjassepuutuvaid ministeeriume. Säärane ametkondlik mitmekesisus on üks magistriprogrammi lisaväärtusi, kuna võimaldab akadeemilistes disputides näha arutatavate probleemide erinevaid tahke ning õppida seeläbi tulevasi koostööpartnereid ja nende töö spetsiifikat paremini tundma.

Magistriprogrammi näol on tegemist rahvusvahelise õppekavaga, mis valmis rätsepatööna kümnete koostööpartnerite ühisloominguna. Et alustatu on riiklikult tunnustatud sotsiaaltea-

Magistriõppe vastuvõtu-tingimused

1. Bakalaureusekraad, rakenduslik kõrgharidus või sellele vastav kvalifikatsioon.
2. Inglise keele oskus vähemalt kesktasemel. Sisseastumisel sooritatakse vastav test Sisekaitseakadeemias dokumentide esitamisel.
3. Essee planeeritava magistritöö teemal (sisaldab probleemi kirjeldust, uurimistöö aktuaalsust ning vajalikkuse põhjendust).
4. Vähemalt kaheaastane töökogemus sisejulgeoleku valdkonnas.

Täpsem teave magistriprogrammi ja vastuvõtu kohta on kättesaadav Sisekaitseakadeemia veebilehelt aadressil www.sisekaitse.ee.

Sisseastumisdokumente saab esitada kuni 8. juulini 2010.

Sisekaitseakadeemia teadus- ja arendusdirektor Lauri Tabur peab loengut sisejulgeolekupoliitika planeerimisest.

Kommentaar

Magistriõppesse minek oli isiklikes plaanides juba aastaid. Oluline oli leida enda jaoks just see õige ja huvipakkuv valdkond, mistõttu Sisekaitseakadeemias avatud sisejulgeoleku magistriprogramm oli mulle kui süllekukkunud kingitus.

Olen töötanud politseis üle viie aasta ja leidsin, et on just paras aeg teha tutvust legendaarse Sisekaitseakadeemiaga. Pean tunnustusega nentima, et auväärset vastuvõtukomisjonil on õnnestunud moodustada niivõrd tore ja asjalik kursus, et tarkusi ei tule mitte ainult auditooriumi ees olevatelt õppejõududele, vaid iga kursusekaaslase suust.

Riskides kõlada liiga entusiastlikult, ütlen siiski, et kõik loengusessioonid on väga huvitavad, tihtipeale illustreeritud pildi- või filmimaterjaliga, mille nägemine on harukordne võimalus. Näiteks võib tuua kas või ühes valikaines nähtud dokumentaalfilmi Hong Kongi *boot camp*'i tüüpi vangla eluolust või DVI-üksuse tehtud fotod Tai tsunamitagajärgedest.

Soovitan magistriõpet just nendele inimestele, kes tahavad saada tervikpilti Eesti sisejulgeolekust ja õpida analüüsima sisejulgeoleku trende maailmas ning soovivad kuulata oma ala parimaid spetsialiste nii Eestist kui ka mujalt maailmast.

Piret Paluver

Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori abi

duste valdkonna magistriprogramm, tähendab, et kaheaastase programmi läbinu saab tulevikus jätkata oma haridusteed näiteks doktoriõppes ükskõik millises Eesti või Euroopa ülikoolis.

Lisaks Eesti oma parimatele asjatundjatele on magistriprogrammis esindatud akadeemia välispartnerite teadmised. Nii näiteks pidasid 2009. aasta sügissemestril magistriprogrammis loenguid lektorid USAst ja Soomest. Selleks aastaks on kokkulepped saavutatud vähemalt nelja rahvusvaheliselt tunnustatud lektori kaasamiseks, et katta aineprogrammi spetsiifilisi sisejulgeolekuteemasid globaalsest perspektiivist.

Avatud Akadeemia

Möödunud aasta lõpus avasime magistriprogrammi baasil Sisekaitseakadeemia Avatud Akadeemia, mille vahendusel saavad sisekaitsevaldkonnas töötavad ametnikud kuulata magistriõppe erialaseid valikaineid ning omandada ainepunkte ilma terve magistriprogrammiga ühinemata. Nii viisi saavad needki huvilised, kellel on juba magistrikraad, omandada uusi teadmisi arengusuundadest meie ümber ning rääkida akadeemilistes aruteludes kaasa Eesti elu turvalisuse jaoks olulistes sõlmkohtades.

Magistritööde kirjutamine annab kõi-

gile Sisekaitseakadeemia partnerametkondadele võimaluse saada tagasisidet päevakajaliste teemade uurimise ja akadeemilise läbikirjutamise kohta. Nii näiteks on esimese lennu magistrantide lõputöödeks valitud teemasid alates Eesti riigi julgeolekupoliitika erinevatest aspektidest kuni konkreetsete üksuste tegevuse tõhustamise ettepanekute väljatöötamiseni. See on ju analüütiline materjal, mille järele juhtidena üsna sageli vajadust tunneme.

Katkematu areng

Magistriprogrammi edasine arendamine ei lõpe aga 2010. aastal. Lisaks mitme välismaa lektori kaasamisele oleme planeerinud 2011. aastal sisustada programmis ühe õpimooduli ingliskeelsena, et kõik meie välismaised koostööpartnerid saaksid koos Eestist pärit magistrantidega ühel kindlal ajal aastas planeerida oma õpinguid akadeemias inglise keeles. Kuna Sisekaitseakadeemia on osaline rahvusvahelises akadeemilises vahetusprogrammis ERASMUS, saame niisuguse vahetuse vähemalt osaliselt rahastada välisvahenditest ning tuua Eesti sisejulgeolekusektorisse väga väärtuslikku rahvusvahelist kogemust.

Lauri Tabur

Sisekaitseakadeemia teadus- ja arendusdirektor

Et merel oleks

FOTOD: JAAN RÕÕMUS

Mida ilusamaks lähevad ilmad, seda agaramalt ilmuvad veekogudele laevad, kaatrid ja purjekad. Et merel oleks tore olla ning navigatsiooniperiood mööduks ohutult, on kasulik teada **merepääste korraldusest**.

Merendus ja sellega tihedalt seotud lennundus on äärmiselt rahvusvahelised transpordiliigid, sest valdav osa neist toimetab riikide vahel. Merendust ning lennundust seob ka ohutus, sest vesi ja õhk ei andesta vigu. Et mõlemad valdkonnad areneksid ohutult ja ühtselt terves maailmas ning inimestele osutataks merel abi kokkulepitud tingimustel, on loodud hulk organisatsioone, nagu Euroopa Lennuohutusamet (EASA – European Aviation Safety Agency), Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA – European Maritime Safety Agency), Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon (ICAO – International Civil Aviation Organization) ning Rahvusvaheline Merenduse Organisatsioon (IMO – International Maritime Organization).

1998. aastal otsustasid rahvusvahelised eksperdid, et mere- ja lennupäästet tuleb käsitleda ühtse vald-

konnana, sest õnnetustele reageeriv ressurss ühe riigi lõikes ühtib suurel määral. Spetsialistid töötasid lennu- ja merepäästeks välja ühtsed käsiraamatud ning protseduurid, mille järgi riigid abi annavad ja mida nõutakse abi andvalt organisatsioonilt, personalilt ning tehnikalt. Eesti liitis mere- ja lennupäästkeskused 2003. aastal. Valdkondade ühitamine on meie jaoks igati loogiline, sest mereäärse ja järvederohke riigina võib lennupäästeoperatsioon tähendada kohe ka merepäästeoperatsiooni.

Merepäästkeskus JRCC Tallinn

Eestis vastutab lennu- ja mereõnnetuste lahendamise koordineerimise eest Süsta tänaval asuv pääste- ja koordineerimiskeskus JRCC Tallinn (JRCC – Joint Rescue Coordination Centre), mida kutsutakse lihtsalt merepäästkesku-

seks. Merepäästkeskusesse laekuvad kõik hädaabiteated ning ta vastutab otseselt päästeoperatsioonide algatamise ja korraldamise eest. Merepäästkeskus otsustab, kas sündmuskohta on näiteks vaja kiiresti suunata kopter või kaater. Merepäästejuhtumi korral tulevad ujuvahenditega appi rannikul paiknevad kordonid ja koostööpartnerid, nagu kaitsevägi ja Veeteedamet. Merel kehtib põhimõte: kui keegi on hädas, peavad appi tõttama kõik läheduses asuvad laevad, kuni olukord laheneb.

On äärmiselt tähtis, et merepäästkeskuses töötaksid oskuste ja kogemustega inimesed. Kui merel midagi juhtub, pole nõu küsimiseks aega. Kohe tuleb aduda, mida tähendab üks mereõnnetus, millise laevaga on tegu, millised on ilmastikuolud, mida tähendab näiteks 20 meetrit sekundis puhuv tuul või kolm meetrit lainetust. Need on piasjad, mida on võimalik õppida merekoolis, kuid täielikult mõista saab neid vaid igapäevase töö käigus ja meresõidukogemusega.

Esikohal on inimelu

Kiire abi tagamiseks on tähtis tugev rahvusvaheline koostöö teiste pääste-

tore

keskustega. Päästkeskused kohtuvad omavahel vähemalt korra aastas, et kontrollida side toimimist ning hoida end kursis päästeüksuste võimekusega.

Ei tohi juhtuda olukorda, kus päästevahendite remondi, hoolduse või hõivatuse tõttu jäävad inimesed hätta. Kui keset Soome lahte peaks juhtuma õnnetus, peab päästeoperatsiooni juht hindama, millise riigi abi jõuab kiiremini kohale. Tal on vajaduse korral õigus tellida selleks kohe ilma igasuguse bürokraatiata rahvusvahelist abi. Näiteks on Visby kopter käinud tegemas meditsiinilist evakuatsiooni laevadelt Lääne-Eesti merealadelt või meie kopter on päästnud 12 meremeest Vene Föderatsiooni territooriumil Suursaare lähedal uppuvalt kalalaevalt. Abi tellimise eest koostööpartnerid tavaliselt üksteisele arveid ei esita, sest esikohal on inimelu.

Harry Kattai

PPA piirivalveosakonna
mereoperatsioonide büroo juht

Kalmer Sütt

PPA piirivalveosakonna
mereturvalistuse talituse juht

Meri vigu ei andesta

Kord läks äsja väikelaevajahi paberid kätte saanud seltskond Peipsi peale lõbusõidule. Piirissaare piirkonnas muutusid ilmastikuolud raskemaks, hea nähtavus kadus ja väikelaev kaotas orientatsiooni. Seltskonna teadmised navigeerimisest olid paraku kehvad ja nii ekseldigi keset Peipsi järve. Öö saabudes pöörduti Varnja kordoni piirivalvurite poole. Oma asukohta ei osanud seltskond öelda. Kord öeldi, et ollakse põhjas, siis jälle idas. Kuna käes oli juba öö ja väljas oli ilus suur kuu, õpetati hädalisi kuu järgi sõitma. Kuid sellestki polnud

kasu – seltskonnal õnnestus sõita hoo-
pis piki Peipsit edasi, kuni kütus otsa sai. Lõpuks paluti Vene piirivalvuritel hädalised järvelt ära päästa ja kõik lõppes õnnelikult. See õpetlik lugu näitab, et enne merele minekut tuleb kindlasti vaadata ilmateadet, hinnata oma võimeid ja teavitada lähedasi oma võimalikust tagasituleku kellaajast. Kunagi ei või teada, millal ilmastikuolud muutuvad või kas sidevahendid vastu peavad. Päästevahendite ja sidevahendid peavad olema alati kaasas ja töökorras.

**Pinnaltpäästja
tirib nukku
päästeparve.**

Üksikutest kalameestest Copterline'i õnnetuseni

JRCC Tallinn organiseerib päästetöid kõigile, kes on hätta sattunud merel või Peipsi ja Pihkva järvel. On tulnud päästa nii suurte laevade meeskondi kui ka üksikuid kalamehi ning isegi rannast liiga kaugele ujunud inimesi ja purilaudureid. Kui talvel on palju tegemist jääl olevate kalameestega, siis suvel on põhimure väikealustega juhtuvad õnnetused saarte ümbruses ja Tallinna lähistel. Peamiselt on tegu mootoririkkega või lõppeb kütus otsa.

JRCC Tallinna hooleks on korraldada ka lennuotsingut ja -päästet. Lennupäästes on JRCC ülesanne organiseerida maismaal kadunuks jäänud õhusõiduki otsimist ning merel lisaks vastutus päästetööde eest. Õhusõidukite hädaalarme saabub päästkeskusesse keskmiselt üle päeva, kuid õnneks on enamik neist kas valehäired või kogemata aktiveeritud. Suurematest operatsioonidest võiks mainida Copterline'i õnnetust Tallinna lähel ning helikopteriõnnetust Lõuna-Eestis.

Peale selle on JRCC Tallinna koordineerida merereostuse likvideerimise operatsioonide algatamine ning vajaduse korral operatsioonide juhtimine. Kui varem laekus reostuste kohta info laevadelt või patrullendudelt, siis nüüd on lisandunud veel Euroopa Meresõiduohutuse Ameti edastatav merealade satelliidiinfo. Kui satelliit avastab merel reostuse, edastatakse info riigile, kelle vastutusala reostus on. Paljudel juhtudel on tegu pilsivee merre heitmisega, mis haihtub ise õhku. Aasta-aastalt on reostusjuhtumeid vähenenud. Kui aastal 2008 oli reostusteateid peaaegu ülepäeva, siis aastal 2009 oli neid juba märksa vähem. Arvatavasti teavad laevamehed, et neil on ka õhust silm peal. Aasta alguses avaldati ajalehes artikkel, et Läänemeri on muutunud puhtamaks. Selles on ka meie tööd.

Aivo Ammann

pääste- ja koordineerimiskeskuse
JRCC Tallinn vanempiiriametnik

Vorm muudab kandjat

Vormiriietuse peaeesmärk on **ametniku identifitseerimine**, et tema õigusi kaitsta.

Erinevate huvirühmade ja organisatsiooni liikmete erilisust on alati aidanud rõhutada mitmesugused sümbolid, alustades riietusest ning lõpetades keelekasutuse ja kõnepruugiga. Paljudel juhtudel on erilise rõhutamiseks kasutatud just lihtsaimat ning visuaalselt kõige silmatorkavamalt – riietust või selle elemente. Riietus, millega püütakse üheseid väärtusi või tegevusvaldkondi rõhutada, ei ole enam lihtsalt riietus, see on vormiriietus. Ajalooliselt on vormiriietuse eesmärk olnud omade eristamine võõrastest, aga samuti vormikandja hierarhilise astme näitamine. Tähtsaks on peetud vormielementide värvi, et eristada visuaalselt vaatlemisel võimalikult lihtsalt erinevaid väeliike lahinguväljal. Sõltuvalt sellest, kas väejuhi värvuses sõdurid oli lahinguväljal vastaste ees ülekaalus või mitte, võis lahingujuht alustada võidulaulu või põgeneda.

Kuna korrakaitse ajalugu on olnud suures sõltuvuses sõjaväest, on olulised vormiriietuse traditsioonid pärit just sealt. Samas tekkis aga selge vajadus eristada politseinikke sõjaväelastest, sest pahatihti olid sõjaväelased just korrarikkujad. Selleks võttiski London Metropolitan Police Euroopas 1829. aastal esimesena kasutusse spetsiaalse politseivormi. Nende tumesinise vormi oli selgelt eristatav punast vormi kandvatest sõjaväelastest. Kuna tulemus oli hea, järgisid Londoni po-

litsei eeskuju kiiresti teisedki politseiorganisatsioonid.

Esimene Eesti politsei vormiriiete kirjeldus pärineb 1919. aasta juunist. Vormikuub oli hallist, krae ja varrukaotste ümbrise kandid rohelisest riidest. Vormiriietust okupatsioonieelses Eestis täiendati, korrastati ning korraldati korduvalt, see tulenes majanduslikest võimalustest ja vajadusest käia ajaga kaasas ning leida kõige praktilisem, Eestile omane vormiriietuse variant. 1930. aastate lõpus oli politseivorm Eestis igati kaasaegne, kvaliteetne ja praktiline riietus, mida politseiametnikud kandsid meeleldi ja suure uhkustundega.

Mis on vormiriietus?

Vormiriietus peab aitama kaasa politseiametniku ametialasele tegevusele ja teda kaitsma. Niisiis tuleb selles valdkonnas rõhutada vajadust vormielementide spetsialiseeritusele ning töökaitse võimekuse suurendamisele. PPA on selgelt mõtestanud, et meil kantava vormiriietuse peaeesmärk on

FOTOD: FILMIARHIIV

Tallinna liikluspolitseinik kannab 1930. aastate alguse vormiriietust.

Tallinna liikluspolitseinikud 1992. aastal

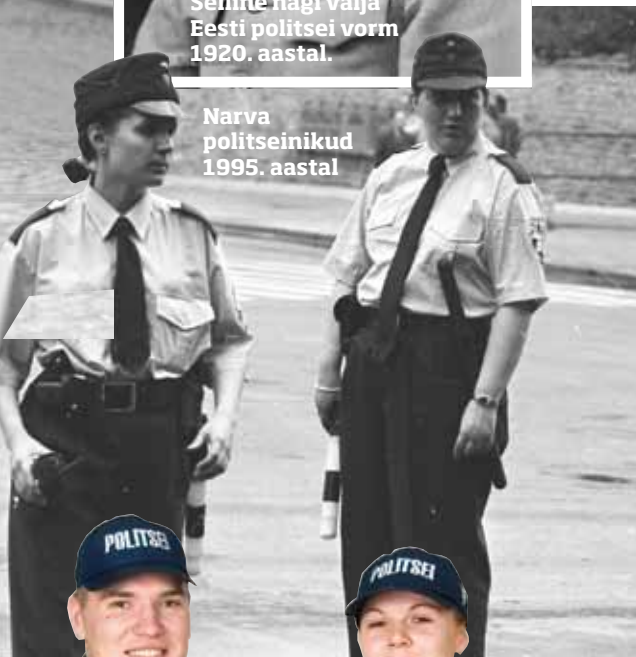

Politsei tavavorm

FOTOD: POLITSEIAMETIARHIIV

Selline nägi välja Eesti politsei vorm 1920. aastal.

Narva politseinikud 1995. aastal

Tänapäevane politsei suvine väli-vorm pikee-pluusiga

ametniku identifitseerimine, et tema õigusi kaitsta. Kõik, kes näevad politseiametnikku vormiriietuses, peavad aru saama, et temalt saab abi, sest talle on seadusega ette nähtud õigused, millele peab alluma. Seda loogikat järgides on kõige olulisemad vormiriietuse elemendid selgelt eristatavad ametkonna identifitseerimistunnused, eraldusmärgid ning riietuse värvus. Ametitunnused (pagunid, lõkmed, akselbant jne) ja muud kaunid vormielemendid määratlevad ametkonna sisemist hierarhiat ning tekitavad organisatsioonile sisemisi lisaväärtusi, väljapoole on need elemendid vaid üks osa mainekujundusest ja võivad visuaalse efekti kaudu parandada ametkonna mainet.

Mis reguleerib vormi kandmist?

Vormiriietuse kandmine eeldab kindlaid kokkuleppeid, kes, kus ja kuidas seda riietust saab kanda. Kui arvestada kehtestatud peaesmärki, eeldab iga inimene, kes vormiriietuses ametnikku näeb, vormikandjalt teatud käitumismudelit. Niisiis ei saagi vormiriietust kanda suvalises kohas või sellisena, mis võiks vormiriietust omava organisatsiooni mainet kahjustada. Esimesed sellekohased juhised kehtestati Eesti politseis 1922. aastal ilmunud „Juhised politseiametnikkudele“. Kuna PPAs veel uut kokkulepet valmis ei ole, kehtivad vanad Politseiameti, Piirivalveameti ning Kodakondsus- ja Migratsiooniameti vastava valdkonna nõuded. Valmivas „Politseivormiriietuse ja tööriiete kandmise korras“ lähtutakse eelkirjeldatud põhimõtetest ja kujunenud traditsioonidest ning püütakse vormikandjatele anda teatav vabadus, raamides seda üldiste nõuetega. Vormiriietus koos teenistusastme tunnuste ja teiste politseitunnustega peab olema puhas ja triigitud (hooldatud), kohane aastaajale ning vastama kehtestatud korrale. Vormiriietust kantakse korrektselt, lähtudes üldtunnustatud vormiriietuse kandmise viisist. Vormieseme nõõbid, paelad ja tõmbelukud peavad olema kinni; lips kin-

nitatud lipsunõelaga; varrukaid üles ei tõmmata ega keerata; mütsinokk asetseb eespool; käsi taskus ei hoita. Tavavormi ja välivormi vormiesemete kooskandmine ning vormiesemete kandmine koos muude riietusesemetega, mis ei kuulu vormiriietuse komplekti, on üldjuhul keelatud. Erandina võib kanda politseivormi koos muude riietusesemetega (nt mantli, jopega) selliselt, et ei kahjustata politsei mainet ja politseitunnused on varjatud (muu riietuseseme all).

Kuhu edasi?

Aastatel 2010–2012 on üks vormivarustuse peamisi eesmärgi PPAs saavutada võimalikult kiire ühtsele vormiriietusele üleminekuks. Juhtkond on otsustanud, et vormiriietus peab olema sinine, eriti tavavorm. Välivorm või eririietus peab olema sellise värvi või tegumoega, mis võimaldaks erinevaid ülesandeid täitval politseiametnikul oma tööd paremini teha. Nii ei saa välistada ka eririietuse juures punaseid elemente, näiteks päästetoidi tegeval piirivalvevaldkonna ametnikul. Tänapäevane vormiriietuse üleminekuks tähendab sisuliselt seda, et praegu laos olevast rohelisest ülikonnariidest õmmeldakse tavavormi juurde pükse ja seelikuid, seni kuni rohelist riietust veel jätkub. 2012. aastal kantakse lõpuni roheline tavavorm ning hakatakse välja andma ainult siniseid tavavorme.

Sinisele tavavormile on planeeritud üle minna kolme aasta jooksul. Kava kohaselt saavad sel aastal sinise vormi PPA piirivalveosakond ning kodakondsus- ja migratsioonivaldkonna klienditeenindajad, järgmisel aastal Põhja ja Lääne Prefektuur ning 2012. aastal Ida ja Lõuna Prefektuur.

Lähiajal soovime korralikult tööle saada ka lihtsa veebipõhise tellimiskeskonna, kus iga ametnik saaks ise endale tellida vajalikke vormielemente talle eraldatud raha eest. See eeldab, et süsteem oleks üles ehitatud lihtsalt ja arusaadavalt ning veebipoe kasutajad tunneksid seda pigem abivahendina kui takistusena.

Toomas Malva

Politsei- ja Piirivalveameti logistikabüroo juht

Laskurklubil PoLK tuleb tegus aasta

Politsei laskurklubi PoLK korraldab sel aastal mitu võistlust ning ootab oma perre uusi liikmeid.

Politsei laskurklubi PoLK edendab ja arendab laskesporti, korraldab võistlusi ja koolitusi ning muud laskealast tegevust. Vajadus klubi järele oli õhus juba aastaid, sest erinevalt teistest jõustruktuuridest puudus politseil laskureid koondav organisatsioon ning laskesportlased olid erinevate klubide vahel laiali pillutatud. On ju teenistusrelv kõigile meile eelkõige töövahend, enesekaitsevahend, seejärel vahend tegeleda hobidega ja teha sporti. Laskurklubi PoLK asutasid möödunud aasta kevadel tuntud politsei laskeentusiastid ja -sportlased Ants Kaley, Vahur Tamuri, Andres Kutser, Steve Kümnik, Riita Kongas ning Oliver Purik.

Klubi loomise alguses seati suundi ja kujundati sümboolikat, sisulist tegevust alustati sügisel, mis päädis klubi esimese laskevõistlusega. See aasta kujuneb tulla märksa tegusam, sest klubi on võtnud oma kohustuseks korraldada enamik Eesti Politsei Spordiliidu laskevõistlusi. Lisaks sellele korraldame ka klubi enda

laskevõistlused, millest esimene oli Tšehhi relvatootja CZ tehase auhinnale. Veebruaris toimunud võistluse tuntuim külaline oli Tšehhi politsei eriuksuse liige, CZ tehase-laskur Miroslav Sapletal, kes pidas näidistreeningu praktilise laskmise põhialustest, mis kulmineerus efektsete praktilistest näidetega.

Euroopas tuntud laskuril ei olnud probleem haarata kabuurist relv ja sooritada tabav lask 0,8 sekundiga. Väga nauditav oli vaadata väkkiireid salvevahetusi ning tohutut laskekiirust. Järgmine üritus on kavas planeerida Austria relvatootja Sig Saueri püstolitest.

Sel kevadel on plaanis korraldada IPSC turvakoolitus, mille eesmärk on tuua rohkem politseinikke *practical*-laskmise juurde.

Sügisel peame uudse alana *rifle* (ründeautomaadi) *practical*-võistluse. Laskurklubi liikmed saavad kasutada kord nädalas Põhja Prefektuuri lasketiiru, kus saab trennida kogenud laskeinstruktorite juhendamisel nii klassikalist sportlaskmist

FOTO: MEELIS UNT

kui ka *practical*-laskmist. Lisaks teenistus-sportliikule suunale korraldab klubi oma liikmetele ka seltskondlikke üritusi huvitava külalisesinejatega. Laskurklubi PoLK ootab oma perre uusi liikmeid.

Oliver Purik

Politsei laskurklubi PoLK juhatuse esimees

Võrratud võrkpallurid selgitasi

15. ja 16. aprillil lendasid võrkpallid Lähte Spordihoones, kus selgitati Eesti politsei meistrid võrkpallis.

Kohale oli tulnud neli naiskonda ning kaksteist meeskonda. Naiskonnad mängisid üheringilise turniiri ning kindlalt võitis selle Politsei- ja Piirivalveameti naiskond. Ühe kaotusega lahkus väljakult Ida Prefektuur ning ühe võiduga Lääne Prefektuur, võitude konto jäi seekord avamata Põhja Prefektuuri naiskonnal.

Meeskonnad mängisid neljas kolme võistkonnaga alagrupis ning veerandfinaalidesse pääsesid kõigi alagruppide kaks paremat. Alagruppides kolmandale kohale tulnud meeskonnad tegid omavahel selgeks 9.–12. koha ning veerandfinaalides kaotusekibedust tundma pidanud meeskonnad jagasid 5.–8. koha. Nende meeskondade paremusjärjestus oli järgnev: 5. Piirivalve, 6. Kuressaare PJ/

FOTOD: MAILI ARRO

PPA naiskonnas mängisid Külli Koov, Triin Rannama, Katrin Spiegel, Maarja Pihlapuu, Viivi Toomla, Ülle Väina, Ave Martson, Ireen Tamberg, Kadri Toom ja Maili Arro.

Tartus peeti ujumise meistrivõistlused

12. märtsil toimusid Tartus Aura Veekeskuses Eesti politsei meistrivõistlused ujumises.

Noorimate naiste seas võidutses Anastassia Gerassimova Põhja Prefektuurist, võites kõik kavas olnud distantsid. Tema tulemused: 50 m vabalt 33,96; 50 m rinnuli 43,35 ja 50 m selili 40,34. Vanuseklassis 30–39 oli vabaltujumise kiireim Erika Labzina Põhja Prefektuurist ajaga 33,12. Ta läbis ka selili distantsi kõige kiiremini, aeg 41,14.

Rinnuli distantsi võitis Jelena Všivtseva Ida Prefektuurist ajaga 42,59. Vanuseklassis 40–49 sai võidurõõmu tunda Sirje Eirand Ida Prefektuurist, võites vabatehnika distantsi 33,95 ja rinnuliujumise 44,55. Selliliumumise võit kuulus Natalja Potaptsjukile Ida Prefektuurist, aeg 39,03. Vanuseklassis 50 + oli kõikide distantside edukaim Liia Rebane Lõuna Prefektuurist. Ta läbis 50 m vabalt ajaga 50,52; 50 m rinnuli 55,82 ja 50 m selili 1.01,65.

Meeste võistlusdistantsid olid samuti 50 m vabalt, rinnuli ja selili. Kõige kogenumate meeste vanuseklassis polnud vastast Ivar Pritsile PPAst, kes võitis vabaltujumise ajaga 30,91; rinnuliujumise

39,62-ga ning selili distantsi 39,88-ga. Noorimate meeste vabatehnika distantsi võitis Põhja Prefektuurist Igor Kirsner ajaga 26,59. Sama mees oli kiireim ka selliliumumisel, aeg 30,93. 50 m rinnuli läbis kõige nobedamalt Andrus Arula Lääne Prefektuurist ajaga 32,82.

Vanuseklassis 30–39 võitis vabaltujumise Kaido Atspol Põhja Prefektuurist, aeg 28,38. Oliver Purik PPAst oli võitja rinnuli ja selili distantsil, ajad vastavalt 35,44 ja 34,98. Vanuseklassis 40–49 tuli vabalt ja rinnuli distantsi võitjaks Sergei Andrejev Ida Prefektuurist, kes läbis 50 m vabalt ajaga 29,20 ning 50 rinnuli 35,31-ga. Selliliumumises oli ajaga 36,34 väledaim Mart Veli Põhja Prefektuurist.

Päeva lõppes 4 x 50 m vabalt teatujumise. Üheksa võistkonna seast võitis Põhja Prefektuuri I võistkond, aeg 1.57,54. Võistkonda kuulusid Erika Labzina, Mart Veli, Kaido Atspol ja Igor Kirsner. Teine oli Ida Prefektuuri I ning kolmas Lääne Prefektuuri I võistkond.

Laskurklubi POLK korraldatud laskevõistluse Tšehhi relvatootja CZ tippklassi püstolile CZ „Shadow“ võitis Kaitsejõudude Spordiklubi liige, 2009. aasta Eesti meister praktilises laskmises Dagnis Maiberg (keskel). Vasakul CZ tehase laskur Miroslav Sapletal, paremal CZ tehase esindaja Jiří Brynych.

d meistreid

PK, 7. Põhja Prefektuur, 8. Viljandi PJ, 9. Võru PJ, 10. KAPO, 11. Ida Prefektuur I ja 12. Haapsalu PJ.

Poolfinaalidesse ja teisele võistluspäevale murdsid ennast Ida Prefektuuri II ja Lääne Prefektuuri meeskond. Teises poolfinaalpaaris olid vastamisi Politsei- ja Piirivalveamet ning Lõuna Prefektuuri meeskond.

Mõlemad poolfinaalid lõppesid tulemusega 2 : 0 ja finaali pääsesid Lääne Prefektuur ning Politsei- ja Piirivalveamet. Üksnes 2 : 0 mänguvõite turniiril tunnistanud Lääne Prefektuur jätkas finaalis kindlalt võiduseeriat ning sai üle aasta taas kaela politsei meistrimedalid. Kolmanda koha mängus alistas Tartu PJ Ida Prefektuuri II meeskonna tulemusega 2 : 1.

Lääne Prefektuuri meeskonnas mängisid Rasmus Ots, Ergo Pihlak, Raimo Kimmel, Raivo Keersalu, Arno Tõruke, Joonas Lõbus, Mihkel Mölder, Janek Pinta ja Joel Pulk.

Maili Arro
Eesti Politsei Spordiliidu
peasekretär

Vabariigi aastapäev

3. märtsil tähistas Politsei- ja Piirivalveamet Mustpeade Majas Eesti Vabariigi 92. aastapäeva. Sel päeval tänasime oma parimaid sisekoolitajaid mentori aumärgiga ning pikaajalisi teenistujaid politseis politsei teenistusristiga. 24. veebruaril tagasid Tallinnas ja Tartus korda 50 Põhja Prefektuuri, 60 PPA korrakaitse- ja kriminaalosakonna ning 67 Lõuna Prefektuuri ametnikku. Tänu neile sujus pidupäev suuremate vahejuhtumiteta.

^ > Vabariigi pidupäeval osalesid ka politsei- ja piirivalvekolledži kadetid.

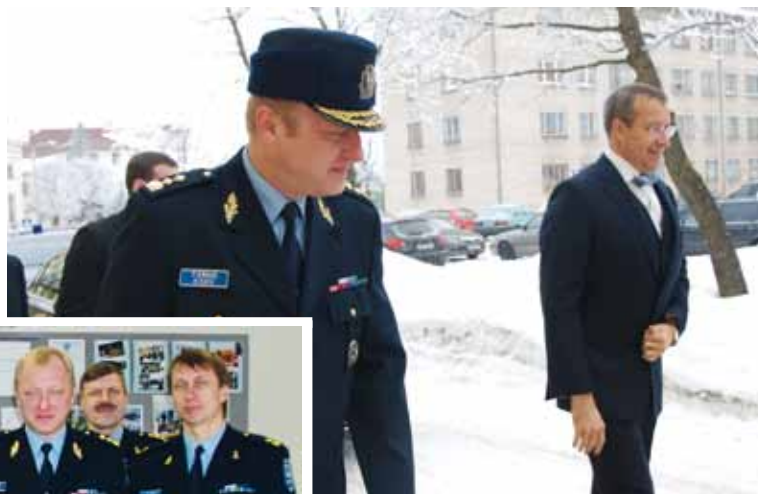
┌ Riigilipu heiskamise tseremonial astus üles politsei- ja piirivalve orkester.

< 3. märtsil tänas PPA oma parimaid sisekoolitajaid ja pikaajalisi teenistujaid.

President Valgas

8. märtsil käis Eesti president Toomas Hendrik Ilves Valgamaal. Esimesel kohtumisel Valga politseijaoskonnas huvitasid presidenti illegaalse immigratsiooni hetkeseis, trendid ja probleemid ning võimalused, kuidas olukorraga toime tulla.

^ Lõuna Prefektuuri prefekt Tarmo Kohv ja president Toomas Hendrik Ilves

< Presidendiga kohtusid Tõnu Reinup, Toivo Liider ja Aleksandr Ljubajev piirivalvebüroost, Indrek Koemets ja Tõnu Kürsa korrakaitsebüroost ning Valga linnapea.

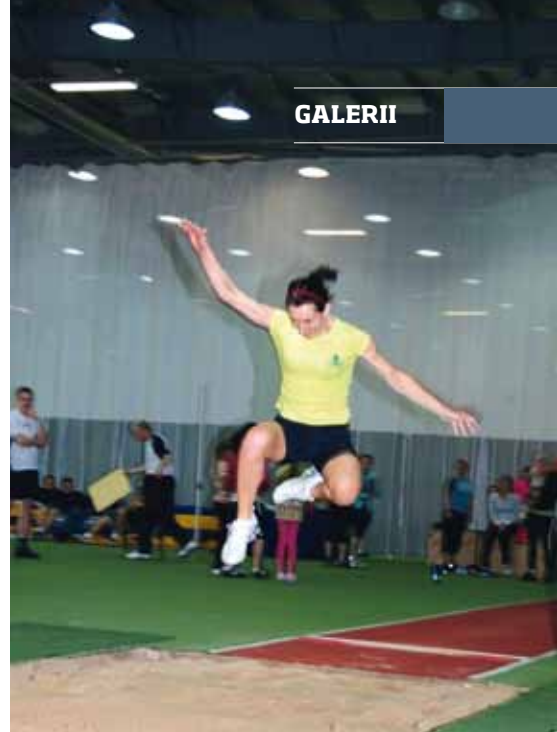

Spordipäev

26. märtsil oli Pärnu Hansagümnaasiumi kergejõustikumaneežis Lääne Prefektuuri spordipäev, millest võttis sel aastal osa rekordarv võistlejaid – kokku 150 sportlast. Võisteldi 60 m jooksus, kaugushüppes, kõrgushüppes, kuulitõukes, pendelteatejooksus ja võrkpallis.

✓ > **Lääne Prefektuuri spordipäeval mängiti võrkpalli ja hüpati kaugust.**

FOTOD: TIIT ILUS

FOTOD: KARIS NIISUKE

Ipalased tulid kokku

13. märtsil peeti Rakveres rahvusvahelise politseiteenistujate ühenduse IPA Eesti osakonna aastakoosolek. IPA Eesti osakonna president Ain Lepikult võttis kokku möödunud aasta tegemised ning kõneles selle aasta eesmärkidest, mille hulka kuulub liikmeskonna suurendamine.

^ IPA juhtkonda valiti uue liikmena Tartu politseijaoskonna juht Kaja Suur (paremalt teine).

> Enn Kuusik võttis Ida Prefektuuri nimel vastu IPA bowling'u-turniiri karika.

< IPA Eesti osakonna president Ain Lepikult ja kolleegid Soome osakonnast lehitsevad Soome IPA ajakirja, kus oli muuhulgas artikkel IPA Eesti osakonna suvepäevadest.

Mälumäng

1 Piiblis on tõlneid mainitud kaunis negatiivses valguses. Tõlnerid tegutsesid ka tänapäeval ja ega nende maine praegugi palju parem ei ole. Mis aegade ajaloos on tõlner?

2 Hõbehelmed olid 16. sajandist kuni 20. sajandi alguseni väga armastatud kaelaeheteks. Kandjat kaitsesid need halva ütlemise ja vaatamise eest. Metsa minnes hoidsid helmed ussi eest. Neid võib kanda mitut moodi – nii üksikult kui ka terve keena. Kuidas neid ehteid kutsuti? Sama nime kannab ka üks tuntud lasteraamatu tegelane.

3 Armeenia *koch*, Gruusia *chidaoba*, Rumeenia *trînt*, Tatari *köräs*, Usbeki *kuraš*, Mongoolia *khapsagay* ja Aserbaidžaanil *guleš* – millega on tegemist?

4 Oskust, kuidas end kaitsta ja kurikael ka ilma relva kasutamata ohutuks teha, peab valdama iga korralvur. Kuidas nimetatakse võitluskunsti, mida kasutavad selleks Venemaa korralvurid?

5 Kes on pildil?

6 See rokkmuusik jättis 1970. aastal pooleli doktoriõpingud astrofüüsikas, et liituda talle kuulsuse ja rüütlikeisuse toonud ülimenuka ansambliga. Rohkem kui 30 aastat pärast alustamist lõpetas ta siiski oma tähtedevahelist tolmu käsitleva uurimistöö ja võttis 2008. aasta maikuus pidulikult vastu doktorikraadi. Ta on ka 2006. aastal ilmunud raamatu „Bang! The Complete History of the Universe“ („Pauk! Universumi suur ajalugu“) kaasautor. Kellest on jutt?

7 USAs kasutatava MPAA filmireitingusüsteemi kohaselt peab R-hindega filmi vaatamisel alla 17-aastasi saatma täiskasvanu. Milline on ajaloo edukaim R-reitingu film? Selle dialoog on valdavalt keeles, mida tänapäeval kõneleb alla miljoni inimese. Ainuüksi päeval, mil filmi DVD müüki tuli (2. september 2004), müüdi filmi 4,1 miljonit koopiat.

8 Pamplona vanalinnas toimub iga aasta juulis kuuluis hărjajooks, mis annab otsijaile nărvikõdi vihaste hăregade eest pageda või mõne nurga taha varjuda. Hărgi vigastada ega tappa ei tohi. Inimestel võib peale oma kâte-jalgade olla kaitseks vaid üks abivahend. Hăregadele see suurt viga ei tee, aga väiksemaid ründajaid on sellega tavaelus tapetud küll.

9 1857. aastal saabus Charles Dickensile külla ametivend, keda tolle sõbrad kutsusid kaelkirjakuks tema eba-proportsionaalselt pikkade jässemete pärast. Külaline jäi Dickensi juurde viieks nädalaks. Kui ta viimaks lahkus, pani Dickens majas üles sildi: „... viibis siin toas viis nädalat, mis tundus meie perele terve igavikuna!“ Kes oli see kuuluis tüütu külaline? Eriti hästi peaksid teda teadma lapsevanemad.

10 Buuri sõjas kasutasid mõlemad pooled neid luuretegevuseks. I maailmasõjas liigutasid Prantsusmaa ja Saksamaa sellega vägesid. 1937. aasta invasioonil Hiinasse kasutasid neid 50 000 Jaapani sõdurit. Viimane neid kasutav riik oli Šveits, kes saatis vastava rügemendi laiali 2003. aastal. Millega on tegu?

Küsimused panid kokku
PPA õigusbüroo juristid
Aare Hõbe
ja **Tiina Vellet**

Eelmise ristsõna vastus oli „Sest te liigute justkui tigu“. Õigesti vastanute hulgest võitis Radari ajalehehoidja **Tiina Karjamets** Põhja Prefektuuri piirivalvebüroost. Radari järjehoidja ja Apollo kinkekaardi võitis **Maris Meindok** Põhja Prefektuuri kriminaalbüroost.

Kui tead vastust mälumängu viimasele küsimusele, saada see aadressile **radar@politsei.ee** märgusõnaga „Mälumäng“ ja võida Radari logoga saunalina. Õigesti vastanute vahel loosime välja kaks saunalina.

Ristsõna vastuseid ootame samuti aadressile **radar@politsei.ee**

märgusõnaga „Ristsõna“. Õigesti vastanute vahel loosime välja Radari logoga ajalehehoidja ja Radari logoga järjehoidja koos Apollo raamatukaupluse kinkekaardiga. Mälumängu ja ristsõna vastuseid võib saata kuni **21. juunini**. Kui soovid saata mälumängu ja ristsõna vastused koos, pane märgusõnaks „Vastused“.

Eelmise Radari mälumängu viimase küsimuse vastus kõlab järgmiselt: „Silvia Esteri rekordit ei arvestatud, sest ta ujus alasti.“ Õigesti vastanute hulgest võitsid saunalina-

nad **Erkki Pikk** Põhja Prefektuuri kriminaalbüroost ja **Karl Balder**.

1. Maksukoguja. 2. Krõllid. 3. Rahvuslikud maadlusstiilid. 4. Sambo. 5. Kaia Kanepi. 6. Üueneni kirjastir Brian May. 7. Mel Gibsonil lavastatud põhiliselt heebreakeelne „Kristuse kannatused“ („The Passion of the Christ“). 8. (Rullikeeratud) ajaleht. 9. Hans Christian Andersen.

PEAALUNE		ETTEMAKSE	MUUSIKA- STIIL	SEEVASTU	VAJAB VA- HEL POLIT- SEI SEKKU- MIST	Kuidas ühendatud Politsei- ja Piiri- valveametis asi sujub?									
LEIUTAJA DOKUMENT						Noh, esmlt panime leivad ühte kappi, ...!									
AVAR PUIESTEE															
VÄRSIJALG															
KÕRTS (INGL. K.)				KAKSIK- VASTU KÕRVU ...											
MÄGI KAUG-IDAS															
KÜHMUKE															
MICROSOFT			... KÄIA! HELEPRUUN			SÖÖTIS PÖLD	... GRANIN	KERAAMILIS- TE VÄRVIDE- GA TRÜKI- TUD PILT	AASTA	EESTI MALETAJA	JÕGI EESTIS	MOES	PUU PEA		
UMBES		KUIVATUS- LINA PUUÄMBER (MURDES)					VAATEAKEN								
JÄME LIIV					... KIVI KAHVATU					JÕGI EESTIS BISNESMEN					
LIIKLUSPO- LITSENIKU KEPP				VÕIB KOGE- MATA ÜLE PIIRI VIIA IMAMIS- VOIME								TONN ÜKS PIIRI- VALVURI TE- GEVUSTEST			
ÄSSITAJA										VE NE TELEKANAL ITAALIA RANNIKU- SOO					
28,34 G															
UNI (ÜLEK.)						POLITSEI POOLT TA- GAOTSITAV MEELEST MINEMA							IDEEDEL PÕHINEV		
NEODÜÜM			ÕIGE AMMU ERITATAV AINE								MITTE TIHTILUGU				
TESLA		KEEL KUSITI (ANAT.)						KINNITAB REEGLIT ETTEPANEK							
SURUV OSA					MAGAMISE- LE EELNEV IKKAGI										
MAA-ALUNE VARS							...ABI					EAST			
...STIIL (KÕRGUSHÜPPES)							... JÄRVI					PÜSSI OSA			
VENE KIRJANIK				KUULUB PO- LITSEI KAIT- SE ALLA TIHTIMISE MATERJAL					INGLISE FILOSOOF LÖBU, RÕÖM						
KUUMUS						...MÄESTIK MÄRGE RAH- VUSV. VEDU- DE AUTOL				AVAR RUMEENIA RAHA					
KURJATEGI- JALE EI LÕODA TEMPLIT ...								E. KIRJANIK AASTA- TUHAT							
SUHTE- KORRALDUS			KONDI- TIONEER KELVIN												
PÄTT POEB TIHTI ...					PEITU								HAARAYAD RISTSÕNAD KÕIGILE RISTIK		

Lugemis- elamus

Eestlane, venelane ja sakslane ... Niiviisi algavad lood on hästi mõistetavad piiratud inimrühmale, keda ühendab ühise territooriumi, ajaloo ja kultuuri tunnetus. Aafrikasele või jaapanlasele ei paku need lood ilmselt suurt midagi.

Et mõista erinevaid arengusuundi või käitumismustreid, on hea teada nende võimalikke põhjuseid. Ükskõik, kas tegemist on erinevaid riike või rahvaid käsitlevaga või hoopis väiksemate kooslustega, näiteks organisatsioonidega. Miks on inimeste haridustase maailmas nii erinev? Kas on juhus, et enamik rikkaid riike on protestantlikus kultuuriruumis, ja miks on seal korruptsiooni vähem?

Oma ala tippude kirjutatud artiklite kogumik „Kultuur on tähtis“ (Lawrence E. Harrison, Samuel P. Huntington; Pegasus, 2002) annab mõtteainet kõikidele huvilistele ning on mõnus lugeda. Raamat aitab paremini aru saada nii organisatsioonide erinevustest ja anekdootidest kui ka mõtiskleda Kreeka finantskriisi võimalike põhjuste üle (ilma et oleks põhjalikke majandusteadmisi). Kindlasti on seda raamatut kasulik lugeda inimestel, kellel on soov maailma paremini mõista või kes on äsja kokku puutunud või puutumas muudatustega, olgu siis erinevate asutuste ühinemine või reisil käimine.

Uudiskirjandus raamatukogudes

International Conflict Management

Butler, Michael J.
London: Routledge, 2009
Asukoht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu

Raamatust saab ülevaate rahvusvaheliste konfliktide juhtimisest ja juhtimismeetoditest.

Rajarauha Suomen ja Euroopan puolesta: Rajavartiolaitos 1991-2009

Pohjonen, Juha
Soome: Otavan Kirjapaino OY, 2009
Asukoht: PPK Muraste raamatukogu

Raamatus antakse ülevaade Soome Piiirivalve ajaloost aastatel 1991–2009.

Document Security: protecting physical and electronic content

Mendell, Ronald L.
Springfield: Charles C. Thomas, Publisher, c2007
Asukoht: PPK Muraste raamatukogu

Raamatus tutvustatakse dokumentide, sh elektrooniliste dokumentide turvaelemente, dokumentide võltsimist jne.

The Handbook of Intelligent Policing: consilience, crime control, and community safety

Oxford: Oxford University Press, 2008
Asukoht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu

Raamatus on esile toodud Ühendkuningriigi politsei teabe kogumise ja analüüsimise peamised raamistikud.

The European Union and Crisis Management: policy and legal aspects

The Hague: T.M.C. Asser; Cambridge: Cambridge University Press, c2008
Asukoht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu

Raamatus on juttu Euroopa Liidu kriisijuhtimismeetoditest ja praktikast.

Eesti-Vene piirileping. Ära andmine või äraandmine?

Põlluaas, Henn
Tallinn: Kunst, 2010
Asukoht: PPK Muraste raamatukogu

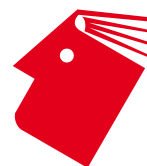
Raamatus on põhjalik käsitus Eesti idapiiri määratlemise probleemidest viimasel kahel kümnendil koos ulatuslike ning värvikate tagasi- ja kõrvalevaadetega.

Lugemisaasta 2010

Lugemisaasta tuletab meelde, et lugemine on nauding, mis annab elamusi ja teadmisi. Pealegi on lugemine on üks vähestest tasuta ajaveetmisviisidest – raamatukogude kasutamise eest ei küsita endiselt midagi. Loe lisaks www.lugemisaasta.ee. Sisekaitseakadeemia raamatukogu ja filiaalid on aasta esimesel poolel korraldanud lugemisaasta raames kaks üritust:

- „Sisekaitseakadeemia lemmikraamat

lugemisaasta2010

2010“ – ürituse käigus otsis SKA oma lemmikraamatut. Akadeemia lemmikraamatuteks tuli tunnistada neli raamatut: „Pipi Pikksukk“, „Gulag“, „Läänerindel muutusteta“, „Triumfikaar“ („Arc de Triomphe“), mis said võrdse arvu hääli;

- esseekonkurss „Minu lemmikraamat“ – esseekonkursist võivad osa võtta kõik SKA töötajad ja üliõpilased. Tulemused avaldatakse mais.

Priit Suve
Lääne Prefektuuri
prefekt

